

**Euroopa Liidu
struktuuritoetus**

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Periood: 2007 – 2013
	CCI number: CCI 2007EE161PO001
	Rakenduskava nimi: Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
SEIRE AASTAARUANNE	Aruande aasta: 2009
	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: 26.05.2010

SISUKORD

LÜHENDID	4
1. SISSEJUHATUS.....	6
2. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE.....	14
2.1 Kumulatiivne finantsteave 2007-2009	14
2.2 Kvalitatiivne analüüs.....	16
2.3. Rakenduskava panus Läänemere strateegiasse	22
3. OLULISEMAD PROBLEEMID NING NENDE LAHENDAMISEKS ETTEVÕETUD TEGEVUSED	25
3.1. Riskide hindamine.....	27
4. JÄRELEVALVE.....	30
4.1 Rikkumiste tõttu tagasiõutud toetus	30
4.2 Läbiviidud kontrollid.....	30
4.5 Avastatud rikkumised.....	37
4.3. Auditite tulemusena tuvastatud olulised probleemkohad.....	38
4.4. Läbiviidud projektauditid ning kokkuvõtte auditite tulemustest.....	39
5. SEIRE JA HINDAMINE	40
6. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	44
6.1. Prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“	44
6.1.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga	44
6.1.2 Kvalitatiivne analüüs.....	50
6.2. Prioriteetne suund 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu	62
6.2.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga	62
6.2.2 Kvalitatiivne analüüs.....	64
6.3. Prioriteetsed suunad 3 “Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“	70
6.3.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga	70
6.3.2. Kvalitatiivne analüüs.....	74
6.4. Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna arendamine“	78
6.4.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga	78
6.4.2. Kvalitatiivne analüüs.....	80
6.5 Prioriteetne suund 6 HTA „Horisontaalne tehniline abi“ ja Prioriteetne suund 7 „Tehniline abi“	84
6.5.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga	84
6.5.2. Kvalitatiivne analüüs.....	86
7. SUURPROJEKTIDE RAKENDAMINE.....	88
7.1. Suurprojektide indikatiivne loetelu	88
7.2 Suurprojektide rakendamine aruaruandlusperioodi lõpu seisuga.....	89
7.3 Mahukate projektide elluviimine	90
8. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	92
8.1 Parimad näited.....	92
8.2 Hinnang	93
9. MAJANDUSKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA SOOVITUSED.....	95
10. SEIREKOMISJONI ETTEPANEKUD RAKENDAMISEKS	97
LISAD	98
LISA 1: STRUKTUURITOETUSE MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	98
LISA 2: TAOTLEMISE JA RAKENDAMISE SEIS MAAKONDADE LÕIKES.....	99

LISA 3. VAIDED.....	102
LISA 4: TAOTLUSTE ARV (KUMULATIIVNE).....	104
LISA 5: TEAVE ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMISE KOHTA SEKKUMISVALDKONDADESSE.....	106
LISA 6: NÕUKOGU (EÜ) MÄÄRUSE 1083/2006 artikli 67 JÄRGNE RAHASTAMISTABEL	112
LISA 7. TUUMIKINDIKAATORITE SAAVUTUSTASEMED KUMULATIIVSELT	113

LÜHENDID

EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ERF transpordi suund	prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ettevõtluse suund	prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“
EUR	euro
HTA	horisontaalne tehniline abi
HTA suund	Prioriteetne suund „Horisontaalne tehniline abi“
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
infoühiskonna arendamise suund	Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna edendamine“
JKS	juhtumis- ja kontrollisüsteemid
KA	korraldusasutus
KOV	kohalik omavalitsus
KredEx	Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx
MA	makseasutus
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MNT	Maanteeamet
OLAF	Euroopa Komisjoni Euroopa Pettustevastane amet
RA	rakendusasutus
rakenduskava	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
RIA	Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus
RM	Rahandusministeerium
RSKS	Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia
RÜ	rakendusüksus
SFCS	struktuuritoetuse registri kesksüsteem
SFOS	struktuurivahendite operatiivsüsteemi
STS	Perioodi 2007 – 2013 struktuuritoetuse seadus
T&A	teadus- ja arendustegevus
T&A ja kõrghariduse infra suund	Prioriteetne suund 2 “Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“
TA suund	Prioriteetne suund 6 „Tehniline abi“
TA&I	teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon
TAK	tehnoloogia arenduskeskus
TJA	Tehnilise Järelevalve Amet
TLL	AS Tallinna Lennujaam
transpordi suunad	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud” ja prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine” koos

TS	toetuse saaja
tugipakett	Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm
VKE	väike ja keskmise suurusega ettevõtted
VTA	Veeteede Amet
ÜF	Ühtekuuluvusfond
ÜF transpordi suund	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud”

1. SISSEJUHATUS

Käesolev seirearuanne kajastab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (rakenduskava) elluviimist 2009. a. Aruanne hõlmab nii finantsilist kui sisulist informatsiooni prioriteetsete suundade ja meetmete rakendamise kohta seisuga 31.12.2009. Aruandes kajastatakse esmalt rakendamist rakenduskava tasandil ning seejärel prioriteetsete suundade kaupa täpsemalt. Välja tuuakse ka finantsprogress, antakse ülevaade tekkinud probleemidest ning järelevalve ja seire tulemustest. Eraldi alapeatükid annavad ülevaate suurprojektide rakendamise hetkeseisust ning teavitamise tegevustest.

Rakenduskava juhtministeerium: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)

Rakenduskava rakendusasutused: MKM, Haridus- ja Teadusministeerium (HTM).

Rakenduskava rakendusüksused: Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (KredEx), SA Archimedes, Veeteede Amet (VTA), Maanteeamet (MNT), Tehnilise Järelevalve Amet (TJA), AS Tallinna Lennujaam (TLL) ja Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus (RIA).

Rakenduskava eelarve: vastavalt rakenduskava rahastamisplaanile on nähtud ette prioriteetse suuna rahastamiseks Euroopa Liidu (EL) Regionaalarengu Fondist (ERF) 879 230 756 eurot, millele lisanduvad Eesti avaliku sektori ja erasektori vahendid summas 295 579 385 eurot ning EL Ühtekuuluvusfondi vahendid summas 525 397 290 eurot.

Andmed on aruandes kajastatud 31.12.2009 seisuga, perioodi 01.01.2007- 31.12.2009 kohta.

31.12.2009 seisuga on avatud 32 meetet 40-st, avamata on veel 8 prioriteetse suuna „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ meetet.

Tabel 1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetsete suundade eelarved

Prioriteetne suund	Fond	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)
Prioriteetne suund 1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERF	375 480 935	292 384 131	124 573 504
Prioriteetne suund 2 Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu	ERF	310 223 307	88 085 301	29 806 205
Prioriteetne suund 3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	ÜF	525 397 290	340 687 815	44 230 454
Prioriteetne suund 4 Regionaalse tähtsusega transpordiinvesteeringud	ERF	100 936 867	89 730 217	29 914 746
Prioriteetne suund 5 Infoühiskonna edendamine	ERF	62 633 416	23 962 468	9 175 214
Prioriteetne suund 6 Horisontaalne tehniline abi	ERF	28 553 498	7 592 588	4 970 153
Prioriteetne suund 7 Tehniline abi	ERF	1 402 733	402 963	47 856
KOKKU		1 404 628 046	842 845 483	242 718 133

Allikas: Struktuuritoetuste registri kesksüsteem (SFCS)

- **Prioriteetse suuna 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“** (ettevõtluse suund) eesmärgiks on kõigi sektorite ettevõtete arengu ja tootlikkuse kasvu toetamine, ettevõtete teadus- ja arendustegevuse (T&A) ja innovatsioonivõimekuse ning turismi ja loomemajanduse arendamine. Suuna rakendusasutuseks (RA) on MKM ning rakendusüksusteks (RÜ) EAS ja KredEx. Avatud on kõik esialgselt planeeritud meetmed:

1. Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm
2. Turismiinfosüsteemide arendamise programm
3. Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm
4. Eksporditurunduse toetus
5. Ettevõtja turismiturunduse toetamine
6. Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamise tingimused ja kord
7. Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine
8. Teadmiste- ja tehnoloogiasiirde baasfinantseerimise toetamine
9. Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine
10. Ühisturunduse toetus
11. Välismessitoetus
12. Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus
13. Turismitoodete arendamise toetamine
14. Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine
15. Klastrite arendamise toetus
16. Ettevõtlusinkubatsiooni programm
17. Innovatsiooniosakute toetusmeede
18. Turismiinfo jaotuskanalite toetamine
19. Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm
20. Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine
21. Loomemajanduse tugistruktuuride toetus
22. Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm
23. Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine
24. Riiklike turundusürituste programm

Seisuga 31.12.2009 oli meetmete raames laekunud 1412 vastavaks tunnistatud taotlust. Aruandeperioodi lõpuseisuga oli neist 847 projekti rahuldatud toetuste kogumahuga 292,4 mln eurot. Lõppenud on 145 projekti ja katkestatud on 13 projekti. Laekunud taotluste arvu võib pidada väga heaks. Ka taotluste kvaliteet oli üldiselt hea. Arvestades laekunud taotluste suurt hulka ning seda, et katkestatud taotluste hulk on rahuldatud taotluste hulgaga võrreldes väike (1,5%).

Kinnitatud projektide eelarvete toetuste kogumaht oli 292 384 131 eurot (77,87% perioodi kogueelarvest), millest seisuga 31.12.2009 oli abikõlblikke kulusid tehtud 124 573 504 eurot (33,2% perioodi kogueelarvest).

Pingeliselt majandusolukorrast tulenevalt, kus pangad muutusid oluliselt konservatiivsemaks laenude andmisel, suurenes olulisel määral nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Sellest tulenevalt kinnitati majandusministri käskkirjaga 2009. a kaks täiendavat meetet – ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm ning riikliku ekspordi krediidikindlustuse programm. Täiendavate meetmete eesmärgiks oligi just parandada ettevõtjatele ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline.

Prioriteetse suuna rakendamisel põhimõttelisi probleeme esinenud ei ole. Suurest nõudlusest tulenevalt hakkas aruandeperioodi lõpuks nappima käenduste ja kapitalilaenude väljastamiseks vajalikku sihtkapitali. Täiendava tugiprogrammi puhul oli probleemiks tugipaketi turuletoomise venimine. Ideaalis oleks pakett pidanud valmima juba 2009. a alguses, kuid programm sai kinnitatud alles aprillis. Sellest tulenevalt avanes edupõhine allutatud laen aprillis, projektipõhine laenuressurs mais ja krediidiin alles aasta lõpus.

Arvestades laekunud ja rahuldatud taotluste suurt hulka ning seda, et katkestatud taotluste hulk on rahuldatud taotluste hulgaga võrreldes väike (1,5%), on hinnang prioriteetse suuna avatud taotluste senisele rakendamisele hea. Arvestades seda, et üldiselt oli aasta 2009 meetmete rakendamisel alles esimene täisaasta, võib meetmete senist progressi (võetud kohustused 77,89% perioodi kogueelarvest) hinnata väga heaks.

Lähtudes aruandeperioodil väljastatud mahtudest ning nõudlusest laenumeetmete järele, siis on hinnang prioriteetse suuna rakendamisel väga hea. Kasvanud on nii laenude kui käenduste väljastusmahud, projektide menetlemine ja järelevalve väljastatud laenude üle toimub efektiivselt ning sihtgruppi kuuluvatele ettevõtjatele on suudetud pakkuda täiendavat finantseeringut, mida pangad ei ole olnud valmis tegema.

Prioriteetse suuna 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu” (T&A ja kõrghariduse infra suund) eesmärkideks on:

- Eesti T&A fokuseerimine kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele
- T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkonna kaasajastamine
- Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime on tõstmine

Suuna RA on HTM ning RÜ Sihtasutus Archimedes. Suunda planeeritakse rakendada kokku 11 meetmega. 2009. a avanes meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ raames kahe alameetme taotlusvoorud: „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseeritavate teadusteemade raames“ ja „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“. Samas meetmes kinnitati ka programm „E-teadusinfo“ ja alameetme „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ tingimused. 2009. a kinnitati ka meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ tingimused. Kokku on prioriteetses suunas avatud kolm meetet.

Avanemata on kaheksa meetet. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 6. septembri ja 9.novembri 2007 korraldustele nr 403 ja 492 on programmiden planeeritud avada 2010. a järgmised meetmed: „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Tervishoiu teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“ ja „Rahvusvahelise koostöö toetamine“. 2011. a on planeeritud avada meede „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“.

Peale nende on planeeritud rakendada meetmed „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine” ja „Biotehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“ avatud taotlusvoorudena 2010. a. 2010. a alguses viiakse läbi ka meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ (3 alameedet) esimene taotlusvoor.

Seisuga 31.12.2009 oli meetmete raames laekunud 150 vastavaks tunnistatud taotlust. Aruandeperioodi lõpuseisuga oli neist 17 projekti rahuldatud toetuste kogumahuga 88,1 mln eurot. Ühtegi lõpetatud ega katkestanud projekti ei ole.

Põhiosa prioriteetse suuna meetmetest on suunatud T&A valdkonna arendamisele. Kõrghariduse valdkonnaga on seotud kaks meetet, millest üks ei ole aruande seisuga avanenud („Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“).

Meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ investeringute kavas kinnitatud objektidest on 2009. a seisuga 75% esitanud taotluse. Taotluste menetlemise aeg oli keskmiselt kaks kuud, taotluste kvaliteet on olnud piisav. Esitatud taotluste kohaselt ületatakse rakenduskavas toodud indikaatorite sihttase ning indikaatorid saavad täidetud.

T&A valdkonnas viidi meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ raames 2009. a läbi kaks avatud taotlusvoor, mille osas tehakse otsused 2010. a. Alameetme „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseeritavate teadusteamade raames“ esitas 10 T&A asutust kokku 131 taotlust. Alameetme „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“ raames oli võimalik toetust taotleda 18 teadus- ja arendusasutusel, taotluse esitas ühtekokku 12 teadus- ja arendusasutust. Esimeste taotlusvoorude läbiviimise põhjal ei saa teha üldistusi asutuste lõikes nõudluse osas toetuse järele, samuti toetuse saaja suutlikkuse osas projekte algatada ja ellu viia.

„Eesti teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon (TA&I) strateegias 2007-2013“ toodud prioriteetsetele valdkondadele (biotehnoloogiad, materjalitehnoloogiad, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (IKT), keskkonnakaitse, tervishoid, energetika) on planeeritud eraldada vähemalt 40% prioriteetse suuna eelarvest. Avanenud meetmetest on nimetatud eesmärgi täitmisega otseselt seotud meede „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“, kus prioriteetsete valdkondadega arvestatakse nii hindamisel kui ka rahaliste vahendite eraldamisel alameetme mahust. Näiteks alameetme „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“ raames jagatakse prioriteetsete valdkondade projektide vahel vähemalt 90% voo mahust. Esimeste avatud taotlusvoorudega jagatakse alameetme mahtudest välja ca 24,9 mln eurot (390 mln krooni), mis moodustab alameetmete ja meetme mahtudest ca 40%.

Kuna suur osa kavandatud meetmetest ei ole veel käivitunud, ei ole aruandeperioodi tulemuste põhjal võimalik anda hinnangut, kas ja mil määral rakenduskavas püstitatud eesmärgid on võimalik täita.

Peamiseks probleemiks prioriteetse suuna rakendamisel on olnud see, et meetmete rakendamine pole kulgenud plaanipäraselt. Üheks põhjuseks on olnud meetmete ettevalmistus. Juba rakendatavate meetmete puhul on probleemiks olnud, taotlejate taotluste esitamise tempo ja väljamaksete tegemise menetlemise tempo. Konkreetsete abinõudena on meetmete avanemise ebapiisava kiiruse problemaatikat arutatud RÜ ja RA regulaarsete kohtumiste käigus.

Riigieelarves kavandatu mittetäitmine on suurel määral seotud eeltoodud probleemiga meetmete kavandamisel. Riigieelarve planeerimisel on lähtunud esialgselt meetmete

avanemise ajakavast, mille täitmine on viibinud ning mis omakorda mõjutab riigieelarve täitmist. Teiseks põhjuseks riigieelarves kavandatu mittetäitmiseks on taotlejate esitamise viibimine taotlejate poolt seoses muudatustega projekteerimisel ning detailplaneeringutes ning RÜ väljamaksmete menetlemise tempoga.

RA hinnang prioriteetse suuna rakendamisele antud perioodil on rahuldav, kuna osade meetmete rakendamine lükkus edasi. 2009. a valminud ja juba rakendatavate meetmete põhjal võib öelda, et indikaatorid täidetakse suuremas mahus kui rakenduskavas määratletud, mille põhjal võib väita, et suure tõenäosusega täidetakse ka kõik rakenduskavas püstitatud eesmärgid kui kõik meetmed rakendamiseni jõuavad.

RÜ hinnang prioriteetse suuna rakendamisele on rahuldav. Vaatamata kahe meetme edukale käivitumisele ning ühe meetme õigusaktide valmimisele ei ole käivitunud kavandatud riiklikud programmid TA&I strateegias toodud prioriteetsetes valdkondades. Planeerimise senine kulg ei ole soodustanud teadus- ja arendustegevuse fookusseeritud ja järjepidevat arendamist majanduskeskkonna arendamise rakenduskavas kirjeldatud eesmärkide suunas.

- **Prioriteetseid suundi 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud”** (ÜF transpordi suund) ja **4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”** (ERF transpordi suund, koos transpordi suunad) rakendatakse ühise investeeringute kavaga. Suundade RA on MKM ja RÜdeks VTA, MNT, TJA ja TLL. Suundade eesmärgiks on ühistranspordi arendamine, ligipääsetavuse ja liiklusohutuse parandamine, ühendusvõimaluste arendamine regionaalsete keskuste vahel, ligipääs TEN-T võrgustikule ja regionaalse ühistranspordi arendamine.

Vabariigi Valitsus kinnitas [transpordi investeeringute kava](#) 6. märtsil 2008. a (muudeti 10. juulil 2008. a, 21. aprillil 2009. a ja 18. juunil 2009. a). Esimesi projekte hakati rakendama 2008. a aprillis. Kinnitatud projektide eelarvete toetuste kogumaht oli 430 418 032 eurot (68,7% perioodi kogueelarvest), millest seisuga 31.12.2009 oli abikõlblikke kulusid tehtud 74 145 200 eurot (11,8% perioodi kogueelarvest). ÜF suunal on EL osalusest kohustusi võetud 64,8% ja välja makstud 8,4% abikõlblikest kuludest, ERF suunal vastavalt 88,9% ja 29,6% abikõlblikest kuludest.

2008. a maailma haaranud majanduskriisist tingitud muutused kohalikus olukorras ja selle hindamisel löid nõudluse prioriteetide ülevaatamise järele ja tehtud plaanide ajakohastamiseks. 2009. a muudeti rakenduskava, mille kohaselt toodi sisse ühe võimaliku toetuse taotlejana/ toetuse saajana „avalikuks kasutamiseks määratud raudteeinfrastruktuuri ettevõtja“ ning Tallinna-Tartu maantee ehitus muudeti rakenduskavast rahastamiseks abikõlblikuks.

Üldisest majanduslangusest tingituna on 2009. a enamus ehitushankeid odavnenu, mistõttu saab vabanevate vahendite tekkimisel ellu viia rohkem infrastruktuuri projekte, et paremini saavutada rakenduskava eesmärgid. Seetõttu on eeldada, et ka 2010. a muudetakse transpordi investeeringute kava.

Projektid, millele rakendamist alustati 2008. a on:

1. Piirissaare ja Laaksaare sadamate rekonstrueerimine
2. Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine

Projektid, mille rakendamist alustati 2009. a on:

1. Kärddla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt
2. Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas
3. Hundipea sadama rekonstrueerimise I etapp
4. Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele
5. Muuga sadama ühendusteed
6. Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel
7. Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt
8. Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil
9. Veerenni-Filtri tee ühendustee ehitamine Tallinnas
10. E20 Tallinna-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus
11. E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine

2010. a alustatakse 6 järgmise projektide rakendamist:

- Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas
- Elektrifitseeritud raudteeliinide kontaktvõrgu rekonstrueerimine
- Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine
- E264 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Jõhvi liiklussõlme ehitus
- Munalaiu-Manilaiu ja Kihnu sadamate rekonstrueerimine
- Raudtee ülesõidukohtade ümberehitus riigi tugimaanteel nr 39 Tartu-Jõgeva-Aravete ja riigi kõrvalmaanteedel nr 14200 Pikkjärve-Tõrve ning nr 14204 Kaarepere-Palamuse

2011. a on kavas alustada järgmiste projektide rakendamist:

1. Tallinna ringtee Vão-Saue teelõigu ehitus
2. Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendav Tartu idapoolne ringtee

RA ning RÜde hinnangud meetme rakendamisele aruandeperioodil on hea. Rakendatakse 16 projekti ning väljamakseid on nendele teostatud 74 mln eurot: 2009. a lõpuks oli väljamaksete osas saavutatud N+2/3 kriteerium, mis annab alust eeldada, et projektid viiakse ellu ettenähtud ajaraamis. Jooksvalt menetletakse toetuse taotlusi, vajadusel muudetakse rahastamisotsuseid, teostatakse hankedokumentide eelkontrolli ning järelevalvet RÜ tegevuse üle.

- **Prioriteetse suuna 5 „Infoühiskonna edendamine“** (infoühiskonna arendamise suund) eesmärgiks on suurendada infoühiskonna võimaluste kasutust ja ligipääsetavust ning luua läbipaistev ja tõhusalt toimiv avaliku sektori teenuste pakkumise süsteem. RAKs on MKM ja RÜks RIA. Prioriteetne suund viiakse ellu kolme meetmega:

1. Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm
2. Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu
3. Infoühiskonna edendamine investeringu kavade kaudu

Seisuga 31.12.2009 oli meetmete raames laekunud 96 vastavaks tunnistatud taotlust. Aruandeperioodi lõpuseisuga oli neist rahuldatud 81 projekti. Lõppenud ja katkestatud projekte ei ole. Kinnitatud projektide eelarvete toetuste kogumaht oli 23 962 468 eurot (38,3% perioodi kogueelarvest), millest seisuga 31.12.2009 oli abikõlblikke kulusid tehtud 9 126 890 eurot (14,6% perioodi kogueelarvest).

Aruandeperioodil kinnitas Vabariigi Valitsus 28.05.2009.a korraldusega nr 203 rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ 2009.a. investeeringute kava üldmahus 10,7 mln eurot, millest aruandeperioodil maksti välja 10% planeeritud mahust. Aruandeperioodil jätkati ka 2008.a. investeeringute kava projektide realiseerimist, mille lõpptähtaeg on juuni 2010.a Aruandeperioodi lõpuks oli projektidele määratud toetusest välja makstud 60%.

Meetme „Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu“ määruse uue redaktsiooniga, mis hakkas kehtima 11. maist 2009, laiendati toetuste esitamisevõimalusi täiendavalt voorulisele taotlemisele jooksva taotlemisega. Samuti anti RÜle võimalusi esitada toetuse taotlejatele küsimusi oma eeltaotluse täiendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks. Aruandeperioodil kuulutas RIA välja jooksva taotlemise üldmahus 16 mln eurot. Väljamakseid jooksva taotlemisega 2009. a rahuldatud projektidele aruandeaastal ei tehtud.

Põhimõttelisi probleeme prioriteetse suuna rakendamisel ei ole RÜ-l tekkinud. Arvestades ühelt poolt väga head ülevaadet IKT seisust riigis ja võimalikest arenguperspektiividest, mis on väljendunud Infoühiskonna arengukavas ja selle rakendusplaanis ning toetuse taotlejate valmisolekut arendusprojektide läbiviimiseks teiselt poolt, on loodud eeldused edukaks struktuuritoetuste rakendusperioodiks. Prioriteetsel suunal on käivitunud programm, rakendunud investeeringute 2008 ja 2009 a kavad ja viiakse ellu alates 2008. a avatud taotlusvoorude kaudu toetust saanud projekte. Seetõttu saab anda prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna hea hinnangu.

- **Prioriteetsete suundade „Horisontaalne tehniline abi“ (HTA suund) ja 6 „Tehniline abi“ (TA suund)** raames toetatakse tegevusi, mis on otseselt vajalikud rakenduskavade ja tehnilise abi meetmete eesmärkide saavutamiseks. Vajadusel toetatakse tegevusi, mis on kaudselt vajalikud arengukava rakendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks. Mõlemat prioriteetset suunda rahastatakse ERFist, suundade RAKs ja RÜ on Rahandusministeerium (RM) ehk korraldusasutus (KA).

Seisuga 31.12.2009 oli meetmete raames laekunud 41 vastavaks tunnistatud taotlust. Aruandeperioodi lõpuseisuga oli neist rahuldatud kõik 41. Lõppenud on 23 projekti ja katkestatud projekte ei ole. Kinnitatud projektide eelarvete toetuste kogumaht oli 7 995 551 eurot (26,7% perioodi kogueelarvest), millest seisuga 31.12.2009 oli abikõlblikke kulusid tehtud 5 018 009 eurot (16,75% perioodi kogueelarvest).

2009. a lõpu seisuga on rahuldatud 37 horisontaalse tehnilise abi projekti, mille eelarved kokku on 7 592 588 eurot ning millest on väljamakseid tehtud 4 970 153 euro ulatuses, mis teeb 65,46% rahuldatud projektide eelarvetest ja 17,41% selle prioriteetse suuna kogueelarvest.

Tehnilises abis on rahuldatud 4 projekti kogueelarvega 402 963 eurot, millest on väljamakseid tehtud 47 856 euro ulatuses, mis teeb 28,7% rahuldatud projektide eelarvetest ja 3,4% selle prioriteetse suuna eelarvest.

Horisontaalse tehnilise abi meetme kogueelarve perioodiks 2007–2013 on 64 894 314 eurot, millele lisandub 15% omafinantseeringut. Horisontaalse tehnilise abi meede hõlmab kõiki rakenduskavasid ja eelarve on jagatud nende rakenduskavade vahel moodustades eraldiseisva prioriteetse suuna igas rakenduskavas. Toetuse saajate poolt tehtavad horisontaalsed kulud jagatakse samuti kolme rakenduskava vahel ning kantakse iga rakenduskava kuludesse

vastavalt proportsioonile horisontaalse tehnilise abi eelarvest. Horisontaalse tehnilise abi meedet rahastatakse 12% ulatuses Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) ehk Inimressursi arendamise rakenduskava vahenditest ja 88% ulatuses ERFist ehk 44% Elukeskkonna arendamise rakenduskava ja 44% Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava vahenditest.

Aruandes kajastatakse edaspidi vaid horisontaalse tehnilise abi meetme seda osa, mis kaetakse Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava vahenditest.

Prioriteetsete suundade meetmed avanesid kõik 2007. a ning taotlemine toimub avatud taotlemise põhimõttel. Alates 2008. a jätkub avatud taotlemise skeem selle erisusega, et taotlemine toimub vastavalt riigieelarve seaduses sätestatud riigieelarve koostamise korrale, mis tähendab, et taotlused loetakse rahuldatuks kinnitatud riigieelarve mahus.

KA hinnang taotletud vahendite kasutamisele on hea. Vahendite kasutusosakaal on optimaalne, arvestades, et vahendeid peab administreerimiskuludeks jätkuma 2015. a lõpuni. Samuti tuleb arvestada asjaolu, et 2008. a olid kasutusel ka perioodi 2004–2006 tehnilise abi vahendid, siis osasid perioodi 2007–2013 ettevalmistavaid tegevusi rahastati veel perioodi 2004–2006 vahenditest.

2009. a aprillist kuni juulini viidi läbi struktuurivahendite rakenduskavade hindamine, mille eesmärgiks oli välja selgitada kuivõrd hästi on kõigis kolmes rakenduskavas kavandatud struktuurivahendite kasutamine kooskõlas muutunud majandusolukorraga. ning teha hindamistulemuste põhjal vajaduse korral ettepanekud rakenduskavade muutmiseks. Hindamise tulemusena koostati konkreetsed ettepanekud nii meetmete eelarvete kui ka sisu muutmiseks. Väljapakutud muudatusettepanekud on mõeldud struktuurivahendite administratsioonile kaalumiseks ja otsustamiseks.

2. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

2.1 Kumulatiivne finantsteave 2007-2009

Järgnev finantsteave on esitatud perioodi 01.01.2007 – 31.12.2009 kohta eurodes.

Tabel 2. Rakenduskava finantstabel

	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal ¹			Kinnitatud programme/projektide eelarved (EUR) ²				Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud, EUR) ³				Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Erasektori osalus 2.3	Kinnitatud programme/projektide eelarved protsendina perioodi kogueelarvest (%) 2.4	EL finantseering 3.1	Eesti avaliku sektori finantseering 3.2	Erasektori finantseering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%) 3.4	EL osalus 4.1
Prioriteetne suund 3.1 „Ettevõtlike uuendus- ja kasvuvõime“	375 480 935	8 972 444	134 105 629	292 384 131	58 046 829	168 659 043	100,10	124 573 504	52 556 003	24 153 934	39,01	70 618 662
Prioriteetne suund 3.2 „Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine“	310 223 307	54 745 290	0	88 085 301	33 453 628	50 267	33,31%	29 806 205	22 056 929	1 751	14,21%	40 780 469
Prioriteetne suund 3.3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“	525 397 290	92 717 169	0	340 687 815	59 422 995	0	64,73%	44 230 454	10 221 294	0	8,81%	37 821 684

Prioriteetne suund 3.4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“	100 936 867	0	0	89 730 217	2 846 931	0	91,72%	29 914 746	521 153	0	30,15%	11 604 528
Prioriteetne suund 3.5 „Infoühiskonna edendamine“	62 633 416	0	0	23 962 468	186 293	439 509	39,26%	9 175 214	152 905	244 937	15,28%	4 608 474
Prioriteetne suund 3.6 „Tehniline abi“	1 402 733	0	0	402 963	0	0	28,73%	47 856	0	0	3,41%	15 952
Prioriteetne suund 3.HTA „Horisontaalne tehniline abi“	28 553 498	5 038 853	0	7 592 588	1 339 868	0	26,59%	4 970 153	877 086	0	17,41%	4 275 325
KOKKU	1 700 207 431			1 167 290 847			68,66%	354 504 126			20,85%	169 725 093¹

Allikas: SFCS

1. Prioriteetsete suundade eelarved rakenduskava finantstabeli põhjal.

2. Kinnitatud, sh juba lõpetatud programmide/projektide eelarved ilma mitteabikõlblike kuludeta ning katkestatud projektide eelarveteta (allikas: SFCS)

3. Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksetel, kus toetuse saaja ei ole veel esitanud kulude tasumist tõendavaid dokumente, tuleb kajastada vaid omafinantseeringu osa vastavates veergudes (3.2 või 3.3). Ettemaksete korral riigiabiskeemides tuleb kajastada abikõlblikku EL osalust veerus 3.1 ning omafinantseeringut vastavalt kuludokumentide esitamisele veergudes 3.2 ja 3.3 Ettemaksed riigiasutustele kajastatakse vastavates veergudes (3.1; 3.2 ja 3.3) vastavalt kuludokumentide esitamisele (allikas SFCS)

4. Andmed edastatakse makseasutuselt, RÜ-d ja RA-d antud veergu ei täida.

Kuna avaliku ja erasektori võetud kohustused ja tehtud väljamaksed on planeeritud avaliku ja erasektori osalusest suuremad, siis on planeeritud kogumahust ettevõtluse suunas kohustusega kaetud 100,10%. Samas EL osalusest on kohustustega kaetud 77,9% ning väljamaksetest 33,2%.

Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 artikli 67 järgne rahastamistabel on toodud Lisas 6, lk 113.

¹ Lisaks on Euroopa Komisjonilt laekunud rakenduskava raames ettemakseid summas 134 297 483,49 eurot.

2.2 Kvalitatiivne analüüs

31.12.2009 seisuga on rakenduskavas avatud 32 meetet 40-st, avamata on veel 8 prioriteetse T&A ja kõrghariduse infra suuna meetet. Meetmete rakendamine prioriteetsetes suundades on toimunud plaanipäraselt, kinnitamise ja ettevalmistamisega on viivitused vaid T&A ja kõrghariduse infra suunas. 2009. a ei jõutud antud suunas riiklike valdkondlike programmide rakendamiseni, kuigi enamus neist oli planeeritud avada 2009. a jooksul. Viivituse põhjustasid läbirääkimised ministeeriumite vahel ning valdkondlike strateegiate kujundamine. Meetmete ettevalmistamisega seotud probleemistikku on teadvustatud nii RÜ kui ka RA poolt ning tarvitusele on võetud abinõud rakendamise kiirendamiseks. Erinevate viivituste tulemusena on küll rakendamine mõnevõrra edasi lükkunud, kuid seatud sihttasemed peaksid olema täidetavad.

Ülevaade majandusarengutest

Eesti majandus pöördus langusele 2008. a, eelkõige mõjutas seda kahanenud eratarbimine ning investeringute kiire vähenemine viimases kvartalis. Täiendava hoobi Eesti majandusarengule andis globaalse majanduskriisi kulmineerumine 2008. a sügisel, mis põhjustas ekspordimahtude kiire kukkumise, halvendas laenuraha kättesaadavust ning süvendas veelgi ettevõtete ja majapidamiste ebakindlust. Majandusolukord halvenes oluliselt 2009. a, mil sise- ja välisturu nõudluse languse tõttu ulatus majanduslangus 14%-ni. Sisenõudlus vähenes 24%, seda mõjutas kõige enam eratarbimiskulutuste ning ettevõtete ja majapidamiste investeringute kiire langus. Kaupade ja teenuste eksport vähenes 11%, mõjutatuna järsult kahanenud välisnõudlusest. Kaupade ja teenuste import oli sisenõudluse madalseisu tõttu veelgi sügavamas languses, ulatudes 27%-ni.

Märgid majandusolukorra stabiliseerumist hakkasid ilmema 2009. a IV kvartalis, kui kosuva ekspordi tõttu kasvas majandus eelneva kvartaliga võrreldes esmakordselt pärast seitse kvartalit kestnud langust. Majanduse üldseisund oli 2010. a alguses endiselt ebasoodne, kuid kõigi majandussektorite kindlustunde indikaatorid näitavad stabiilset tõusu. Olukorra paranemist kinnitavad ka ekspordile suunatud majandusharude indikaatorid. RMI prognoosi kohaselt kasvab majandus 2010. a kokkuvõttes 1%. Kasvu veab ekspordisektor, kuid selle positiivset mõju vähendab sisenõudlus, mis jätkab langust. Majanduskasv peaks kiirenema 2011. a 4%-ni, tuginedes nii ekspordi kui sisenõudluse kasvule.

Toorainete odavnemine maailmaturul ning sisemaised tegurid nagu nõrk nõudlus ja sissetulekute vähenemine põhjustasid tarbijahindade languse 0,1% võrra 2009. a. Hinnalanguse põhi jäi 2009. a IV kvartalis, mil see ulatus -2%-ni. 2010. a alguses on tarbijahindade langus aastases võrdluses oluliselt pidurdunud ning alates märtsist on inflatsiooniline keskkond taastunud energiahindade tõusu, riigipoolsete maksimeetmete ning toiduainete hinnalanguse peatumise tõttu. Prognoosi kohaselt tõusevad tarbijahinnad 2010. a kokkuvõttes 1,1%.

2008. a lõpus alanud ehitusressursside hinnalangus süvenes 2009. a oluliselt, ulatudes 8,5%-ni ning oli mõjutatud eelkõige tööjõukulude hinna langusest (16%). Järsult vähenenud ehitustegevuse tõttu tihenes konkurents ehitusturul, mistõttu ehitusteenuste reaalhinnade langus ulatus 30-40%-ni. Ehitusturu langus ja sellest tulenev ehitustellimuste kasumlikkuse vähenemine jätkub ka 2010. a, mistõttu ehitusteenuste hinnakasvu ei oodata. Samas ehitusressursside (ehitusmaterjalide, energiaressursside) hinnad hakkavad aasta teisel poolel kasvama, mis toob kaasa ehitusteenuste hindade stabiliseerumise. Ehitushindade tõusu võib oodata alates 2011. a koos ehitusmahtude suurenemisega.

2009. a esimeses kvartalis toimus hõive arengutes järsk muutus, mil hõivatute arv vähenes 6,8%. Aasta kokkuvõttes kahanes hõivatute arv 9,2%. Hõive languse tingisid nõudluse vähenemise tõttu kahanenud töömahud ja kulude kärpimise vajadus. 2009. a jätkus 2008. a

teisest poolest alguse saanud tööpuuduse kiire kasv ning aasta kokkuvõttes ulatus tööpuuduse määr 13,8%-ni. 2010. a on majanduse aeglase kosumise taustal oodata hõivatute arvu jätkuvat vähenemist võrreldes 2009. a ning tööpuuduse suurenemist mõningal määral tulenevalt madalast töjõu nõudlusest.

Arvestades majanduses valitsevat olukorda on nõudlus mõningatele, eriti ettevõtlusmeetmetele, kasvanud. Tulenevalt muutunud nõudlusest viidi 2009. a alguses ettevõtluse suunas koostöös partneritega läbi meetmete lihtsustamine, mille käigus laiendati tegevusi, piirsummasid ning taotlejate hulka. Samuti töötati ettevõtete rahvusvahelise positsiooni hoidmiseks ja tugevdamiseks ning finantseerimise probleemide leevendamiseks välja „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm“ (tugipakett), mis kinnitati 2. aprillil 2009. Pingelisest majandusolukorrast tulenevalt, kus pangad muutusid oluliselt konservatiivsemaks laenude andmisel, suurenes olulisel määral nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Tugipaketti eesmärk on pakkuda koostöös pankadega ettevõtetele laenuressursi, parandada ettevõtjatele ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline.

Transpordisektoris avaldus majanduslangus eelkõige nõudluse vähenemise kaudu, seda nii kauba- kui reisijateveos. Maanteeliiklus on vähenenud 2008. ja 2009. a vastavalt 4,7% ja 7,5%, mis on kaasa aidanud liiklusohutuse olulisele paranemisele – võrreldes 2007. a on surmajuhtumeid liikluses pea poole vähem. Ühistranspordi kasutamise osas on langus ligikaudu samas suurusjärgus.

Võrreldes muutunud majandusolukorda aastatega 2006-2007, mil EL struktuurivahendite kasutamise strateegia ja valdkondlike rakenduskavade koostamisel kavandati struktuurivahenditest planeeritavate tegevuste sisu ja nende eelarved, tekkis vajadus kriitiliselt üle hinnata seniste rakenduskavade sisu ning vahendite jaotus.

Muudatused struktuurivahendite rakendamisel

Rakenduskavade muutmise protsessi algatas Rahandusministeerium 2009. a algul, lähtudes nii Euroopa Komisjoni majanduse elavdamise teatisest "*European Economic Recovery Plan*" (26. novembrist 2008) kui ka Eesti konvergentsiprogrammis (detsembris, 2008) antud suunisest kaaluda võimalusi välisvahendite kasutamise optimeerimiseks. Eesmärgiks oli ühiskonnas ning majanduses aktuaalseimate probleemide taustal kaaluda vajadust struktuurivahenditest rahastatavate tegevuste/meetmete ümber planeerimiseks ja vajadusel teha sellest tulenevalt ettepanekud struktuurivahendite ümbersuunamiseks.

Rakenduskavade muudatuseettepanekud said 2009. a lõpuks enam-jaolt valmis ja ka seirekomisjonide poolt heaks kiidetud. Mõned täiendavad muudatuseettepanekud siiski otsustati veel ka 2010. a I kvartalis. Rakenduskavade muudatuseettepanekud esitatakse Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks hiljemalt 2010. a II kvartalis.

Struktuurivahendite kasutamisel on toimunud 2009. a jooksul mitmeid muudatusi. Euroopa Liidu tasandil on muudetud kulude hüvitamise põhimõtteid. Pikas perspektiivis on tegu väga olulise muudatusega, sest iga kulu ei pea dokumentide abil tõendama. See tähendab, et väheneb aruandluse, kontrolli ja kuludokumentide säilitamise kohustusega kaasnev koormus. Nii toetuse saaja kui riik saavad vabastada ressursse tegelemaks projekti sisulise elluviimisega ning pöörata põhitähelepanu raha efektiivsele kasutamisele. Uued põhimõtted on sisse viidud Eesti seadusandlusesse suvel 2009 ning mõningates meetmetes on ettemaksete tegemise võimalus osaliselt ka juba kasutusele võetud. Siiski tuleb märkida, et teatud lihtsustatud

kulude hüvitamise viiside rakendamine, tuginedes Euroopa Komisjoni juhistele, on osutunud hoopis keerulisemaks kui seni kasutusel olev süsteem.

Toetuse saajate jaoks projektide rakendamise lihtsustamiseks on 2009. a jooksul siseriiklikult ette võetud mitmeid meetmeid. Nii on paljudes toetusvaldkondades lihtsustatud taotlemise korda ja lühendatud erinevaid menetlustähtaegu (nt taotluste hindamisel, väljamaksetaotluste menetlemisel jms). Tulenevalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 menetluses olevatest muudatustest on muutumas peatselt ka vara säilitamisega seotud reegleid, mis toetuse saajate jaoks tähendab suuremat selgust oma kohustuste osas ning vähendab osaliselt ka varade säilitamise perioodi.

Riigikogu kiitis 10. juunil 2009 heaks struktuuritoetuse seaduse muudatused, mille peamiseks eesmärgiks on võimaldada toetuse saajatele paindlikemaid väljamakseviise sh ulatuslikumaid ettemakseid, et kulusid ei peaks omavahenditest täies mahus ära tegema enne toetuse laekumist. Eeskätt tulenes vajadus sellisteks muudatusteks asjaolust, et seonduvalt finantskriisiga muutus pangalaenude saamine projektide lühiajaliseks rahastamiseks oluliselt varasemast raskemaks.

Infoühiskonna suunal tehti muudatus rakendatavasse „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programmi“, kus püstitatud eesmärkide paremaks saavutamiseks tekkis aruandeperioodil vajadus suunata programm laiemale sihtgrupile ja täiendada vastavalt ka programmi raames toetatavaid tegevusi sama programmi mahu juures. Uueks sihtgrupiks said poliitikakujundamise eest vastutavad või sellesse panustavad osapooled, kelle infoühiskonna alase kompetentsi ning koosvõime suurendamine võimaldab tõsta infoühiskonda käsitlevate poliitikate kvaliteetivset taset ning tagada selle vastavuse sotsiaalmajanduslikele väljakutsetele. Lähtuvalt kujunenud majandusolukorrast ja arengukava eesmärkide saavutamise nimel lisati infoühiskonna arengukava 2009. a rakendusplaani ja kinnitati vastavalt investeringute kavas lisaks eelmisel aastal kehtestatud täiendavad prioriteedid:

- Riigi infosüsteemi koosvõime suurendamine sh süsteemide täiustamine ja andmete korrastamine
- Statistilise analüüsi kvaliteedi tõstmine riigi infosüsteemis olevate andmete parema ärakasutamise kaudu.

Rakendamise hetkeseis

Kuna rakendamine on olnud meetmel lühiajaline, kõikides suundades pole lõpetatud projekte ja kõik andmed pole 2009. a kohta veel kättesaadavad pole paljudel rakenduskava indikaatoritel veel mõõdetavaid tulemusi. Seetõttu eesmärgi täitmisele suundades veel ei jõuta ning projektide täpsemat mõju seatud eesmärkidele ei saa veel hinnata. Samas on majanduslangusest tekkinud ka tagasilöögid, näiteks turismiteenuste ekspordi kasv, ööbimiste arvu kasv ning hooajalisuse vähenemine indikaatorite saavutusastmed on kõik vähenenud võrreldes 2008. a. Seetõttu ei saa toetuse mõju hetkel selgelt hinnata.

Ettevõtluse suunas on näha, et mõned eesmärgid täidetakse, kuid mõnede puhul ei suudeta tõenäoliselt 2015-ks a seatud sihttasemele täita (nt. lisandväärtus töötaja kohta). Majanduslanguse tõttu on mõningate indikaatorite hetke sihttasemed (näiteks ettevõtete tootlikkuse määr) ka langenud.

Esialgsete prognooside kohaselt ning taotlustes seni edastatud andmetest nähtub, et T&A ja kõrghariduse infra suunas indikaatorid täidetakse. Üheks põhjuseks on, et indikaatorite sihttasemete määratlemisel kasutati koefitsienti, mis põhines toonase ehitusturu hindadele,

sellest tulenevalt oli ka indikaatorite täitmise sihttase teistsugune. Peale selle, põhines indikaatorite sihttase potentsiaalsete taotlejate hinnangulisel vajadusel vahendite järele.

Reaalne ei ole transpordi ÜF ja ERF suunas 2010. a sihttaseme saavutamine ühistranspordi kasutamise osas, kuna projektide mõju hakkab avalduma alles 2013. a. Ühistranspordi osakaalu säilitamine ja keskkonnasäästliku reisijateveo (rong) osakaalu tõus peaksid eesmärgina olema saavutatavad 2015. a, kuid indikaatorina toodud ühistranspordi kasutajate arv ja selle sihttase 2015. a saavutatav ei ole, sest majandusaktiivsuse langus on vähendanud transpordinõudlust ning rongireisijad moodustavad väga väikse osa (alla 3%) reisijate koguarvust, mistõttu investeeringud raudteeliiklusesse ja sellest tulenevad muutused rongiga reisijate arvus mõjutavad ühistranspordi kasutajate koguarvu minimaalselt. Ligipäasetavuse ja liiklusohutuse suurendamine on prioriteetse suuna eesmärgidena 2015. a saavutatavad (kuid mitte 2010. a, kuna projektid ei ole lõpetatud), viimast toetavad ka üldised positiivsed arengud liiklusohutuse vallas. Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise eesmärgina seatud ühendusvõimaluste parandamine maismaast eraldatud perifeersete regioonidega on toodud indikaatori põhjal saavutatav, seda nii 2010. a vahe-eesmärgina kui ka 2015. a lõppeesmärgina.

Infoühiskonna suunal on mitmed indikaatorid saavutatud ja ületatud, osade puhul ei ole mõõtmise veel võimalik.

Rakenduskava mõju horisontaalsetele teemadele

Meetmete mõju horisontaalsetele teemadele võib pidada rahuldavaks (Lisa 1, lk 99). Lõppenud projektidest umbes viiendik omab positiivset mõju keskkonnanahoiule, infoühiskonna edendamisele või/ja regionaalsele arengule. Väiksem on rakenduskava projektide mõju kodanikuühiskonna arengule, vaid 8,9% projektidest omab positiivset mõju. Mõju on vähene, sest kolmandale sektorile on suunatud vaid mõningad meetmed. Ettevõtlusmeetmete hindamisel arvestatakse horisontaalsetest teemadest enam regionaalset mõõdet, meetmete puhul võetakse aluseks regionaalne vaade, arvestades, millised võivad olla ettevõtja arenguvõimalused tulenevalt regionaalsest paiknemisest, kuidas mahuvad ning sobivad ettevõtja arenguplaanid kokku piirkonnas toimuvaga. Toetuste jagunemist vaadatakse piirkonna, ettevõtluse suuruse, valdkonna järgi. Transpordi ERF suund panustab regionaalse transpordi arendamisega oma olemuselt ja meetme sisult regionaalse arengu saavutamisele. Sarnaselt panustab infoühiskonna suund juba oma olemuselt ja suuna eesmärgidelt infoühiskonna arendamisse, kõik projektid on positiivse mõjuga ilma, et seda kriteeriumiks seadmagi peaks.

Energiatõhusust ei ole üheski rakenduskava meetmes otseselt ametlikuks valikukriteeriumiks seatud, kuid samas on uute tehnoloogiate kasutuselevõtt ning infotehnoloogia areng kaudselt energiasäästlikud (ja ka keskkonnasäästlikud) tegevused. Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamise ja Turismitoodete arendamise toetamise meetmete hindamismetoodikas oli üheks hindamiskriteeriumiks kooskõla Riikliku turismi arengukava eesmärkidega, sealhulgas hinnati looduskeskkonna säästlikku kasutust ja teiste säästva arengu põhimõtete järgimist projektis. Samas energiatõhusust tagantjärele projekti tulemustes ei mõõdata.

Rakendamise seis maakondade lõikes

Maakondlikult (Lisa 2, lk 100) on toetuse saajatena kõik maakonnad esindatud, 15,6% kõikidest projektidest ning 48,7% võetud kohustustest on üleriigilised. Kõige rohkem toetusi on läinud Harjumaale (52,5%), seda ka kui vaadata toetuse summat inimese kohta (742,43 eurot inimese kohta). Teistest maakondadest tunduvalt rohkem on toetusi saanud ka Tartu maakond- 14,8% toetustest- summas 693,52 eurot inimese kohta. Vähem toetusi on läinud Võru-, Valga-, Rapla- ning Läänemaale (alla 0,1% võetud kohustuste koondsummast, ca 6-30 eurot elaniku kohta).

Rakendamise finantsprogress

Juba rakendatavate meetmete puhul toimus väljamaksete tegemine prognoosile vastavalt. 2009. a maksti rakenduskava raames välja 233 305 193 eurot ehk 89,41% riigieelarves planeeritust. Edukaim oli ettevõtluse suund, kus maksti välja 217,72% planeeritust. Kuna mõningate meetmete avanemine lükkus edasi, siis tugipaketti loomine ning kiirem kasutamine kiirendas väljamaksete progressi. Edukas meede väljamaksete osas oli veel Ekspordi krediidikindlustuse programm. 2009. a eelarve täies mahus või rohkem on väljamakseid tehtud veel Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise ja Välismessi toetuse meetmetes.

T&A ja kõrghariduse infra suunas maksti välja 45,39% planeeritust, transpordi suundades kokku 61,47% planeeritust, infoühiskonnas 38,69% planeeritust ning TA ja HTA suunas 76,06% planeeritust. Üldise abinõuna on 2010. a kasutusele võetud riigieelarve täitmise kvartaalne jälgimine ning vajadusel prognooside täpsustamine.

HTA ja TA suuna vahendite planeeritud mahust väiksemal kasutamisel on mitmeid põhjuseid. Üldise majanduslanguse ja finantsvahendite nappuse tingimustes rakendatakse riigiasutustes kokkuhoiupoliitikat personalikulude ja üldkulude osas. See avaldab ka positiivset mõju, sest tööd tehakse efektiivsemalt ning sisseostetud teenuseid ja asju saab odavamalt. Antud prioriteetsete suundade puhul on oluline, et vahendeid jätkuks personali- ja üldkulude katteks programmiperioodi administreerimisaja lõpuni, sealhulgas hindamistele ja uuringutele, millised on päevakajalised programmiperioodi teisel poolel. Seega ei nähta vahendite vähesed kasutatuse osas vajakajäämisi.

Rakenduskava tasandil on n+2/3 2009. a sihttase saavutatud.

Rakenduskava panus Lissaboni ning Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkidesse

Üldiselt toetavad rakenduskavast rakendatavad meetmed ja tegevused otseselt nii Lissaboni strateegia eesmärke, kui ka Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegias (RSKS) ja rakenduskavas toodud strateegilisi eesmärke ning on ka seotud teiste rakenduskavade ja strateegiatega. Rakenduskava meetmed toetavad otseselt RSKSi prioriteete nr 2 "Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv" ning nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“. Viimasesse panustab nii transpordi suunad transpordisüsteemide kitsaskohtade lahendamiseks kui ka infoühiskonna suund elektrooniliste ühendusvõimaluste ning avaliku sektori e-teenuste arendamisega. RSKSis on välja toodud, et eesmärgiks on arendada inimeste teadlikkust, oskusi ja motivatsiooni e-teenuste kasutamiseks ning vastav meede on antud suunast ka rakendatav. RSKSi üheks eesmärgiks on vajadus tõsta Eesti ettevõtete tehnoloogilist ja arendusalast võimekust, andes neile tõe ja toetuse oma tegevuse restruktureerimiseks eksporditurgudel kasvava konkurentsi tingimustes toimetulekuks. Samuti on eesmärgiks suurendada ka laenukapitali kättesaadavust (seda eriti alustavatele ettevõtetele), rahvusvahelistumist ning turismitoodete- ja teenuste arengut ning ka nendele eesmärkidele vastavad meetmed on rakendamisel.

T&A ja kõrghariduse infra suuna meetmed on valitud vastavalt kuna Lissaboni strateegia ja RSKSi kohaselt tuleb forsseerida Eesti T&A ja innovatsiooniga seotud tegevusi, mis tagavad teadmispõhisele majandusele ülemineku, et Eesti saavutaks Lissaboni strateegias toodud eesmärgi ning oleks võrdväärseks ja konkurentsivõimeliseks partneriks ELis. Meetmeid viiakse ellu ERF vahenditest, sest on vajadus teha ka investeringuid T&A infrastruktuuri ning ettevõtete innovatsioonivõimekusse, et luua atraktiivset keskkonda teadmiste ja tehnoloogiamahukatele välisinvesteringutele. See on nii Eesti T&A ja innovatsiooni kui RSKSi olulisemaid eesmärke.

Kaudselt panustatakse rakenduskava meetmetega ka prioriteetidesse nr 5 „Piirkondade terviklikku ja tasakaalustatud arengut“ ja nr 1 "Säästev keskkonnakasutus" prioriteetidesse ning nr 1 „Haritud ja tegus rahvas“.

Rakenduskava meetmed nagu tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringute programm, tehnoloogia arenduskeskuste toetamine, innovatsiooniosakute toetusmeede, ettevõtlusinkubatsiooni programm, ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm ja mitmed teised meetmed panustavad Lissaboni strateegia eesmärkidesse nagu ettevõtjate parem konkurentsivõime, tugevam ettevõtluskeskkond ning parem tööhõive. Kuna ettevõtluse suund aitab kaasa ettevõtluse arenemisele ja kaudselt ka töökohtade loomisele siis toetab prioriteetne suund otseselt ka Lissaboni tegevuskava eesmärkide täitmist. Jahenenud majandusest hoolimata tekkis 2009. a uusi ettevõtteid rohkem kui 2008. a ning ka ettevõtlusaktiivsus kasvas. Riigipoolsete meetmete roll selles kontekstis on vältida ettevõtete pankrotistumisi ja ettevõtlusaktiivsust läbi erinevate toetuskeemide veelgi ergutada. Energiatehnoloogia, biotehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnakaitse ja -tehnoloogia, tervishoiu tehnoloogia ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia meetmed panustavad Lissaboni strateegia konkurentsivõime ja ettevõtluskeskkonna arendamise eesmärkidesse.

Teise fondi reeglite alusel tehtud kulud

Aruande esitamise seisuga on teise fondi tüüpi kulude tegemist kasutatud ettevõtluse ja T&A ja kõrghariduse infra suundades. Esimeses Ettevõtlusinkubatsiooni ning Teadmiste- ja tehnoloogiasiirde baasfinantseerimise meetmetes konverentsidel, seminaridel ning koolitustel osalemiseks. Teises Teaduse tippkeskuste arendamise meetme kulude osalisel katmisel tippkeskuste töötajate koolituskulude puhul. ESF tüüpi kulude kogumaht on 26 177 eurot, mis moodustab väljamakstud EL toetusest 0,01 %.

Tabel 3. Teise fondi tüüpi tehtud kulud

Prioriteetne suund	EL fond	Aruandlusperioodi lõpu seisuga tehtud abikõlblikud kulud (EUR) (1)	Teise fondi reeglite alusel tehtud abikõlblikud kulud (EUR) (2)	Teise fondi reeglite alusel tehtud kulude osakaal kõikidest abikõlblikest kuludest (%)
3.1	ERDF	202 283 441	24 699	0,01%
3.2	ERDF	51 864 885	1 479	0,00%
3.3	CF	54 451 749	0	
3.4	ERDF	30 435 899	0	
3.5	ERDF	9 573 057	0	
3.6	ERDF	47 856	0	
3.HTA	ERDF	5 847 239	0	
	Kokku	354 504 126	26 177	0,01%

Allikas: SFCS

2.3. Rakenduskava panus Läänemere strateegiasse

2008-2009. aastal koostati Läänemere-äärsete riikide ning arvukate huvirühmade aktiivsel kaasalöömisel Euroopa Liidu Läänemere strateegia, mille Euroopa Ülemkogu kiitis koos esialgse tegevuskavaga heaks 2009. a oktoobris. Läänemere strateegia (Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Nõukogule, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ja regioonide komiteele, mis käsitleb ELi Läänemere piirkonna strateegiat, KOM(2009) 248/3) on leitav eestikeelsena aadressil

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/com_baltic_et.pdf (inglisekeelsena: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions concerning the European Union Strategy for the Baltic Sea Region, Brussels, 10.6.2009 COM(2009) 248 final,

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/com_baltic_en.pdf). LMS tegevuskava on leitav inglisekeelsena aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/action2009.pdf.

Perioodil 2007-2013 on Euroopa Liidu struktuurivahendid üheks oluliseks rahastamisallikaks projektidele, mis võimaldavad strateegia eesmärkide poole liikuda. Seetõttu on otstarbekas täiendada rakenduskava teksti LMSi käsitleva alapeatükiga². Alustatud on kriteeriumide väljatöötamist, mille alusel hinnatakse struktuurivahenditest rahastatavate meetmete (sh projektide) võimalikku panustamist LMS eesmärkide saavutamisse. Võimalusel kaalutakse samalaadse lähenemise kasutamist teistest allikatest rahastatavate projektide osas.

Strateegia nelja samba eesmärgid on muuta Läänemere piirkond jõukaks, ohutuks ja turvaliseks, keskkonnasäästlikuks ning atraktiivseks ja hea juurdepääsuga piirkonnaks. Nende eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevused on jaotatud viieteistkümnesse poliitikavaldkonda. Eesti on poliitikavaldkonna „Läänemere regiooni siseturu arengu takistuste kõrvaldamine, sh tolli- ja maksualase koostöö edendamine” koordinaator.

Rakenduskavast panustavad Läänemere strateegia prioriteetidesse nr 7, 8 ja 12 järgnevad meetmed (esialgne info, kuna meetmete ametlikku sõelumist ei ole veel toimunud, siis seetõttu on antud aruandes esitatav info struktuurifondide perioodi 2007-2013 vahendite panustest Läänemere strateegia eesmärkidesse esialgne ja indikatiivne prognoos):

Ettevõtlike suund:

- **Eksporditurunduse-, välismessi ja ühisturunduse meetmed** panustavad prioriteeti nr. 8, mille üheks eesmärgiks on SMEde tugevdamine ja kapitalile ligipääsu parandamine. Ekspordimeetmete eesmärgiks on Eesti ettevõtjate, sealhulgas ka SMEde, kes moodustavad toetuse taotlejatest kõige suurema osa, ekspordivõimekuse kasvatamine, sealhulgas uutele turgudele sisenemine. Eesti peamistest kaubanduspartneritest moodustavad Läänemere äärsed riigid proportsionaalselt suurima osakaalu, seega võib teha järelduse, et ekspordimeetmed panustavad üsna otseselt kaubandussuhete tihendamisse regioonis, mis on ühe eesmärgina strateegias üles loetud. Näiteks läbi välismessidel osalemise toetamise luuakse eeldused kontaktide tekkeks eri riikidest pärit ettevõtjate vahel. Läbi eksporditurunduse toetuse luuakse sidemed Läänemere regioonis paiknevate turundusvõrgustikega (edasimüüjad, vahendajad), mis võimaldab jõuda sealsete tarbijateni. Ühisturunduse meetme raames on võimalik organiseerida ärivisiite, sealhulgas tuua Läänemere riikide ettevõtjaid Eesti oludega tutvuma,

² Aprillis 2010 toimus rakenduskava seirekomisjoni kirjalik hääletus, mille tulemusel lisati rakenduskavasse LMSi puudutav alapeatükk.

mis võib arendada vastastikuseid ärisidemeid ning viia edasiste investeringuteni. Riiklik turundusürituste programm aitab kaasa üldisele Eesti riigi ja ettevõtjate maine kasvatamisele regioonis, mis samuti panustab kaubandussuhete tihendamisele ning otseinvesteringute kaasamisele. Sellest tulenevalt võib järeldada, et ekspordimeetmed panustavad Läänemere strateegiasse umbkaudselt 5-10% ulatuses meetmete eelarvest.

- **Klastrite arendamise toetusmeede** panustab eelkõige 7nda prioriteedi alaprioriteeti 7.1 „Develop a Baltic Sea Region Programme for Innovation, Clusters and SME-Networks“. Tegelikult panustab tänane klastrite programmi väga suures ulatuses sellele, et tekiks riigisiseseid tugevaid klastreid, kes võiks tulevikus sellest piirülesest programmist osa võtta. Ühtlasi toetame tänase klastrite programmi all täna juba üle piiri välispartnerite kaasamist. Seega panustab meede Läänemere strateegiasse maksimaalselt 30%. Ühtlasi panustab klastrite arendamise toetusmeede prioriteedi 8 alaprioriteetide 8.2 – 8.6 saavutamisesse. Protsendina maksimaalselt 5-10%.

- Kaudselt panustavad Läänemere strateegia eesmärkidesse ka **Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise ning Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise meede**.

T&A ja kõrghariduse infra suund:

- Läänemere strateegia tegevuskavas on teadusega seotud valdkond „Teadustöö ja innovatsioonialase potentsiaali ärakasutamine“ ning kõrgharidusega valdkond „Piirkonna atraktiivsuse tõstmine hariduse jm kaudu“. Prioriteeti nr 7 „Teadustöö ja innovatsioonialase potentsiaali ärakasutamine“ panustavad meetmed **“Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine”** alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ ja meetmed **“Rahvusvahelise koostöö toetamine”**, mis soodustavad Läänemere äärsete võrgustike loomist ning **“Teaduse tippkeskuste arendamine”**. Prioriteeti nr 12 „Piirkonna atraktiivsuse tõstmine hariduse jm kaudu“ panustavad meetmed **“Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine”** ja **“Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine”**, mis soodustavad koostööd Läänemere äärsete ülikoolide vahel.

Teaduse projekte on nimetatud ka teiste valdkondade, näiteks 1. valdkonna all - BONUS-169 programmi, mida valmistatakse ette EL lepingu artikkel 185 (endine art 169) alusel, ning mis näeb ette EL osalemise mitme liikmesriigi algatatud uurimis- ja arenguprogrammides. 2. märtsil 2010 toimunud konkurentsivõime nõukogu võttis eesistuja eduaruande BONUS programmi kohta teadmiseks. Kõik Läänemereäärsed riigid võtsid sõna programmi toetamiseks. Ministrid rõhutasid programmi olulisust nii Läänemere piirkonnale kui ka EL-ile tervikuna ning soovisid programmi võimalikult kiiret käimalükkamist. Samas mainiti aga ära, et lahendamata on veel mõned probleemid seoses rakendamise ja rahastamisega.

Transpordi suunad:

Transpordi investeringute kava panustab Läänemere strateegia prioriteeti nr 11. Projektide toetussumma kogumaht on 338 111 347 EUR.

- Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik) (ÜF)
- E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus (ÜF)
- Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus (ÜF)
- Tallinna ringtee Vao-Saue teelõigu ehitus (ÜF)

- E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus (ÜF)
- E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus (ÜF)
- Kärkla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt (ERF)

Seisuga 31.12.09

Meede	LMSi poliitikavaldkond	Kinnitatud projektide eelarved (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse) EL osalus (EUR)	Tehtud abikõlblikud kulud (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse), EL osalus (EUR)
Klastrite arendamise toetus	7	398 673	88 974
Teadusaparatuuri ja – seadmete kaasajastamine alameede “Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine”	7	Summa täpsustub sõelumise käigus	Summa täpsustub sõelumise käigus
Rahvusvahelise koostöö toetamine	7	Summa täpsustub sõelumise käigus	Summa täpsustub sõelumise käigus
Teaduse tippkeskuste arendamine	7	Summa täpsustub sõelumise käigus	Summa täpsustub sõelumise käigus
Eksporditurunduse toetus	8	1 155 123	252 192
Välismessitoetus	8	95 377	14 624
Ühisturunduse toetus	8	30 978	6 921
Transpordi investeeringute kava (ÜF)	11	221 915 160	30 008 466
Transpordi investeeringute kava (ERF)	11	15 466 619	10 070 797
Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine	12	Summa täpsustub sõelumise käigus	Summa täpsustub sõelumise käigus
Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	12	Summa täpsustub sõelumise käigus	Summa täpsustub sõelumise käigus

3. OLULISEMAD PROBLEEMID NING NENDE LAHENDAMISEKS ETTEVÕETUD TEGEVUSED

2008. a maailma haaranud majanduskriisist tingitud muutused kohalikus olukorras ja selle hindamisel löid nõudluse prioriteetide ülevaatamise järele ja tehtud plaanide ajakohastamiseks. 2009. a muudeti rakenduskava, mille kohaselt toodi transpordi suundadesse sisse veel üks võimalik toetuse taotleja/ toetuse saaja „avalikuks kasutamiseks määratud raudteefrastruktuuri ettevõtja“ (Edelaraudtee Infrastruktuuri ASi projekt „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“ on kinnitatud investeringute kavasse) ning Tallinna-Tartu mnt (MNT projekt „E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimise ja ehitus“ on saanud siseriikliku rahastamisotsuse ning seda rakendatakse) ehitus muudeti rakenduskavast rahastamiseks abikõlblikuks. Antud muudatus sai Euroopa Komisjonilt (EK) heakskiidu 24.11.2009.

KredExi fondimeetmed

Suurest nõudlusest tulenevalt hakkas aruandeperioodi lõpuks nappima käenduste ja kapitalilaenude väljastamiseks vajalikku sihtkapitali. Taotlus täiendava kapitali saamiseks esitati MKMile detsembris 2009.

Täiendava tugiprogrammi puhul oli probleemiks tugipaketi turuletoomise venimine riigiabi loa taotlemise tõttu. Ideaalis oleks pakett pidanud valmima juba 2009. a alguses, kuid programm sai kinnitatud alles 02.04.2009. Sellest tulenevalt avanes edupõhine allutatud laen aprillis, projektipõhine laenuressurss mais ja krediidiliin alles aasta lõpus.

Eksporditurunduse toetus

Projektide elluviimisel soovivad ettevõtjad teha jooksvalt senisest rohkem projektide muudatusi tulenevalt muutuvast majandusolukorrast. Muudatuste tõttu on projektide elluviimise maht ja kiirus planeeritust väiksem. Langenud on projektide ettevalmistuse kvaliteet. Teatav seos on siin majanduskriisist tuleneva sooviga kiirelt tegutseda müügimahtude tõstmiseks. Tulenevalt sellest on EAS tõhustanud eelnõustamist, jätkuvalt tegeletakse ka teavitamisega. Varasemast rohkem on tehtud vähendatud mahus rahastamisotsuseid. Eelpooltoodud arvestades on EAS planeerinud suurendada oluliselt eelnõustamise mahtu, tõhustada teavitust ja nihutada ekspordiplaani koostamise koolituste fookus senisest rohkem planeerimise ja eelarvestamise praktiliste aspektide suunas.

Innovatsiooniosakute toetusmeede

Innovatsiooniosakute abil algatatud projektide kvaliteet ületas paljudel juhtudel esialgsed ootused, mistõttu võiks kaaluda meetme jätkamise pikendamist. Seetõttu oleks 2010. a vajalik läbi viia esmane analüüs toetatud projektide mõjust ettevõtete ja ülikoolide vahelisele koostööle ning vastavalt analüüsi tulemustele kaaluda ka programmi pikendamise põhjendatust.

T&A ja kõrghariduse infra suuna meetmete planeerimine tervikuna

Olulisimaks kitsaskohaks prioriteetse suuna elluviimisel on viivitused meetmete ettevalmistamisel. Viivitused meetmete ettevalmistamisel on põhjustanud riigieelarve prognooside väiksema täitmise ning see on tekitanud arutelu kas kavandatud sihttasemed (N+2 reegel) saavad täismahus saavutatud. Kuna meetmed ei ole plaanipäraselt avanenud, puudub võimalus hetkel hinnata vahendite ümberplaneerimise vajadust meetmete vahel. RA on probleemist teadlik ning on kiirendanud meetmete välja töötamise ja rakendamise ajakava, et seda ohtu vältida. Rakendamata on meetmed ainult 20% vahendite ulatuses. Ülejäänud vahendite osas on meetmete määrused välja töötatud.

Muudatused infrastruktuuri projektides

T&A ja kõrghariduse infra suunas oli 2009. a üheks probleemiks infrastruktuuri meetme taotluste vastavus investeerimisettepanekutele ja muudatused projektides. Meetme määrase kohaselt tuleb RÜI hinnata esitatud projektide vastavust investeerimisettepanekutele. Probleemi lahendamiseks tehti 2009. a keskel määrase muudatus, mille kohaselt kehtestati piirangud lubatud muudatustele, milleks olid ehitatavate pindade suuruse ja kaasajastatavate töökohtade arvu muudatuste piirangud (vastavalt 10% ja 15% investeerimisettepanekus toodust). Samuti kehtestati määrases piirangud lubatavate kasumi teenimisele orienteeritud pindade suuruse ja otstarbe osas. Muudatused võrreldes investeerimisettepanekutega on tingitud ka projektide ettevalmistamise käigus selgunud tegelikust olukorrast (detailplaneeringute kehtestamise ning projekteerimisega kaasnenud muudatused) ja asutuste ajas muutunud vajadustest (põhiosas seotud kavandatavate objektide pinna muutumisega). Samuti tekkisid raskused taotluse esitamise osas tähtaegselt koos ehitusloaga. Rakendamise kiirendamiseks viidi määrasesse sisse ka muudatus, mille kohaselt võib RÜ põhjendatud juhul anda toetuse saajale ehitusloa esitamiseks ajapikendust kuni 1 aasta.

Hangete temaatika

RMi finantskontrolli osakonna poolt läbiviidud SA Archimedese juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi tulemusena toodi kahe olulise märkusena välja, et RÜ poolt läbiviidavad kontrolliprotseduurid ei anna piisavalt kindlustunnet, et toetuse saaja on järginud riigihangete seadusest tulenevaid nõudeid. Toodud tähelepanekutest tulenevalt on RÜ vastavalt täiendanud väljamaksetaotluse ning riigihangete kontroll-lehte.

Toetuse saajate poolt läbiviidavate hangete ning nende kontrollimise temaatika on seoses läbiviidud auditite raames avastatud puudustega lisaks RÜle ka korraldusasutuse prioriteediks aastal 2010.

Hankemaksumuste odavnemised.

Transpordi ERF suuna TLL projektidel olid suureks probleemiks hangetel alampakkumised. Kõikidele TLL hankeobjektidele olid eelnevalt tellitud mahutabel/eelarve, mille alusel kujunes hanke eeldatav maksumus. Ehitustööde puhul kujunesid hankelepingute maksumused reeglina palju odavamateks kui mahutabeli alusel tellitud kalkulatsioonid. Alampakkumine on ühest küljest väga positiivne – objekti saab odavamalt. Teisalt kaasneb sellega suur risk - saada objekt, mille ehituskvaliteet pole hea. Pidev kontrollivajadus suurendas tellija töökoormust ja järelevalve rolli.

Samas on väga raske ehitushangete puhul määrata pakkumuse hindamise kriteeriumiteks peale madalaima hinna veel midagi, nt kvaliteeti, mida saaks objektiivselt hinnata. Vastasel juhul võidakse esitada vaideid, mis põhjustavad suuri viivitusi projekti rakendamisel. Ehitushangete puhul sõlmiti hankelepingud odavaima pakkumuse esitajatega. Majanduslangusest tulenevalt hakkasid töövõtjad pidama alltöövõtjatega pikki ja raskeid läbirääkimisi tööde hinna allasurumiseks. Sellega tekitati objektidel palju pingeid, mille lõpptulemus oli ehitustähtaegade pikendamise taotlused.

Ka maanteeprojektide puhul on olnud kahtlusi, et on esitatud alampakkumisi aga seni on need olnud põhjendamatud ning pigem on hindade alandamine ja töö kvaliteetne teostamine indikatsiooniks, et eelnevalt olid hinnad põhjendamatult üle paisutatud.

Tulenevalt kriisist maailmamajanduses, on konkurents turul tunduvalt pingestunud ja eelnevast tulenevalt on hankemenetluste käigus esitatud palju vaidlustusi. Valdavalt on tegemist olnud argumenteerimata rahulolematusega, mille eesmärgiks on hankemenetluse venitamine. Enamikel juhtudel on otsused tehtud tellija kasuks ja suurimaks ohuks on planeeritud ressursside abikõlbliku perioodi vältel realiseerimine. Positiivseks võib pidada seda, et tõenäoliselt antud risk väheneb/kaob iseenesest seoses üldise majandusolukorra

paranemisega ning turu stabiliseerumisega. Seega erimeetmeid selles osas kasutusele võtta ei ole MKMi hinnanguil tarvilik.

Kooskõlastuste ja lubade saamine kohalikest omavalitsustelt (KOV).

Transpordi suundades on projektide tegevuste puhul peamiseks takistavaks teguriks olnud reisijate ooteplatvormide projekteerimiseks ning ehitamiseks vajalike kooskõlastuste, ehituslubade ning kasutuslubade menetluste venimine. Pahatihti ei oma kohalikud omavalitsused ülevaadet neile raudteeseadusega pandud kohustustest, mistõttu vajalikud kooskõlastused on viibinud. Täiendavalt langes esimeste rekonstrueeritavate reisijate ooteplatvormide projekteerimistingimuste taotlemine puhkusteperioodi, millal paljud väiksemad omavalitsused viibivad kollektiivpuhkusel ja asjaajamine on raskendatud. Menetluste kiirendamiseks on TJA koostanud kohalikele omavalitsustele juhendi projekteerimistingimuste koostamiseks. Lisaks on tõhustatud koostööd toetuse saaja ning TJA vahel dokumentide kvaliteedi kontrollimiseks ning dokumentide liikumise kiirendamisel. TJA poolt on korraldamisel infopäev, mille raames selgitatakse KOVidele nende raudteeseadusest tulenevaid kohustusi ja õigusi. Valminud on infoteatmik, mis selgitab raudteerajatiste ehitamiseks vajalikke protseduure alates detailplaneeringute ja projekteerimistingimuste kooskõlastamisest kuni kasutusloa väljastamiseni.

TA projektide kalendriaasta probleem

Probleeme tekitab projektide ühe-aastalisus ja seda seoses kalendriaasta vahetumisega. Esiteks ei saanud lugeda abikõlblikuks selliseid kulusid, mille osas toimus tasumine ühel kalendriaastal ehk eelmises projektis ja tegevus ise toimus teisel kalendriaastal ehk järgmises projektis. Teiseks seisnes kulu mitteabikõlblikuks lugemise alus riiklike vahendite laekumise ja väljamaksmise reeglites – ühel kalendriaastal tasutud kulu osas peab toetus laekuma samal kalendriaastal, kui laekub järgmisel, läheb laekumine riigi tuludesse, mitte konkreetse toetuse saaja eelarve arvestusse.

Tehnilise abi projektid nähti algselt ette ühe-aastalised, sest projektide eelarved kujunevad iga-aastase riigieelarve koostamise protsessis. Samas oma sisult hõlmab tehniline abi kogu programmiperioodi, mistõttu ei ole otstarbekas projektide aastane abikõlblikkuse aeg, seda eriti horisontaalse tehnilise abi meetmes, millest kaetakse personali- ja üldkulusid. Probleemi lahendusena antakse alates 2009. a teisest kvartalist riigiasutustele toetust vaid ettemaksena ning alates 2010. a lõpevad projektid programmiperioodi lõpul ning projekti eelarve kujuneb kumulatiivsena vastavalt riigieelarves taotletud summadele.

Lisaks leevendati sellega aastalõpuks kuhjuvat töökoormust - detsembris tasutavate kulude abikõlblikkust võib edaspidi hinnata järgmise kalendriaasta alguses.

Programmiperioodi viimastel aastatel võib esile kerkida küsimus, kuidas jaotada vahendeid kõigi tehnilise abi toetuse saajate vahel nii, et vajalikud toimingud saaks tehtud. Lahendusena on vaja välja töötada põhimõtted ja meetodika, arvestades eelmise programmiperioodi kogemusi ning käesoleva programmiperioodi vahendite senist kasutamist.

3.1. Riskide hindamine

Riskide tuvastamise ja hindamise protsessi on kaasatud kõik struktuurivahendite rakendamise seotud asutused. Võrreldes 2008. a riskide hindamise ja läbiviimise protsessiga, viidi 2009. a sisse valdkonnapõhine riskide hindamise jaotus, mis aitab paremini eristada ja välja tuua kõrgeima riski tasemega valdkondi ning vastavalt eristuvatele ühistele riskidele planeerida ka sobilikke maandamistegevusi.

Kokku toodi riskide hindamise käigus välja 53 riski, millest enamus hinnati, kas keskmiseks või madalaks. Kõrgeid riske oli vaid üks, T&A ja kõrghariduse infra suunas. Palju toodi riskide hindamise käigus välja üldiseid kõiki suundi hõlmavaid riske.

Iga-aastase riskide hindamise käigus tehti muudatusi ka olemasolevasse hinnatud riskide tabelisse. Üheksa riski on lõpetatud ning juurde lisandus kolm riski. Endiselt jääb üles risk, et toetuse saaja võib reegleid rikkuda.

Tabel 4. Rakendussüsteemi riskide hindamise tulemused

Prioriteetne suund	Risk	Ette võetud/ võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg	Probleemi staatus*
Ettevõtluse suund	Meetmete avanemine venib ja seetõttu ei suudeta eelarvesse 2008. a planeeritud väljamakseid ära teha.	Meetmed on kinnitatud ning see enam väljamaksete tegemist ei takista	-	-	lõpetatud
Ettevõtluse suund	Määruse tingimused ja eesmärgid on ebaselged	Selgem, üheselt mõistetav sõnastus, informeerimine ja koolitused	-	-	lõpetatud
Ettevõtluse suund	Õigusaktidega ei jõua reageerida muudatustele majanduskeskkonnas	Juhend muutuste elluviimiseks ja operatiivne tegevus ning muutuste järgimine	-	-	lõpetatud
Ettevõtluse suund	Pahatahtlik/ mittepahatahtlik reeglite rikkumine toetuse saaja poolt, projekti muudatustest mitteteatamine	Nõustamine, teavitus, teavitamine ka sanktsioonidest, kiire tuvastamine (pidev järeleseire)	EAS	pidev	lahendamisel
Ettevõtluse suund	Esitatud taotluste madal kvaliteet ning toetusesaajate nõrk võimekus projekti elluviimisel venitab rakendamise protsessi - täiendavate andmete küsimine -seab ohtu prognoosid, väljamaksed	eelnõustamine ja kliendihaldussüsteemi juurutamine. Taotlejate võimekuse tõstmise-juhendid, juhendamine, koolitus.	EAS	31.12.2010	lahendamisel
T&A ja kõrghariduse infra suund	Elluviijate vähene teadlikkus abikõlblikkuse reeglitest ja riigihangete läbiviimisest võib tuua kaasa kulude mitteabikõlblikkuse.	Pidev koolitus KA ja RÜ poolt. Hangete kooskõlastamise kohustus HTMiga hallatavate riigiasutuste puhul.	KA, RA, RÜ	2010.a pidev tegevus	lahendamisel
Transpordi suund	2008. a hinnati kõrgeks riskiks eelarve koostamise põhimõtete pidevat muutmist,	Plaanitakse kolmepoolseid koosolekuid (asjasse puutuvate isikutega) RMi ja RÜdega.	MKM, RM	2009	lõpetatud

	mistõttu viibivad maksed toetuse saajatele. Makseasutus (MA) ei tee väljamakseid juhul kui kõik pole seaduspärane, eelarvestrateegiat aga muudetakse pidevalt. Järjepidevus puudub. Poliitiline risk.				
Transpordi suunad	2008. a hinnati kõrgeks riskiks seda, et projektidega seotud riigihankeid võidakse vaidlustada, tekivad viivitused ning on oht, et N+2/3 reeglit ei suudeta täita.	Väline risk	- (välisriski puhul ei saa vastutajat määrata)	2009	lõpetatud 2009. a lõpuks on N+3 reegel täidetud.
Infoühiskonna suund	Toetuse taotleja ei suuda taotlust nõuetekohaselt ette valmistada.	Selgitamine ja nõustamine	MKM ja RIA	Pidev	lahendamisel
Infoühiskonna suund	Hindamiskriteeriumid piiravad heade ideede komisjoni jõudmise, sest taotlus on nõrk	Selgitamine ja nõustamine	MKM, RIA	Pidev	lahendamisel
Mõlemas tehnilise abi suunas	TA kasutatakse abikõlblmatuteks tegevusteks/kululiikideks	Maksete eelne kontroll; paikvaatlused; tehnilise abi juhendi täiustamine; uuringute ja hindamiste lähteülesannete eelnev RMiga kooskõlastamine	KA	N/A	lõpetatud
Mõlemas tehnilise abi suunas	Kulude abikõlblikkus riigiaastaeelarve vahetusel	Ettemaksete võimaldamine riigiasutustele alates 2009. a juulist; alates 2010. a projektide abikõlblikkuse periood programmperioodi lõpuni	KA	N/A	lõpetatud
Mõlemas tehnilise abi suunas	Väljamakse taotlusi esitatakse harva, kuid korraga palju kulusid	Uue korra järgi tuleb kulud hüvitamiseks esitada 90 päeva jooksul kulude tekkimisest, toetuse saajate ärgitamine kulusid esitama	KA	N/A	lõpetatud
Mõlemas tehnilise abi suunas	Ei jõuta teha planeeritud paikvaatlusi	Töö parem planeerimine	KA	N/A	lõpetatud
Mõlemas tehnilise abi suunas	Vahendite jaotumine toetuse saajate vahel programmperioodi viimastel aastatel	Töötada välja põhimõtted ja meetodika ning jooksvalt jälgida eelarvete täitmist	KA	N/A	lahendamisel

* Kui lisatakse „Lahendatud”, siis järgmise perioodi aruandes enam ei kajastata.

4. JÄRELEVALVE

4.1 Rikkumiste tõttu tagasinõutud toetus

Tabel 5. Rikkumiste tõttu tagasimakstud abi

Tagasinõutud summad	Fond	Summa EUR
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERF	793,31

Tagasinõudeid tehti seoses järgnevate rikkumistega:

- Toetuse saajal ei olnud võimalik täita finantseerimiskohustust
- Toetuse saaja poolt tehtud mitteabikõlblikud kulud

Teistes prioriteetsetes suundades tagasinõude otsuseid ei tehtud.

Tabel 6. Oluliste muudatuste tõttu tagasimakstud abi

sh oluliste muutuste tõttu tagasinõutud summad	Fond	Summa EUR
-	-	-

4.2 Läbiviidud kontrollid

Tabel 7. Paikvaadeldud projektid. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes (kumulatiivsed andmed kuni 2009).

Prioriteetne suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide eelarved kokku (EL osalus, EUR)	Paikvaatlusega kaetud projektide eelarved kokku (EL osalus, EUR)	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus, EUR)	%
3.1.1 Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	1			19 513 619,57				
3.1.10 Ühisturunduse toetus	19	1	5,26%	413 040,34	8 468,29	2,05%		
3.1.11 Välismessitoetus	106	6	5,66%	1 271 693,31	52 181,30	4,10%	10 344,14	0,81%

3.1.12 Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	112	6	5,36%	39 253 801,91	1 420 543,42	3,62%		
3.1.13 Turismitoodete arendamise toetamine	2			5 128 914,45				
3.1.14 Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	5	1	20,00%	1 649 672,17	319 558,24	19,37%		
3.1.15 Klastrite arendamise toetus	51	4	7,84%	1 328 909,75	85 138,30	6,41%	29 535,75	2,22%
3.1.16 Ettevõtlusinkubatsiooni programm	1	1	100,00%	2 684 289,24	2 684 289,24	100,00%	162 557,69	6,06%
3.1.17 Innovatsiooniosakute toetusmeede	119	4	3,36%	430 741,50	11 009,05	2,56%	3 936,37	0,91%
3.1.18 Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	4			411 629,56				
3.1.19 Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	1			76 693 978,24				
3.1.2 Turismiinfosüsteemide arendamise programm	1	1	100,00%	3 568 826,45	3 568 826,45	100,00%	835 751,49	23,42%
3.1.22 Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	1			12 782 329,71				
3.1.3 Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	1			17 832 628,17				
3.1.4 Eksporditurunduse toetus	192			15 262 715,22				
3.1.5 Ettevõtja turismiturunduse toetamine	22			1 628 316,94				
3.1.6 Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamise tingimused ja kord	16			1 221 554,35				
3.1.7 Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	169	12	7,10%	24 647 039,50	189 895,31	0,77%	46 796,98	0,19%

3.1.8 Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	11			3 533 105,15				
3.1.9 Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	13	2	15,38%	63 127 325,33	2 003 888,45	3,17%	1 599 224,96	2,53%
3.2.1 Teaduse tippkeskuste arendamine	7	4	57,14%	29 984 770,88	16 312 338,59	54,40%	8 785,74	0,03%
3.2.2 Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	10	2	20,00%	58 100 530,22	27 058 908,90	46,57%	21 765 146,70	37,46%
3.3.1 Transpordi infrastruktuuri arendamine (ÜF)	9	1	11,11%	340 687 815,18	27 577 418,61	8,09%	6 283 068,65	1,84%
3.4.1 Transpordi infrastruktuuri arendamine (ERF)	7	2	28,57%	89 730 216,60	17 259 340,69	19,23%	3 889 469,87	4,33%
3.5.1 Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm	1	1	100,00%	3 195 582,43	3 195 582,43	100,00%	555 045,60	17,37%
3.5.2 Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	58			9 931 389,63				
3.5.3 Infoühiskonna edendamine investeeringute kavade kaudu	22			10 835 496,27				
3.6.1 Tehniline abi	4	1	25,00%	402 962,94	210 908,44	52,34%	16 100,71	4,00%
HTA	16	14	86,49%	7 592 587,77	7 315 320,84	96,35%	4 048 429,20	53,32%
Kokku	981	63	6,43%	842 845 482,77	109 273 616,57	12,96%	39 254 193,84	4,66%

Uue perioodi raames ei ole veel eriti jõudnud paikvaatlusi teha ning rikkumisi siiani veel ei ole tuvastanud ning pole ka nn „enamlevinud“ rikkumised selgunud. Seetõttu senini selle teema osas veel konkreetseid tegevused puuduvad.

MKM järelevalve

Programmide puhul, kus RÜ on ise toetuse saaja, teeb järelevalvet MKMi välisvahendite osakond. Paikvaatlusi tehakse vähemalt üks kord programmi elluviimise aja jooksul. 2009. a viidi läbi paikvaatlused programmide osas, mille osas oli varasemalt tuvastatud rikkumisi ning samuti ka uute programmide osas, millega seotud tegevusi programmiperioodi 2004-2006 vahenditest ei hüvitatud Kokku tehti ettevõtluse arendamise prioriteetse suuna ERF programmide osas kaks paikvaatlust. Lisaks eelnevale tehti üks paikvaatlus programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ osas. Rikkumisi tehtud paikvaatluste raames ei tuvastatud Samuti ei tehtud ka eelnevast tulenevalt ettekirjutusi ega ka toetuse tagasinõudmise otsuseid.

Järelevalve KredExis

KredExi kui RÜ poolt 2008-2009.a paikvaatlusi läbi ei ole viidud. Sellekohane kord on veel koostamisel. Kontrollid piirduvad KredExi pistelise kontrolliga käenduslepingute tingimuste vastavuse üle tootetingimustes märgitule, keskendumisega peamiselt käendustasude suurusele ja lepingutasudele. Lisaks ostab KredEx sisse väliselt teenusepakkujalt sisekontrolli teenust, kelle auditiplaani üks osa on ka ettevõtlusvaldkonna ja selle toodete väljaandmise auditeerimine ning kontroll vastavuse üle EL regulatsioonidele.

Meetme rakendamist kontrolliti Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna poolt ning MKM välisvahendite osakonna järelevalveametnike poolt.

Toetuse saaja poolt algasid 2009.a detsembris ettevalmistused ettevõtluskäendustega seotud kontrollide läbiviimiseks pankades jaanuaris 2010. Valimi moodustamisel lähtutakse põhimõttest, et valimisse võetakse 5% kontrollitava perioodi jooksul pangas sõlmitud laenulepingutest, kuid mitte vähem kui 5 (väiksema laenu arvu korral kõik) ja mitte rohkem kui 10 laenu ühest pangakontorist. Valimisse kuulub 101 lepingut, sh 2 struktuurfondivahendite arvel väljastatud käenduslepingut. Kontrollitulemused selgusid veebruaris 2010 ning nende tulemustel leiti, et kõikide käenduslepingus ei ole kõik laenulepingu põhitingimused (peamiselt tagatisteinfo) kajastatud ning KredExilt ei ole vastavalt koostöölepingule mõnede muudatuste puhul kooskõlastust küsitud, kuigi koostööleping seda nõuab.

Järelevalve EASis

EASis kasutatakse valimi moodustamiseks kihilise juhuvalimi meetodit, kus:

- kõigepealt jaotatakse projektide üldkogum kihtideks EASi poolt pakutavate toetusskeemide ja arendusprogrammide (edaspidi programm) kaupa. Et erinevate programmide riskikategooria on erinev, vaadeldakse neid kihte edasi eraldiseisvatena;
- kihisiseseks valiku tegemiseks järjestatakse projektid maakondade kaupa ning seejärel kasutatakse süstemaatilist juhuvalimi meetodit: projektid määratakse valimisse kindlat intervalli kasutades, kusjuures algus pannakse paika juhusliku arvu abil.

Tuginedes järelevalve üksuse poolt teostatud riskianalüüsi tulemuste (riskitegurid ja riskikategooriate skoorid – K25 J1) hindab järelevalve üksuse programmi eest vastutav järelevalve spetsialist kahe nädala jooksul programmi avanemisest alates programmi riski ning määrab programmile riskiastme valides nelja kihi vahel:

- I kiht – programmid, mille riskikategooria on A;
- II kiht – programmid, mille riskikategooria on B;
- III kiht – programmid, mille riskikategooria on C;
- IV kiht – programmid, mille riskikategooria on D.

Kolme nädala jooksul programmi avanemisest alates kinnitab programmi riskiastme järelevalve üksuse direktor ning kannab riskihindamise tulemused elektroonilisse faili „Paikvaatlused – riskihindamine“.

Kihisisesel valikul kasutatakse iga maakonna lõikes järgmisi intervale

- I kihis kaasatakse ala-valimisse iga kümnes projekt;
- II kihis kaasatakse ala-valimisse iga viies projekt;
- III kihis kaasatakse ala-valimisse iga teine projekt;
- IV kihis kaasatakse ala-valimisse iga projekt.

Ülalkirjeldatud kihilise juhuvalimi meetodi valikul on arvestatud kahte vastandlikku aspekti: teostatud paikvaatluste arv peab olema piisavalt suur, et tagada kindlustunne toetuse kasutamise sihipärasuse osas kõikide üldkogumisse kuuluvates projektides ning piisavalt väike, et hoida kokku paikvaatluste teostamisega seotud kulusid.

Kasutatava valimi moodustamise meetodika määrab järelevalve üksuse direktor, kes vajadusel teeb sellesse muudatusi.

Järelevalve teostamise protsess EASis

- Valimi moodustamine. Paikvaatluste valimisse kuuluvate projektide määramise eest vastutab järelevalve üksuse direktor.
- Järelevalve spetsialist teostab järelevalve toimingud toetuse saaja juures.
- Järelevalve spetsialist kajastab toimingud infosüsteemis ning täidab kohapeal kontroll-lehe või kontroll-akti. Kui kohapeal tuvastatakse olulisi puudusi või rikkumisi, siis koostab kontrolli aruande ja teavitab sellest vastava divisjoni konsultanti.
- Järelevalve spetsialist otsustab ettekirjutuse vajaduse ning vajadusel koostab ettekirjutuse.
- Järelevalve spetsialist kontrollib ettekirjutuse täitmist.
- Kui ettekirjutust ei täideta, edastab järelevalve spetsialist järelevalve toimingu käigus koostatud materjalid vastavale divisjonile ning divisjoni direktor teeb juhatusele ettepaneku taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise kohta.
- Juhatuse teavitab vajadusel teisi järelevalvet teostavaid asutusi.
- Järelevalve spetsialist või järelevalve üksuse direktor osaleb vajadusel RA poolt läbiviidavates järelevalve toimingutes.
- Järelevalve toimingute kajastamine RÜ seirearuandes toimub arendusüksuse poolt, järelevalve toimingute käigus tuvastatud rikkumiste kajastamine koheses (SC1) ja kvartaalses (SC2) rikkumiste aruandes järelevalve üksuse poolt.

Järelevalve HTMis

HTM teostab järelvalvet SA Archimedese tegevuste üle. Järelevalve teostamisel kontrollitakse SA Archimedese perioodi 2007-2013 struktuurivahendite juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduses nimetatud RÜ peamiste ülesannete täitmist struktuurifondide rakendamisel, projektauditite järeltoimingute teostamist ning halduslepingus pandud ülesannete täitmist. Järelevalve RÜ üle toimub järgnevalt: kohapealne kontroll RÜ juures, RÜga toetuse saaja juures paikvaatluses osalemine, auditite tähelepanekute järeltoimingute teostamise seire. Järelevalvet teostatakse kord kvartalis valides eelpool loetletud viisidest ühe. Järelevalve teostamisel lähtutakse ka struktuuritoetuse riskide hindamisest ning auditi tähelepanekutest, et ennetada ja avastada süsteemseid vigu.

Järelevalve SA Archimedeses

SA Archimedes poolt läbiviidavad paikvaatlused jagunevad oma tüübilt kaheks: projekti ennetavad kontrollid ehk raamatupidamissüsteemi kontrollid ning projekti järelevalve. Valdavalt kõikide programmide, investeeringute kavade ja projektide puhul teostatakse vähemalt kord eluea jooksul ennetavat kontrolli ning igal juhul kord eluea jooksul järelevalvet. Toimub ka tihe koostöö projekti koordinaatori ja järelevalveametniku vahel, et aegsasti saada infot võimalike ohtude ja riskide kohta, mis võivad projekti elluviimisel esile kerkida.

Kuna vaadeldaval perioodil ei avastatud ühtegi rikkumist ei saa kirjeldada meetmeid, mis on tehtud kõige sagedamini esinevate rikkumiste vältimiseks/avastamiseks/ennetamiseks. Samas on nii RA kui ka RÜ teadlikud probleemkohtadest (hanked), mis võivad tulevikus rikkumisi põhjustada. Selleks on RA ja RÜ põhjalikult uuendanud hangete kontrollimiseks kasutatavaid kontroll-lehti.

Järelevalve transpordi suundades

Järelevalve üldiseks eesmärgiks transpordi meetme raames on jälgida meetme eesmärkide saavutamist ja kuidas seda riskid/kontrollid ohustavad/toetavad ning, kas toetuse andmine on vastavuses õigusaktidega (STS; RHS; 1828/2006; 1083/2006; 1084/2006; transpordi meetme määrus; toetuse taotluse rahuldamise otsus jmt).

Järelevalve koosneb järgmistest komponentidest:

1. järelevalve RÜ tegevuse üle, sh halduslepingu täitmise järelevalve eraõiguslikust juriidilisest isikust RÜ üle (teostab RA);
2. Hankedokumentide eelkontroll (riskianalüüsi alusel) ja hankelepingute muudatuste menetlemine (teostavad RA ja RÜ);
3. järelevalve struktuuritoetuse kasutamise üle, sh paikvaatlus (teostab RÜ).

Järelevalve teostamise eest toetuse saaja ja struktuuritoetuse kasutamise üle vastutavad RÜd. Projekte, mille osas RÜ on ühtlasi toetuse saaja, peab RÜ järgima kohustuste lahususe põhimõtet RÜ ülesannete ja toetuse saaja ülesannete täitmisel. RA ja RÜ ülesanded on täpsemalt määratud meetme tingimuste määruuses ja halduslepingus.

Järelevalve protsessiga on samaaegselt seotud riskianalüüsi teostamine ning hankedokumentide eelkontroll. Juhul kui hankedokumentide eelkontrolli teostab RA, siis võib RA RÜ kontrollimisel piirduda vaid väljamaksete dokumentatsiooni ja kontroll-lehtede *ex-post* kontrollimisega. Juhul kui hankedokumentide eelkontrolli teostajaks on RÜ, võib RA RÜ juures vajadusel teostada hanke- ja kuludokumentide (koopiate) *ex-post* kontrolli. RA võib vajadusel teostada paikvaatlusi toetuse saaja juures.

Järelevalve RIAs

RÜ teostab kahte liiki kontrole: kõiki projekti läbiviimise toiminguid hõlmavaid kompleksseid kontrole ja üksikute projektide või programmi realiseerimise käigus läbiviidavate ürituste ette teatamata paikvaatlusi, kus keskendutakse konkreetsete seadusest või muudest seadusandlikest aktidest tulenevate nõuete täitmisele. Kompleksseid kontrole viiakse läbi vastavalt meetme määrustele RÜ poolt vähemalt üks kord projekti realiseerimise käigus. Parema ülevaate saamiseks püstitatud ülesannete täitmisest on infotehnoloogiliste projektide puhul otstarbekas viia kontroll läbi projekti lõpus. Kuna ühtki projekti 2009. a ei lõpetatud, siis põhjalikke kontrole läbi ei viidud.

Põhiliselt üritustele ja kampaaniatele üles ehitatud meetme „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ programmi puhul on RÜ aruandeaastal läbi viinud kaks kontrolli, kumulatiivselt seisuga 31.12.2009. a 6 kontrolli.

Järelevalve TA meetmes

Tehnilise abi ja horisontaalse tehnilise abi meetmete raames viiakse läbi korralisi paikvaatlusi kõikide toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul ja nii, et kõik väljamaksetaotlused satuksid valimisse, kui projektis on väljamakseid tehtud. Paikvaatluse käigus kontrollitakse kulude abikõlblikkust, riigihangete ja muude hangete reeglite järgimist, teavitamise nõuete täitmist ning soetatud asjade olemasolu. Kontrollitakse kuludokumentide vastavust originaalile, väljamakse taotlusega esitamata kuludokumentide olemasolu ja nende tasumist tõendavaid dokumente. Samuti töölepingu või ametisse nimetamise käskkirja ja osalise tööajaga töötaja tööajatabelite olemasolu ning nende täitmist. Samuti kas raamatupidamises on tehnilise abi kulud eristatavad muudest kuludokumentidest ning kas on säilitatud piisav kontrolljälg.

Järelevalve KA-s

Veendumaks selles, et struktuuritoetuse andmise ja kasutamise seotud ülesandeid teostatakse korrektselt, piisavas mahus ning hea kvaliteediga, teostab KA kontrolli RAde ja RÜde järelevalvetegevuse üle. Struktuurivahendite rakendussüsteemis toimub ka süsteemne ja regulaarne riskide hindamine, mis katab kõiki rakendussüsteemiga hõlmatud asutusi ning mille tulemused on osaliselt sisendiks ka KA kontrollidele. Riskide hindamise tulemusi ning järelevõetavusi esitletakse ka seirekomisjoni koosolekutel.

KA poolne kontroll jaguneb peamiselt kaheks suureks valdkonnaks:

- kontroll projektivaliku protsessi üle;
- kontroll RAde ja RÜde järelevalvetegevuste (sh hangete eelkontroll, väljamakse taotluse kontroll, paikvaatlus, juhtimis- ja kontrollisüsteemide audit, projektaudit, auditite järeltoimingud) üle.

Tulenevalt sellest, et erinevad auditid ning samuti asutuste riskide hindamine on esile toonud probleeme ja võimalikke riskikohti riigihangete läbiviimisel, keskendus KA 2009.a esmajärjekorras riigihangete järelevalvesüsteemi tõhustamisele. KA kaardistas RÜde olemasolevad riigihangete läbiviimise protseduurid, kohtus protseduuride analüüsimiseks iga asutusega individuaalselt ning koostas protseduuride kaardistamise ja analüüsi tulemusel uue riigihangete kontrolli ja eelkontrolli juhendi. Juhendi lõplik versioon valmis ning saadeti RÜdele kasutamiseks 2010. a veebruari alguses. Tulenevalt järelevalve töörühmas kokkulepitust võtavad RÜd juhendi üle hiljemalt kolme kuu jooksul ehk 2010. a aprilli lõpuks.

Lisaks paljudele teistele koolitustele, mis 2009. a koolitusplaanis administratsioonisiselt kokku lepidi ja läbi viidi, viis KA 2009. a jooksul läbi kolm praktilise suunitlusega riigihangete alast koolitust struktuurivahendite administratsioonile.

KA jätkab riigihangete kontrolli tõhustamist 2010. a riigihangete järelevalve protseduuride analüüsimisega ning kohapealsete kontrollide läbiviimisega selleks, et veenduda, kas protseduure ka tegelikkuses rakendatakse. Jätkatakse ka koolituste korraldamisega nii administratsioonile kui toetuse saajatele.

2009. a alustas KA väljamaksetaotluste ja paikvaatluste protseduuride analüüsimisega. KA kaardistas RÜ funktsioone täitvate asutuste olemasolevad protseduurid ning koostas kaardistuse alusel ja seda täiendades protseduuride üldise kontroll-lehe. Kontroll-lehte kasutab KA 2010. a I pooles toimuvateks RÜde protseduuride parendamiseks (toimuvad kahepoolsed kohtumised RÜde ja KA vahel, mille käigus täiendatakse asutuste kontrolliprotseduure). 2010. a II pooles asub KA kontrollima seda, kas RÜd ka tegelikkuses protseduure rakendavad.

2009. a valmis struktuurivahendite operatiivsüsteemi (SFOS) projektauditite ja paikvaatluste moodul, mis annab võimaluse koondada kõikide projektauditite ja paikvaatluste kohta käivat informatsiooni ühte kohta. Moodul on KAlle sisendiks kvartalse teatise esitamisel MAle, kuna KA kontrollib pisteliselt auditi ja kontrollide käigus tehtud tähelepanekute järeltegevuste täitmist. Infosüsteemi arendamist jätkatakse ka 2010. a, mil on plaanis laiendada SFOSi võimalusi ning koondada infosüsteemi ka juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite kohta käiv informatsioon.

Kui 2009. a lõpuni pidid RAd ja RÜd esitama kord kvartalis KAlle teatise süsteemide toimivuse kohta, siis 2009. a töötati välja nimetatud kinnitamise andmise lihtsustatud süsteem. Alates 2010. a saab KA sisendi MAle teatise esitamiseks SFOSi projektauditi ja paikvaatluste moodulist, juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi järeltoimingute tabelist ning KA kontrollide tulemustest. RAdel ja RÜdel on kohustus jooksvalt täita SFOSi projektauditite ja paikvaatluste moodulit ning tähtaegadega 20.01, 20.04, 20.07 ja 10.10 esitada KA poolt saadetud vormil ülevaade juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi tähelepanekutes toodud soovitude rakendamise kohta koos tõendusmaterjaliga oluliste tähelepanekute osas.

Alates 2008. a lõpust on KA eestvedamisel toimunud järelevalve töörühma koosolekud. Töörühm, kuhu kuuluvad kõikide RAd ja RÜde esindajad, kogunes 2009. a kaks korda (aprillis ja detsembris). Järelevalve töörühma koosolekul annab KA ülevaate järelevalve valdkonnas toimunud viimastest arengutest, sh on tutvustatud erinevate audiitorite poolt läbi viidud auditite leidsid, erinevaid juhendeid ning arendusplaane. Töörühm on heaks vormiks erinevate aktuaalsete küsimuste läbiarutamiseks ning samuti sisendiks KAlle edasiste arendustegevuste planeerimisel.

2009. a alustati KA eestvedamisel juhendi „Perioodi 2007-2013 struktuurivahendite abil soetatud vara säilitamise ja sihtotstarbelise kasutamise järelkontrolli läbiviimise juhised rakendusüksustele” koostamist (nn varade 5 a säilitamise juhend). Juhend on RÜdele abivahendiks varade säilitamise ja sihipärase kasutamise kontrollimisel.

Lisaks valmis juhend SFOSi paikvaatluste mooduli täitmiseks ning hankemenetluse õiguspärasuse kontrolli juhend järelevalve teostamisel.

2010. a jõustuva STSi muutmise seadusega tugevdab KA kontrollifunktsiooni veelgi, sätestades üheselt, et RAd poolt välja töötavad programmid esitatakse RMile kooskõlastamiseks. Programmide kooskõlastamine on vajalik, et vältida ohtu, et toetuse andmist reguleerivates horisontaalsetes õigusaktides kehtestatu ei kajastu meetme tingimustes, toetatavaid tegevusi kavandatakse topelt või tegevused ei vasta rakenduskava või meetme eesmärkidele.

4.5 Avastatud rikkumised

Aruande perioodil OLAFi raporteeritavaid rikkumisi ei avastatud.

4.3. Auditite tulemusena tuvastatud olulised probleemkohad

Läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõtte auditite tulemustest
Vastavalt Vabariigi Valitsuse 8. mai 2007. a määruse nr 125³ (edaspidi auditi määrus) § 2 lõikele 3 auditeeritakse kõikide toetuse andmist korraldavate asutuste juhtimis- ja kontrollisüsteeme perioodi 2007-2013 jooksul vähemalt kaks korda.

2009. a viis auditeeriv asutus (AA) koostöös RA ja RÜ siseaudiitoritega erinevates RAdes ja RÜdes läbi 12 juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditit (JKS audit), neist 8 Majanduskeskkonna arendamise rakenduskavaga seotud asutustes. Läbiviidud audititest kaks lõpetati 2010. a alguses (vt alljärgnevat tabelit). Auditeeritud asutused valiti välja riskide hindamise tulemusena, sh arvestades asutuse eelnevat kogemust struktuuritoetuse rakendamisel ning valmisolekut (tehtud maksete hulka) struktuuritoetuse rakendamiseks.

Jrk nr	Auditeeritud asutus	Auditi läbiviija	Auditi lõpparuande nr ja kuupäev	Auditi tulemus ⁴
1	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (RÜ)	Auditeeriv asutus	II-99/2008 27.05.2009	Kategooria 2
2	Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (RÜ)	Auditeeriv asutus	I-81/2008 29.04.2009	Kategooria 2
3	Haridus- ja Teadusministeerium (RA)	HTM-i siseauditi osakond	JKS 1/2009 03.08.2009	Kategooria 2
4	Sihtasutus Archimedes (RÜ)	Auditeeriv asutus	II-111/2009 02.09.2009	Kategooria 2
5	Tehnilise Järelevalve Amet (RÜ)	Auditeeriv asutus	I-87/2009 20.11.2009	Kategooria 2
6	Tallinna Lennujaam (RÜ)	Tallinna Lennujaama siseaudiitor	4/2009 31.12.2009	Kategooria 1
7	Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus	Auditeeriv asutus	I-86/2009 11.01.2010	Kategooria 2
8	Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium (RA)	Auditeeriv asutus	II-114/2009 10.03.2010	Kategooria 2

Enamusi auditeeritavaid hinnati kategooriaga 2, mis tähendab, et asutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad, kuid mõningad parandused on vajalikud.

Peamised JKS auditite raames väljatoodud probleemid:

- ✓ kulude abikõlblikkust ei kontrollita piisavalt põhjalikult;
- ✓ paikvaatluste korraldus ja nende tulemuste fikseerimine ei ole piisavalt reguleeritud;
- ✓ toetuse saaja läbiviidud riigihangete kontrollimine ja kontrolli tulemuste fikseerimine ei ole piisavalt reguleeritud;
- ✓ puudub ühene lähenemine riskide hindamisele ning auditi tulemuste ülevaatamine ja ennetavate ning parandavate meetmete kasutuselevõtmine ei ole piisavalt reguleeritud.

³ ”Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse ja omafinantseeringu auditi tegemise ning struktuuritoetuse kasutamise lõpetamise ja osalise lõpetamise deklaratsiooni esitamise kord”.

⁴ I kategooria – JKS on tõhus;

II kategooria – JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud;

III kategooria – JKS toimib osaliselt, mistõttu on olulised parandused vajalikud;

IV kategooria – JKS ei toimi.

Detailne informatsioon kõikide oluliste tähelepanekute, tehtud soovitude ning soovitude rakendamise kohta on toodud AA 2009. a auditeerimise aastaaruandes (2009. a auditeerimise aastaaruanne; leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>). Järeldusi juhtimis- ja kontrollisüsteemides tuvastatud riskide maandamise osas teostab KA koostöös RA- ja RÜdega, informatsiooni koondab KA.

Analüüsid peamisi JKS auditite tähelepanekuid, on AA üldkokkuvõttes arvamusel, et struktuuritoetuse juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Peamise tähelepanekuna tuvastati, et RÜ-des on ilmnunud riskid, mis viitavad süsteemsele probleemile riigihangete kontrolli ulatuse määratlemisel. AA hinnangul on tegemist süsteemse veaga, mis vajab korraldusasutuse poolset sekkumist ning täiendavate kontrollisuuniste andmist RÜ-dele. Korraldusasutus on tegelikult mõningaid omapoolseid samme juba teinud, küll jäävad need sammud 2010. a, aga siiski (RÜ-dele on antud täiendavaid juhiseid jms).

4.4. Läbiviidud projektauditid ning kokkuvõtte auditite tulemustest

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 punkti 1 alusel antakse deklareeritud kuludele hinnang projektauditite raames asjakohase toiminguväljendi alusel⁵. Projektauditi eesmärgid on sätestatud Euroopa Komisjoni (EÜ) määruse nr 1828/2006 artikli 16 alusel auditi määruse §-s 3.

2009. a struktuuritoetuse auditeerimise tööplaani kohaselt viis AA koostöös RA ja RÜ siseaudiitoritega kõikide rakenduskavade raames läbi 45 projektauditit (kokku oli toetust saanud projekte 275). Täpsemalt on auditi väljendi koostamisest võimalik lugeda 2009. a auditeerimise aastaaruandest.

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskavast sattus valimisse 8 projekti summas 8 152 868,58 kr. Projektauditite tulemusena tehti 1 oluline tähelepanek, mis oli seotud struktuuritoetuse eristamisega riigieelarvelistest ning omavahenditest. Mitteabikõlblikke kulusid auditeeritud projektide raames ei tuvastatud.

Rakenduskava (RK)	Auditeeritud kulud (EUR)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (EUR)	Auditeerimise määr (%)	Vea määr (%)
Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (ERF, ÜF)	8 152 868,58	0,00	98,22	0,00

Vastavalt Euroopa Komisjoni õigusaktides sätestatud esitas AA, tuginedes eeltoodud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite ja projektauditite tulemustele, 2009. a 31. detsembril Euroopa Komisjonile auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*), mille kohaselt AA hinnangul Eesti struktuurivahendite juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad, kuid vajavad mõningaid parendusi.

⁵ Toiminguväljendi koostatakse Euroopa Komisjoni (EÜ) määruse nr 1828/2006 artiklis 17 ja lisa IV sätestatud nõudeid järgides.

5. SEIRE JA HINDAMINE

Rakenduskava muudatused

2009. a muudeti rakenduskava, mille kohaselt toodi transpordi suundadesse sisse veel üks võimalik toetuse taotleja/ toetuse saaja „avalikuks kasutamiseks määratud raudteeinfrastruktuuri ettevõtja“ (Edelaraudtee Infrastruktuuri ASi projekt „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“ on kinnitatud investeringute kavasse) ning Tallinna-Tartu mnt (MNT projekt „E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimise ja ehitus“ on saanud siseriikliku rahastamisotsuse ning seda rakendatakse) ehitus muudeti rakenduskavast rahastamiseks abikõlblikuks. Antud muudatus sai EKlt heakskiidu 24.11.2009.

Detsembris kiideti seirekomisjonis heaks järgnevad rakenduskava muudatusettepanekud:

- täpsustatakse sõnastust Eesmärk 1.7. Turismi arendamine, et vähendada hooajalisust ning suurendada stabiilsete töökohtade arvu sektoris;
- täpsustatakse sõnastust eesmärgi 2.3 indikaatoris, sest praegune sõnastus ja selle põhjendus ei määratle piisavalt täpselt “töötavat teadlast” ning ajaühikut, mille vältel indikaatori täituvust arvestatakse ning seetõttu on indikaatori taseme määramine raskendatud;
- muudetakse rakenduskava rahastamispaani, mille käigus lisandub 7 285 928 eurot (114 mln krooni) ettevõtluse suuna eelarvesse ning 9 586 747 eurot (150 mln krooni) ERF transpordi suuna eelarvesse;
- vastavalt lisandunud vahenditele lisanduvad vahendid ka rakenduskava rahastamisplaani 2007-2013 ning ühenduse osalusse tabelisse kategooriate lõikes.

2010.a esimeses kvartalis kiideti heaks veel täiendavad rakenduskava muudatusettepanekud, ning kokkuvõttes suureneb ettevõtluse suuna ERF toetusmaht Elukeskkonna arendamise rakenduskava energiamajanduse suuna arvelt 48 828 499 euro võrra ja transpordi ERF suund 9 586 747 euro võrra. Erasektori osalust ettevõtluse suunas suurendatakse samuti 48 828 499 euro võrra, arvestades et erasektori nõutud omafinantseering on suurendatava toetusmahuga meetmetes riigiabi reeglistikust tulenevalt ca 50%.

Lähtudes Euroopa Komisjoni 2006. a Eestile määratud summaarsete toetusmahtude aastatevahelisest jaotusest suurendatakse rakenduskavade rahastamiskavades aastaiks 2010-2012 kavandatud ERF toetusmahtu ning vähendatakse vastavalt 2013. a kavandatud toetusmahtu. Vastavalt ESF ja ERF toetusmahu valdkondade vahel ümber suunamise ettepanekutele muudetakse kõigi kolme rakenduskava nn sekkumiskategooriate tabeli toetusmahu jaotust.

Kajastamaks 2009. a oktoobris Euroopa Ülemkogu heakskiidu saanud Läänemere strateegiat ning lähtudes asjaolust, et perioodil 2007-2013 on EL struktuurivahendid üheks oluliseks rahastamisallikaks projektidele, mis võimaldavad strateegia eesmärkide poole liikuda, lisatakse kõigile kolmele rakenduskavale uus alapeatükk 5.1.1. “Läänemere strateegia”.

Rakenduskava muudatusettepanekud esitatakse EK-le 2010 I poolaastal.

Seire

KA teostab rakenduskavade üle seire jooksvalt, igakuiselt ning aasta lõikes. KA on seiresüsteemi süsteemsema arendamisega tegelenud alates 2009. a algusest. Alates 2008. a lõpust toimub struktuurivahendite seire koos kõigi muude eelarveliste vahendite seirega, mis võimaldab paigutada struktuurivahendid laiemasse konteksti ja võimaldab kõigi riigieelarveliste vahendite koosmõjusid arvestada. Samuti toimub seire varasemalt enam seotuna planeerimisprotsessiga: kvartaalsete aruannete alusel langetatakse otsused plaanide muutmiseks.

Seire rolli on KA tõhustanud läbi aruandluse parendamise, mis on 2008. a võrreldes oluliselt detailsem ja süstemaatilisem. Alates 2009. a juunist on KA korraldanud igakuiselt seirekohtumisi struktuurivahendite RAde ja RÜde osalemisel, saamaks teavet rakendamisel esinevatest probleemidest ja meetmete rakendamise hetkeseisust. Lisaks meetmete seirele jälgib KA detailsemalt ka suurprojektide edenemisest projekti etappide lõikes. Samuti andis 2009. a KA regulaarselt ülevaadet struktuurivahendite kasutamise kohta igakuises välisvahendite ülevaates, mis esitati Vabariigi Valitsusele.

Seirega seonduvalt vaadati 2009. a suvel üle riigi eelarvestrateegias aastateks 2010–2013 pikk välisvahendite väljamakseprognosis ka N+2/3 reegli kontekstis ning töötati välja vastav juhendmaterjal parandamiseks välisvahendite prognoosi täpsusastet. Septembrikuises välisvahendite ülevaates kinnitati ka rakenduskavade ja prioriteetsete suundade lõikes N+2/3 sihttasemed ehk summad, mis tuleb minimaalselt deklareerida EL osalusena.

2009. a lõpus vaadati KA poolne seireprotsess üle ning alates 2010. a on kavandatud järgmised seire arendused:

- Igakuise välisvahendite ülevaate asemel esitatakse ülevaade kord kvartalis (aprill, juuli, oktoober, jaanuar)
- Välisvahendid on osa riigieelarve seirest, millest tulenevalt on koostatud üks aruanne - välisvahendite ülevaade lisandub eelarve ja majandusülevaate juurde
- Kahepoolsed seirekohtumised toimuvad iga teine kuu, vajadusel kord kuus
- Üldkohtumised kõigi valitsemisaladega toimuvad üle kuu
- Seirekohtumistel käsitletakse lisaks välisvahenditele ka eelarve teemasid
- N+2/3 sihttasemete seire kord poolaastas

Seirekomisjon toimus 2009. a kahel korral (02.06.2009 ja 04.12.2009) ning lisaks toimus 20.05.2009 kirjalik hääletus. Kirjaliku hääletuse käigus kiideti heaks eespool välja toodud transpordi suundade rakenduskava muudatus. 2.juunil toimunud seirekomisjoni käigus kiideti heaks 2008. a seirearuanne ning tutvustati prioriteetsete suundade muudatusettepanekuid. Seirekomisjoni detsembrikuisel koosolekul kinnitati rakenduskava ettevõtluse ja T&A ja kõrghariduse infra suuna muudatusettepanekud s.h 7 285 928 euro (114 mln krooni) lisandumine ettevõtluse suuna eelarvesse.

Seirekomisjoni koosolekute käigus ettepanekuid rakendamiseks ei esitanud.

Ettevõtluse suunas toimus 2009. a üks prioriteetse suuna juhtkomisjoni (PJK) koosolek (24.03.2009) ja üks PJK kirjalik hääletus (20.11.2009). PJK märtsikuisel koosolekul kiideti heaks 2008. a seirearuanne ning lepiti kokku, et projektide aruandlusvormi tuleb lihtsustada. PJK novembrikuise kirjaliku hääletuse käigus kiideti heaks prioriteetse suuna 1 muudatusettepanekud s.h. 7 285 928 euro (114 mln krooni) lisandumine suuna eelarvesse.

Aruandeaastal toimus üheksa T&A ja kõrghariduse infra PJK koosolekut neist seitse toimus elektrooniliselt. Juhtkomisjoni koosolekud toimusid järgmistel kuupäevadel: 12. jaanuaril (kirjalik protseduur), 25. märtsil, 2. juulil (kirjalik protseduur), 29. septembril (kirjalik protseduur), 12. oktoobril (kirjalik protseduur), 28. oktoobril (kirjalikud protseduurid) 09. novembril ja 21. detsembril (kirjalik protseduur). Koosolekute protokollid on kättesaadavad HTMi dokumendihaldussüsteemis Postipoiss.

Juhtkomisjoni olulisemad otsused 2009. a olid:

- 2008. a seirearuande kinnitamine (25. märtsil 2009)
- STS-i muudatusest tulenevate meetme määruste muudatuste heaks kiitmine (12. oktoobril, 28. oktoobril ja 21. detsembril)
- Rakenduskava muudatusettepanekute heaks kiitmine (06. novembril 2009)

Transpordi meetme arendamise juhtkomisjon käis 2009. a koos 3 korral, kirjalikke hääletusi toimus 11. Juhtkomisjon tegi 2009. a teinud 14 projekti rahastamisotsust, sh 3 siseriiklikku otsust suurprojekti kohta enne EK-lt heakskiidu saamist. [Investeeringute kava](#) on 2009. a muudetud 2 korda.

Suundade ja meetmete juhtkomisjonides soovitusi rakendamiseks ei tehtud.

Hindamised

2009. a rakenduskava raames hindamisi läbiviidud ei ole. Küll aga viidi läbi rakenduskavade ülene hindamine, vaatamaks üle rakenduskavades sisalduvate tegevuste sisu ja eesmärgid lähtudes nende jätkuvast asjakohasusest muutunud majandusolukorras. Rakenduskavade hindamine ei hõlmanud HTA ja TA suundi. Hindamise tulemusena leiti, et rakenduskavas planeeritud tegevused on põhiosas asjakohased ka tänases olukorras. Hindamine ei keskendunud seetõttu kogu rakenduskavades planeeritu ümberhindamisele, vaid prooviti tõsta esile mõned konkreetset tegevusprioriteetid ja meetmed, mis aitaksid majanduslangusega kaasnevate spetsiifilisemate probleemidega toime tulla. Samuti prooviti leida lahendusi, mis aitaksid kavandatud meetmeid senisest tõhusamalt ja kiiremini rakendada. Kõike seda silmas pidades töötas hindamises osalenud ekspertide rühm välja tegevusprioriteetid, millest lähtuvalt anti hinnang rakenduskavades sätestatud meetmetele ja tehti vastavad ettepanekud. Kõiki valdkondi hõlmavate tegevusprioriteetidena ehk horisontaalsete tegevusprioriteetidena toodi välja: ekspordi kasvatamine, tootlikkuse ja konkurentsivõimelise majandusstruktuuri tekkimise toetamine, välisinvesteeringute kaasamine ja majanduskriisiga kaasnevate probleemide leevendamine. Majanduskriisiga kaasnevate probleemide leevendamisel näeb hindamine olulisimana ette tööpuuduse leevendamist sisenõudluse toetamisega, tööpuuduse leevendamist tööturuteenustega, elanikkonna tervisliku olukorra halvenemise leevendamist ning vaesusrisiki vähendamist riskirühmades ning –piirkondades.

Lähtuvalt eelnevate aspektide analüüsist toodi välja valdkonnad ja meetmed, mille osas soovitatakse kaaluda lisavahendite suunamist või uute initsiatiivide algatamist:

- suunata lisavahendeid eksporditurunduse toetamise programmi;
- suunata lisavahendeid T&A programmi;
- suunata lisavahendeid alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse eelarvesse;
- kaaluda ka riskikapitali tüüpi initsiatiivi käivitamist lisaks olemasolevatele meetmetele;
- suurendada korterelamute energiakadude vähendamiseks antavate renoveerimislaenude mahtu;
- suurendata töökohtade loomisele ja säilitamisele suunatud meetmete mahtu;
- lisada lühikeses perspektiivis vahendeid õppijate sotsiaalse turvalisuse ning toimetuleku tagamiseks;
- lisada vahendid toetamiseks pikapäevarühmade tegevusi;
- võimaldada tasemeõpet tööjõu kvaliteedi tõstmiseks.

Lisaks tehti hindajate poolt mahukalt rakendamist puudutavaid ettepanekuid, mis keskendusid üldjoontes meetmetevaheliste seoste parendamisele, rakendamise kiirendamisele ning tõhustamisele, koordineerimise parandamisele ning meetmete mõjususe suurendamisele.

Hindamiste tulemusel on rakenduskava raames hakatud analüüsima kolme ekspordimeetme ühildamist ning rakenduskavade muudatuste käigus tehakse EK-le ettepanek tõsta ettevõtluse suunda juurde 48 828 500 eurot (meetmetesse Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetamine (23 263 841 eurot), Eksporditurunduse toetamine (7 988 956 eurot) ning T&A projektide toetamine (17 575 703 eurot)) ning transpordi ERF suunda 9 586 747 eurot.

6. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

6.1. Prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“

6.1.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga

Tabel 8. Prioriteetse suuna 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ indikaatorid

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 1.1: Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile											
Lisandväärtus töötaja kohta (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0	65,2%								Eesti Statistikaameti andmed Eesti ettevõtete majandusnäitajate kohta. EAS ja KredEx.
	saavutustase	-	326,0	2009.a andmed ilmuvad andmebaasi 30.12.2010							
	eesmärk				325,0 tuhat kr (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 250,0 tuhat kr)					500,0 tuhat kr (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 400,0 tuhat kr)	
	esialgne tase	225,0 tuhat kr (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 199,0 tuhat kr) (2005)									
Kaasatud erasektori investeeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	29%	34,1							EAS/ KredExi andmebaas toetatud ettevõtete investeeringute kohta, arvestades masinatele ja seadmetele tehtud
	saavutustase	0	640 mln kr	715 mln krooni							
	Eesmärk				1.0 miljard kr (2007-2010)					2,1 miljard kr (2007-2015)	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
	esialgne tase	0 (2006)									investeeringute osakaalu koguinvesteeringutes Eesti ettevõtetes keskmiselt (Eesti Statistikaamet)
Eesmärk 1.2: Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine											
Eksportivate ettevõtete arv (M)	Saavutustase eesmärgist %*	-	91%								Maksu- ja Tolliameti andmed
	Saavutustase	7558 (2007)	7913	N/A							
	Eesmärk				7500					8700 (2015)	
	esialgne tase	6797 (2005)									
Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse (M)	Saavutustase eesmärgist %*	-									
	Saavutustase	72,57% (2007)	73,50%	N/A							Eurostat
	eesmärk				Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka					Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka (2015)	
	esialgne tase										
Eksportdikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%									EAS
	saavutustase	0	-	N/A							
	eesmärk				Keskmine nominaalkasv 20%					Keskmine nominaalkasv 20% (2015)	
	esialgne tase	Andmed pole veel saadaval (2006)									
Eksportiturunduse toetust saanud ettevõtete arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	23%	55,5%							
	saavutustase	0	79	192							EAS
	eesmärk				258					346 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv											
Ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud (M)	Saavutustase eesmärgist %*	-									Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtetes 2002-2004 ehk Community Innovation Survey 4. (andmed iga 4 a tagant)
	saavutustase	-	-	N/A							
	eesmärk				2,1%					2,6% (2016)	
	esialgne tase	1,6% (2004)									
Ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega (M)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-								Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtetes 2002-2004 ehk Community Innovation Survey 4. (andmed iga 4 a tagant)
	saavutustase	-	-	N/A							
	Eesmärk				16,7%					22,5% (2016)	
	esialgne tase	13,4% (2004)									
Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	-	-							EAS
	saavutustase	0	N/A	N/A							
	Eesmärk				16,3%					25% (2016)	
	esialgne tase	0 (2004)	0%								
Uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	-	-							EAS
	saavutustase	0	N/A	N/A							
	Eesmärk				Aastas 50					Aastas 60 (2015)	
	esialgne tase	21 (2006)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	13,40%	139,65%							
	saavutustase	0	80,3 mln kr	837,9 mln kr							EAS
	Eesmärk				300 mln krooni					600 mln kr (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 1.4: Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine											
Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukafirmade käibe kasv (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-	-							
	saavutustase	-	-	N/A							
	eesmärk				Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2010)					Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2015)	MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidelt kogutava statistika.
	esialgne tase	Kasv 89% (2005)									
Asukafirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-	-							MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidelt kogutava statistika.
	saavutustase	-	-	N/A							
	eesmärk				250					315 (2015)	
	esialgne tase	175 (2006)	204								
Eesmärk 1.5: Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire											
Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-	-							
	saavutustase	-	11 (algtase)	N/A							EAS
	eesmärk				Aastas 11					Aastas 16 (2015)	
	esialgne tase	5 spin-off ettevõtet aastas (2005)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaal-omandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	1640%	-							
	saavutustase	-	344 141 tuhat krooni/ Kasv 164%	N/A							EAS
	eesmärk				Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2010)					Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	130 372 tuh kr (2005/2006)									
Ettevõtete ja ülikoolide vahelistes toetatud projektides osalenud tudengite arv (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	-	-							EAS
	saavutustase	0	N/A	N/A							
	eesmärk				Aastas 45 tudengit					Aastas 65 tudengit (2015)	
	esialgne tase	Aastas 26 tudengit (2006)									
Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-	238%							
	Saavutustase	-	-	143							EAS
	Eesmärk				46 projekti aastas					60 projekti aastas (2015)	
	esialgne tase	30 projekti aastas (2006)									
Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut											
Loomemajanduse sektoris hõivatute osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %*	102%									
	saavutustase	4,3%		N/A							Statistikaamet
	eesmärk				3,7%					4,2% (2015)	
	esialgne tase	3% (2003)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Loomemajandust edendavate projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	0%							
	saavutustase	0	0	0							EAS
	eesmärk				5					10 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng											
Turismiteenuste ekspordi kasv (M)	Saavutustase eesmärgist %*	-									
	saavutustase	-	17,6 mld, kasv 15,8%	16,5 mld 8,6%							
	eesmärk				Nominaalkasv 30%					Nominaalkasv 55% (2015)	
	esialgne tase	15,2 miljardit krooni (2005)									
Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	64,8%	58%							
	saavutustase	-	4,6 mln ööbimist	4,12 mln ööbimist							Statistikaamet
	eesmärk				5,8 mln ööbimist					7,1 mln ööbimist (2015), aasta keskmine kasv 7,2	
	esialgne tase	4,1 mln ööbimist (2005)									
Hooajalisuse vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %*	-	-9,7%	-11,1%							
	saavutustase	-	38,40%	38,9%							Statistikaamet
	eesmärk				36,1%					35% (2015)	
	esialgne tase	38% (2005)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Turismiga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	2,20%	13,7%							
	saavutustase	0	8	49							EAS
	eesmärk				205					359 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

* arvutatakse lõplikust sihtasemest

M – mõjuindikaator

T – tulemusindikaator

V - väljundindikaator

6.1.2 Kvalitatiivne analüüs

2009. a kinnitati 9 uut ettevõtluse suuna meetet ning sellega on prioriteetse suuna kõik 24 planeeritud meetet avatud. Tulenevalt majandusolukorrast on nõudlus ettevõtlustoetustele kasvanud ning seetõttu viidi 2009. a alguses ettevõtluse suunas koostöös partneritega läbi meetmete lihtsustamine, mille käigus laiendati tegevusi, piirsummasid ning taotlejate hulka. Samuti töötati ettevõtete rahvusvahelise positsiooni hoidmiseks ja tugevdamiseks ning finantseerimise probleemide leevendamiseks välja tugipakett, mis kinnitati 2. aprillil 2009. Pingeliselt majandusolukorrast tulenevalt, kus pangad muutusid oluliselt konservatiivsemaks laenude andmisel, suurenes olulisel määral nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Tugipaketi eesmärk on pakkuda koostöös pankadega ettevõtetele laenuressurssi ja seeläbi parandada ettevõtjate ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline.

Muudatused suuna rakendamisel

Lisaks majandusolukorrast tulenevate 2009.a kinnitatud täiendavatele programmidele toimusid muudatused ka käendustegevust reguleerivas õigusaktis:

- Ettevõtete finantseerimisvõimaluste laiendamiseks ka karmistuvate krediidi hindamise tingimustes võeti 19. detsembril 2008 vastu Ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seaduse muudatused, millega anti KredExi poolt väljastatavatele ettevõtlus- ja eluasemelaenu tagatistele ühene riikliku tagatise staatus.
- Arvestades keerukaid majandusolusid ning vajadust laiendada KredExi tegevusi, jõustus 29.05.2009 seadusemuudatus, millega suurendati ettevõtluselaenu tagatislepingute maksimumpiiri seniselt 51,1 mln eurolt 95,9 mln euroni.

Rakendamise hetkeseis

Kuna rakendamine on olnud mõnedel meetmetel lühiajaline, kõikides meetmetes pole veel lõpetatud projekte ja kõik statistilised andmed pole 2009. a kohta veel kättesaadavad, pole mõningatel prioriteetse suuna indikaatoritel veel mõõdetavaid tulemusi. Seetõttu eesmärgi täitmisele suundades veel ei jõuta ning projektide täpsemat mõju seatud eesmärkidele on veel vara hinnata.

Indikaatorite hetkeseis:

- Lisandväärtus töötaja kohta. Ülemaailmne majanduskriis vähendas järsult nõudlust, mille tulemusena kukkusid kasumid ja vähenesid palgad. Ettevõtted vähendasid ka töötajate arvu, kuid lisandväärtuse langusest vähemal määral, mistõttu halvenesid ka tootlikkuse näitajad. 2015. a seatud eesmärgi saavutamine on ebarealistlik, eriti kui arvestada ka eesmärki vähendada tööpuudust.
- Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse. 3 parema hulka 2010 ei jõua (see eeldaks ühelt poolt investeeringute mahu väga suurt kasvu ja SKP langust, et suhtarv paraneks), mitmed EL riigid on tunduvalt paremas positsioonis. 2008. a oli *United Nations Conference on Trade and Development* (UNCTAD) andmetel Eesti otseste välisinvesteeringute positsiooni mahuga SKP suhtes ELi riikide seas 7. kohal. Juhul kui meist eespool olevate riikide näitajad 2009 ei paranenud, siis Eesti oleks 2009. a andmetel (82% SKPst) tõusnud ühe koha võrra (väga lähedal ka 5. kohale tõusmisele). Kolme ELi parema riigi hulka jõudmiseks peaks aga otseste välisinvesteeringute positsioon ületama SKP mahtu, mis tähendaks 2010. a investeeringute kasvu 3,2 mld euro võrra, mis ei ole reaalne.
- Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv ning asukasfirmade arv. Teadusparkides oli 2009. a asukaid 203. Võimalik, et sihttasemed on püstitatud pisut ambitsioonikalt. Praeguste hinnangute põhjal saavutame taseme 250-300. Paremate tulemuste nimel toetame kõrgtehnoloogilise infrastruktuuri arendamist parkides (laborite meetme kaudu) ning anname toetusi äriarendus- ja inkubatsiooniteenusteks.
- Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv. Indikaatori saavutamise probleem on peamiselt formaalne: Ülikoolist võrsub ettevõtteid küll, aga neid ei saa lugeda spin-offideks, sest ülikool ei võta ise neis aktiivset rolli, ega ole otseselt nende sünnil abiks. Ülikoolide avalik õiguslik staatus ei võimalda hästi sellistes idufirmades osaleda. Seetõttu ongi plaanis välja arendada nn. *holding* firma. Idee arendamisega tegeldakse Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli eestvedamisel. Teistel on võimalik sinna liituda. Seatud eesmärgi saavutamiseks plaanime käivitada 2 uut initsiatiivi:
 - 1) Eel-inkubatsioon ülikooli iduettevõtetele ja
 - 2) Ülikoolide asutatav holding ettevõtte teadus- ja arendustööde tulemuste komertsialiseerimiseks spin-off ettevõtete ning intellektuaalomandi müügi kaudu.
- Turismiteenuste ekspordi kasv, ööbimiste arvu kasv ning hooajalisuse vähenemine indikaatorite saavutustasemed on kõik vähenenud võrreldes 2008. a. Põhjuseks majanduslangus, seetõttu ei saa toetuse mõju hetkel selgelt hinnata.

Suuna mõju horisontaalsetele teemadele

Meetmete mõju horisontaalsetele teemadele võib pidada rahuldavaks. Lõppenud projektidest umbes viiendik omab positiivset mõju keskkonnahoiule, infoühiskonna edendamisele või/ja regionaalsele arengule. Võrdsete võimaluste edendamisele panustab 15,2% projektidest. Väikseim on rakenduskava projektide mõju kodanikuühiskonna arengule, vaid 8,9% projektidest omab positiivset mõju. Mõju on vähene, sest kolmandale sektorile on suunatud vaid üksikud meetmed. Ettevõtlusmeetmete hindamisel arvestatakse horisontaalsetest teemadest enam regionaalset mõõdet. Ettevõtlusmeetmete puhul võetakse aluseks regionaalne vaade, arvestades, millised võivad olla ettevõtja arenguvõimalused tulenevalt regionaalsest

paiknemisest, kuidas mahuvad ning sobivad ettevõtja arenguplaanid kokku piirkonnas toimuvaga. Toetuste jagunemist vaadatakse piirkonna, ettevõtluse suuruse, valdkonna järgi.

Energiatõhusust ei ole üheski rakenduskava meetmes otseselt ametlikuks valikukriteeriumiks seatud, kuid samas on uute tehnoloogiate kasutuselevõtt kaudselt energiasäästlik (ja ka keskkonnasäästlik) tegevus. Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamise ja Turismitoodete arendamise toetamise meetmete hindamismetoodikas oli üheks hindamiskriteeriumiks kooskõla Riikliku turismi arengukava eesmärkidega, sealhulgas hinnati looduskeskkonna säästlikku kasutust ja teiste säästva arengu põhimõtete järgimist projektis. Samas energiatõhusust tagantjärele projekti tulemustes ei mõõdetata.

Rakendamise seis maakondade lõikes

Maakondlikult on toetuse saajatena kõik maakonnad esindatud. Tulenevalt suuna eripärast on projektid enamuses kindla ettevõtte projektid mitte üleriigilised, siis üleriigilised on vaid 4,8% projektidest. Kõige rohkem on projekte heaks kiidetud Harjumaalt (59,6%). Samas kui võrrelda toetussummade jagunemist inimese kohta on enim toetusi saanud Tartu maakonnas (437,3 eurot elaniku kohta) ning Harju maakonnas (364,03 eurot elaniku kohta). Teistest maakondadest on toetusi saanud kuni 4% kõikidest projektidest maakonna kohta. Kõige vähem toetusi on rahuldatud Jõgeva (2 projekti) ja Võru maakonnast (4 projekti). Elaniku kohta on kõige vähem toetust rahuldatud samuti Võrumaalt 5,86 eurot elaniku kohta.

Rakendamise finantsprogress

Juba rakendatavate meetmete puhul toimus väljamaksete tegemine prognoosile vastavalt. Kuna mõningate meetmete avanemine lükkus edasi, siis tugipaketi loomine ning kiirem kasutamine kiirendas väljamaksete progressi. Edukaimad meetmed väljamaksete osas olid tugipakett ning Ekspordi krediitkindlustuse programm. 2009. a eelarve täies mahus või rohkem on väljamakseid tehtud veel Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise ja Välismessi toetuse meetmetes. Üldise abinõuna on 2010. a kasutusele võetud riigieelarve täitmise kvartaalne jälgimine ning vajadusel prognooside täpsustamine.

Teise fondi reeglite alusel tehtud kulud

Aruande esitamise seisuga on teise fondi tüüpi kulude tegemist kasutatud Ettevõtlusinkubatsiooni programmis summas 642 eurot ning Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise ja eriprojektide toetamise meetmes 24 056 eurot. Teise fondi tüüpi kulusid tehti konverentsidel, seminaridel ning koolitustel osalemiseks. ESF tüüpi kulude kogumaht on 24 699 eurot, mis moodustab väljamakstud EL toetusest 0,01 %.

Tabel 9. Teise fondi tüüpi tehtud kulud

Prioriteetne suund	EL fond	Aruandlusperioodi lõpu seisuga tehtud abikõlblikud kulud (EUR)	Teise fondi reeglite alusel tehtud abikõlblikud kulud (EUR)	Teise fondi reeglite alusel tehtud kulude osakaal kõikidest abikõlblikest kuludest (%)
3.1	ESF	202 283 441	24 699	0,01%

Suuna panus Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkidesse

Prioriteetne suund on otseselt seotud RSKSi prioriteediga nr 2 „Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv”, panustades otseselt seal planeeritud sellistesse tegevustesse: uute teadmiste, tehnoloogiate ning uuendusmeelsete lähenemiste loomise ja ärakasutamise soodustamine ning ettevõtete tehnoloogilise ja

arendusalase võimekuse suurendamine, kapitalile ligipääsu parandamine ja ettevõtlikkuse suurendamine, ettevõtete rahvusvahelistumise suurendamine, turismisektori arendamine. Samamoodi panustavad meetmed Lissaboni strateegia eesmärkidesse nagu ettevõtjate parem konkurentsivõime, tugevam ettevõtluskeskkond ning parem tööhõive.

Hetkeseis meetmetes

Ettevõtlus

Eesmärk 1.1: Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeringuteks vajalikule kapitalile.

Selle eesmärgi saavutamisele on suunatud 4 meetme rakendamine:

- **Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus** (rahastatakse Inimressursi rakenduskavas ESF-ist, kuid panustab kaudset ka Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava eesmärkidesse). Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus jaguneb omakorda starditoetuseks, mille eesmärgiks on jätkusuutliku arenguprognosis väikeettevõtjate tekke soodustamine ja ellujäämisvõimaluste parandamine vähendades finantseerimisvõimaluste kättesaadavuse takistusi ning kasvutoetuseks, mille eesmärgiks on jätkusuutlike kasvu- ja ekspordipotentsiaaliga väikeettevõtjate tekke- ja arenguvõimaluste parandamine vähendades finantseerimisvõimaluste kättesaadavuse takistusi. 2009. a väljastati starditoetust 189 alustavale ettevõttele ning kasvutoetust kasutas 37 ettevõtet ning need arvud on 2008. a võrreldes kasvanud. Toetuse mõju väljendub eeskätt alustavale ettevõtjale stardikapitali võimaldamises ja mis aitab kaasa ettevõtlusaktiivsuse kasvule. Meetme raames on kasutatud ERF fondi tüüpi kulusid.
- **Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm** kinnitati 31.01.2008. Käendusi ja kapitalilaene on 2009. a lõpuks väljastatud summas 11 170 230 eurot. Aruandlusperioodil väljastatud laenu- ja käendusmahtude osas toimus 2009. a oluline tõus. Käendustaotluste arv suurenes üle 50% ja väljastatud käenduste maht kahekordistus võrreldes 2008. a. Ülevaade käendusmahtudest alljärgnevas tabelis:

Väljastatud käendused 2008-2009 (EUR)			
	Lepingute arv	Tagatissumma	Laenusumma
2008	310	21 906 779	37 434 839
2009	429	50 955 410	85 117 667
<i>sh. ERF vahendite arvelt</i>	71	5 244 197	7 462 765

Aruandlusperioodil on KredExi poolt väljastatud käenduste abil loodud 1658 uut töökohta ning aidatud kaasa ligi 20 000 olemasoleva töökooha säilimisele, sh ERF vahendite arvelt väljastatud käenduste abil 193 uut töökohta ning 1227 säilitatud töökohta.

- **Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus.** Toetuskeemi eesmärgiks on aidata tööstusettevõtetel soetada sobivaid tehnoloogiaid eesmärgiga laiendada tootmist, mitmekesistada toodangut uute toodetega või korraldada ümber kogu tootmisprotsess. Meetme esimene taotlusvoor avati 2008.a sügisel, kuhu laekus kokku 152 taotlust 149 ettevõttelt. Toetuskeemi teine voor viidi läbi 2009. a kevadel, kuhu laekus 165 taotlust. Otsused teise voo rahastatud taotluste kohta tehti juulis 2009.a. Toetust said 63 projekti. Majandusvaldkondadest olid kõige enam esindatud metallitoodete tootmine 16, puidutöötlemine 10, kummi- ja plastitootmine 5 projektiga. Hoolimata majanduse kehvast olukorrast on märgata taotletava summa kasvu taotluse kohta. Keskmine taotletav toetus teises voo oli 0,34 mln eurot (5,26 mln krooni). Esimeses voo oli keskmine taotletav summa 0,25 mln eurot (3,9 mln krooni).

Kokku on positiivse otsuse saanud 112 taotlust toetuste mahuga 39,25 mln eurot. Rahastatud ettevõtted on oma projekte ellu viimas, toetusest loobujaid ei ole, 17 projekti on juba lõppenud. Samas on taotlejad teinud projektidesse muudatusi ja seoses majandusolukorraga on oma projektide teostamist 1-2 aasta võrra edasi lükanud.

Toetuse 3. voor avati 08.02.2010 ning taotlusi võeti vastu kuni 30. aprillini.

Kuna huvi toetuse vastu on olnud suur, siis on hinnang senisele rakendamisele ja finantsprogressile väga hea.

Kuna indikaatori „lisandväärtus töötaja kohta“ tulemust mõõdetakse peale projekti elluviimist järeelseire käigus, siis on võimalik hinnangut anda üksnes kaasatud erasektori investeeringute uutesse masinatesse ja seadmetesse. Kaasatud erasektori investeeringute taset võib pidada heaks. Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus panustase selle indikaatori täitmisel on 86,3 mln eurot (1,35 miljardit krooni), mis on 64% sihtväärtusest.

- **Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm** kinnitati 02.04.2009. Pingeliselt majandusolukorrast tulenevalt, kus pangad muutusid oluliselt konservatiivsemaks laenude andmisel, suurenes olulisel määral nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Sellest tulenevalt töötati välja ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm eesmärgiga parandada ettevõtjatele ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline. Väljastatud laenude maht 2009. a lõpu seisuga on 25 037 053 eurot.

2009. a suurenes oluliselt ettevõtjate huvi KredExi allutatud laenu osas. Erinevalt käendustest, kus on kasutusel lisaks ERF vahenditele ka omavahendid, on otselaenuid väljastatud vaid ERF vahenditest. Aasta jooksul esitati 55 taotlust summas 28,5 mln eurot. Rahastada otsustati 28 projekti summas 13,9 mln eurot. Rahastatud ettevõtete näol on valdavalt tegemist ekspordile orienteeritud töötleva tööstuse ettevõtetega, keda finantskriisist, riskantsest sektorist, vähestest tagatistest või väikesest omafinantseeringu määrast tulenevalt pangad ei olnud valmis finantseerima. KredExi positiivse finantseerimisotsuse eelduseks on muuhulgas ettevõtte jätkusuutlikkus, võime võetud kohustusi teenindada ning positiivsed arenguperspektiivid.

Aasta jooksul rahastati pikaajalise projektipõhise laenuressursi raames 14 ettevõtet summas 17,0 mln eurot, milleks kasutati tugipaketi raames eraldatud ERF vahendeid. Finantseeritud ettevõtetes töötab kokku 4450 töötajat, ettevõtete käive kokku on 370,7 mln eurot ja sealhulgas ekspordikäive 306,8 mln eurot. Aasta lõpus toimus hange, mille tulemusena KredEx avab 2010. a alguses UniCredit Bank Eesti filiaalile ja Swedbankile täiendava krediitdiliini summas 76,7 mln eurot Eesti ekspordivate ettevõtete finantseerimiseks. Tugiprogramm on aidanud parandada ettevõtjate ligipääsu laenuressursile, kuid kaasnevaid mõjusid majanduskeskkonnale laiemalt on veel vara hinnata.

Eesmärk 1.2: Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine.

Selle eesmärgi saavutamisele on suunatud järgmiste meetmete rakendamine:

- **Eksporditurunduse toetus.**

Uue eksporditurunduse toetuskeemi rakendamisel arvestati kõiki eelmisel programmeerimisperioodil saadud kogemusi. Loobuti projektiplaani koostamise eest toetuse maksmisest, vähendati kolmeaastast projektiperioodi kahele aastale, korrigeeriti toetatavate tegevuste loetelu jne. Oluliselt täiustati klientide eelnõustamist ja klientidele suunatud abimaterjalide paketti nii paberil kui peamiselt internetis.

Oluline on märkida, et projektide elluviimisel soovivad ettevõtjad teha jooksvalt senisest rohkem projektide muudatusi tulenevalt muutuvast majandusolukorrast.

Muudatuste tõttu on projektide elluviimise maht ja kiirus väiksem planeeritust. Eelnevast tulenevalt oli 2009. a väljamaksetaotluste keskmine summa väiksem kui 2008. a. Langenud on projektide ettevalmistuse kvaliteet. Teatav seos on siin majanduskriisist tuleneva sooviga kiirelt tegutseda müügimahtude tõstmiseks. Tulenevalt sellest on EAS tõhustanud eelnõustamist, jätkuvalt tegeletakse teavitamisega. Varasemast rohkem on tehtud vähendatud mahus rahastamisotsuseid. Eelpooltoodut arvestades on EAS planeerinud suurendada oluliselt eelnõustamise mahtu, tõhustada teavitust ja nihutada ekspordiplaani koostamise koolituste fookus senisest rohkem planeerimise ja eelarvestamise praktiliste aspektide suunas.

Kuni 31.12.2009 on meetme raames esitatud 286 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 192 taotlust, kokku toetuste mahuga 15,4 mln eurot. Toetust maksti välja 3,36 mln eurot. Edukalt viidi lõpuni 2008. a alustatud 4 projekti. Varasem rahuldamisotsus tuli tühistada 4 projektil. Hinnang meetme rakendamisele on hea. Kuna 2009. a lõpuks ettenähtud eelarvesummad kasutati üldjoontes ära, võib meetme finantsprogressi pidada väga heaks.

Väljundindikaatoriks olev eksporditurunduse toetust saanud ettevõtete arvu sihtväärukest (346 aastaks 2015) täideti 2008. a lõpuks 55%, mida võib pidada heaks tulemuseks. Tulemusindikaatoriks olevale ekspordikäibe kasvule toetatud ettevõtetes on vara hinnangut anda, kuna aruandeperioodi lõpuseisuga on ainult 4 projekti lõppenud (projektid on mitmeaastased).

- **Välismessitoetus.** Meetme eesmärgiks on Eesti ettevõtjate konkurentsivõime suurendamine välisurgudel ettevõtjate välismessidel osalemise ja külastamise toetamise kaudu, mille tulemusena kasvab ettevõtjate ekspordikäive, suureneb eksportivate ettevõtjate hulk ning paraneb Eesti ettevõtjate, toodete ja teenuste tuntus ja maine välisriikides.

Ettevõtete huvi toetuse vastu on suur ning enamus projektidest puudutab messidel individuaalset osalemist. Enamus ühisprojektidest on seotud messi külastusega. Toetuskeemi raames on võimalik taotleda toetust ka üksikul ettevõttel konkreetse messi külastamiseks. Arvestades toetuskeemi suurt populaarsust, eelarve piiratust ja asjaolu, et majandus hakkab elavnema, võib edaspidi kaaluda, kas jätkata nii osalemise kui külastamise toetamist või ainult osalemise toetamist.

2009.a. lõpuseisuga oli meetme raames esitatud 158 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 106 taotlust toetuste kogumahuga 1,27 mln eurot. Kuna eelarveprognoosid 2009. a ületati, võib senist finantsprogressi ja rakendamist hinnata väga heaks.

Tulemustele on vara hinnangut anda, tulemusindikaatorit (ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas) mõõdetakse projektide elluviimisjärgse seire raames.

- **Ühisturunduse toetus.** Meetme eesmärgiks on Eesti ettevõtjate konkurentsivõime suurendamine välisurgudel ettevõtjate ühisturundustegevuse toetamise kaudu, mille tulemusena kasvab ettevõtjate ekspordikäive, suureneb eksportivate ettevõtjate hulk ning paraneb Eesti ettevõtjate, toodete ja teenuste tuntus ja maine välisriikides.

Väikeettevõtete huvi toetuse vastu on olnud siiani pigem tagasihoidlik, mis peamiselt tuleneb vähesest võimekusest omavaheliselt turundusalast koostööd teha. Suuremat mõju toovad suuremate ja kogunud ettevõtete poolt algatatud ühisprojektid, kus on selgelt eristuv eestvedaja ja ühiste huvide alusel moodustunud kasusaajate grupp.

2009.a. lõpuseisuga oli meetme raames esitatud 27 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 19 taotlust toetuste kogumahuga 413 tuhat eurot.

Tulemustele on vara hinnangut anda, tulemusindikaatorit (ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas) mõõdetakse projektide elluviimisjärgse seire raames.

- **Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm** kinnitati 07.10.2009. Pingeliselt majandusolukorrast tulenevalt suurenes nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Sellest tulenevalt kinnitati peale tugipaketi ka riikliku ekspordi krediidikindlustuse programm eesmärgiga parandada ettevõtjate ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline. 2009. a lõpuks jõuti rahastada 6 projekti mahus 1 837 802 eurot. Seetõttu on hinnangut programmi tulemuslikkusele ka vara anda.

Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv.

Selle eesmärgi saavutamisele on suunatud järgmiste meetmete rakendamine:

- **Klastrite arendamise toetus.** Meetme eesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine läbi klatri koostööprojektide elluviimise. Meetme raames toetame sarnaste huvidega ettevõteteid ja loome neile võimalused ühiste turundustegevuste teostamiseks, ühiste uuringute läbiviimiseks, ühiste arendusprojektide algatamiseks ning oma võimekuse tõstmiseks välisturgudel edukalt konkureerimiseks. 2008. a töötati välja meetme tingimuse määrus ning viidi läbi esimene taotlusvoor eeltaotluste esitamiseks. Kokku laekus 28 eeltaotlust, millest hindamisele jõudis 26 taotlust. Neist omakorda 23 said finantseerimisotsuse. Kvaliteetsete taotluste arv oli esialgselt planeeritust suurem. 2009. a korraldati esimene täistaotluste voor, kuhu laekunud kahe täistaotluse osas tehti rahastamisotsus. Samuti korraldati 2009. a sügisel 2. eeltaotluste voor, mille raames esitati 30 taotlust ja finantseerimisotsus tehti 26 taotluse kohta. Kokku on 2009.a. lõpu seisuga meetme raames esitatud 60 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 51 taotlust toetuste kogumahuga 1,33 mln eurot. Seega võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata heaks. Ühtlasi aitab klatri arendamise toetusmeede kaasa ettevõtete võimekuse tõstmisele edukalt piiriülestes rahvusvahelises projektides osaleda. Tulemustele on vara hinnangut anda, kuna aruandeperioodi lõpu seisuga on lõppenud ainult 1 projekt.
- **Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus.** Vt. eesmärk 1.1, lk 54.
- **Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, sh. keskkonnatehnoloogiate arendamise toetamine.** Meetme eesmärgiks on Eesti ettevõtjate konkurentsivõime suurendamine läbi uute toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamise või olemasolevate olulise täiustamise toetamise, mille tulemusena kasvab ettevõtjate käive (sealhulgas ekspordikäive), suureneb kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste osakaal ettevõtjate käibes, kasvab tööstusomandi õiguskaitsetaotluste arv ja ekspordi sihtriikides patenditaotluste esitamise aktiivsus, kasvavad ettevõtjate T&A tegevuse ning innovatsiooniinvesteeringud ning areneb ettevõtjate ja teadusasutuste vaheline koostöö. Meede avati taotlejatele 2008. a juunis. Programmi hiline avanemine tingis olukorra, kus rakendusuuringute või tootearenduse projektide aktiivsem esitamine algas alles sügisel. Tulenevalt 2008. a lõpul ning 2009. a alguses toimunud väga aktiivsest taotluste esitamisest, oli antud programmis 2009. a rõhk väga aktiivsel taotluste menetlemisel. Samas tuleb märkida, et 2009. a viimastel kuudel langes oluliselt taotluste esitamise aktiivsus ja seda nii eeluuringute kui ka põhiprojektide osas. Seetõttu on juba praegu küsitav 2010. a seatud väga ambitsioonikate mahuliste eesmärkide täitmine. Teisalt paranes aga 2009. a märkimisväärselt esitatud projektide kvaliteet. Paljud esitatud projektid sisaldasid varasemast oluliselt kõrgemat

ambitsioonitaset, olid suunatud globaalsetele turgudele ning projektid oli varasemaga võrreldes ärilises mõttes oluliselt paremini läbitöötatud.

2009.a. lõpu seisuga oli meetme raames esitatud 236 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 169 taotlust toetuste kogumahuga 24,65 mln eurot. Eelpooltoodut arvestades võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata heaks.

Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringute maht on rahastamisotsuste kohaselt 21,1 mln eurot (330,3 mln krooni), mis on 55% sihtväärtusest. Koos teiste T&A valdkonna meetmetega on selle indikaatori sihtväärtus ületatud ligikaudu 40% võrra, mida võib väga heaks tulemuseks.

Kuna aruandlusperioodil lõppenud projektidest olid enamus eeluuringuprojektid, ei ole teistele tulemustele võimalik veel hinnangut anda.

- **Innovatsiooniosakute toetusmeede.** 2009. a esimeses kvartalis käivitus innovatsiooniosakute meede. Uus toetusvõimalus käivitus üle ootuste hästi ning kokku esitati aasta jooksul 163 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahuldati 119 ning milles osales üle 150 ettevõtte. Innovatsiooniosakute abil algatatud projektide kvaliteet ületas sealjuures paljudel juhtudel esialgsed ootused. 2010. a oleks vajalik läbi viia esmane analüüs toetatud projektide mõjust ettevõtete ja ülikoolide vahelisele koostööle ning vastavalt analüüsi tulemustele kaaluda ka programmi pikendamise põhjendatust.

Programmi eelarve täitmine jäi küll aastaks planeeritust väiksemaks, kuid peamiselt tulenes eelarve alataitmine programmi oodatust hilisemast avamisest. Aasta II pooles toimunud taotlemise aktiivsuse järgi võiks eeldada programmi kogu eelarve kasutusele võtmist veel 2010. a jooksul.

Seega võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata väga heaks.

Innovatsioon

Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv.

- **Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, sh. keskkonnatehnoloogiade arendamise toetamine.** Vt. eesmärk 1.3, lk 57.
- **Innovatsiooniosakute toetusmeede.** Vt. eesmärk 1.3, lk 58.

Eesmärk 1.4: Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine.

- **Ettevõtlusinkubatsiooni toetusprogramm.** Programmi eesmärgiks on toetada uute kasvupotentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete tekkimist ja jätkusuutlikku arengut nende vajadustest lähtuvate inkubatsiooniteenuste abil.

2004-2006 programmeerimisperioodi programmi projekte hinnates selgus, et avatud taotlemisega programmi rakendamine ei täida oma eesmarke parimal võimalikul moel ning seetõttu otsustati panustada uue, senisest tõhusama ja tulemustele orienteeritud programmi kontseptsiooni väljatöötamisele. Ettevalmistava töö käigus viidi 2008.a alguses läbi inkubaatorite ressursianalüüs. Lähtudes ressursianalüüsist ning alternatiivide põhjalikust kaalumist otsustati senine toetusmeede asendada hankepõhise rahastamisega. 2009. a juunikuu alguses avati uue hankemenetlusega ettevõtlusinkubatsiooni programm, mis on orienteeritud ettevõtlusinkubaatorite poolt osutatava teenuse tulemuspõhisele rahastamisele.

Inkubatsiooniteenuse hanke aruandluse ühtlustamiseks, võrdleva analüüsi teostamiseks ning programmi tulemuste hindamiseks kuulutati 2009.a. II poolaastal välja hange veebipõhise infosüsteemi tellimiseks, mille I etapp peaks rakenduma 2010.a. I kvartalis ning lõplikult valmima 2010. a lõpuks. Hanke maht on 23 008 eurot

(0,36 mln krooni), väljamaksed on planeeritud valdavalt 2010.a. 2009. a telliti 105 asukaettevõtte toetamine inkubaatorites.

Programmi 2009.a. rakenduselarveks oli planeeritud 0,6 mln eurot (9,45 mln krooni), millest 0,45 mln eurot (7,0 mln krooni) oli planeeritud ettevõtlusinkubatsiooni teenuse hankelepingute järgseteks väljamakseteks. Reaalselt kasutati 2009.a. eelarvest 0,21 mln eurot (3,3 mln krooni), millest 0,16 mln eurot (2,58 mln krooni) moodustasid hankelepingujärgsed ettemaksed ettevõtlusinkubaatoritele. Esimesed ettevõtlusinkubatsiooniteenuse hanke väljamaksed olid esialgselt planeeritud 2009.a. II kvartalis, kuid programmi avamise edasilükkumise tõttu kandus reaalsest väljamaksest suurem osa aastasse 2010. Eelnevate numbrite kontekstis on ettevõtlusinkubatsiooni toetusprogrammil positiivne mõju uute ettevõtete tekkimisele olemas.

Arvestades seda, et meede rakendus tegelikult planeeritust hiljem, võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata heaks.

- **Katse- ja pooltööstuslike laborite arendamine.** Meetme üldesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine läbi T&A tegevuse infrastruktuuri investeeringute toetamise.

Meetme määrus jõustus 16.07.2009. 2009. a IV kvartalis kuulutati välja taotlusvoor tähtajaga 20 jaanuar. 2010. Taotlusvooru laekunud 10 taotlusest tehti 8-le positiivne rahastamisotsus. Kuna projektide rahastamine algas 2010nda a alguses, siis on 2009. a lõpuseisuga meetme rakendamisele ja tulemustele hinnangut veel vara anda.

Eesmärk 1.5: Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire.

- **Tehnoloogia arenduskeskuste (TAK) toetamine.** Meetme üldesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine läbi ettevõtjate ja teadusasutuste vahelise strateegilise T&A tegevuse alase koostöö tugevdamise vastavalt Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegiale 2007–2013 „Teadmistepõhine Eesti“.

Toetusmeede avati taotlejatele 2008 juunis. 2008. a rahastati senise viie TAKi (mida oli varasematel aastatel rahastatud juba programmiperioodi 2004-2006 vahenditest) lühiajalisi projekte. Pikemaajaliste projektide, mille raames saavad toetust taotleda ka uued TAKid, taotluste esitamise tähtaeg oli 23. jaanuar 2009. Juba 2008. a suvel väljakuulutatud taotlusvooru raames esitati jaanuaris 14 taotlust kogumahus umbes 92 mln eurot. Tuginedes ekspertide hinnangule otsustati investeerida kaheksa TAKi tegevusse. Kõigi kaheksa keskuse finantseerimiseks kaasati meetmesse täiendavaid vahendeid 3,4 mln euro (53 mln krooni) võrra.

2009.a. lõpu seisuga oli meetme raames esitatud kokku 19 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 13 taotlust toetuste kogumahuga 63,13 mln eurot. Eelpooltoodud arvestades võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata väga heaks.

Meetme väljunditele ja tulemustele ei ole esialgu veel võimalik hinnangut anda.

Kuna TAKidesse on võimalik kaasata välispartnereid, siis aitab meede kaasa rahvusvahelisele T&A asutuste ja ettevõtete vahelisele koostööle ning teadlaste mobiilsusele.

- **Teadmiste- ja tehnoloogiasiirde baasfinantseerimise ja eriprojektide toetamine (SPINNO+).** Meetme üldesmärgiks on teadmiste- ja tehnoloogiasiirde funktsiooni jätkusuutlikkuse tõstmine Eesti teadus- ja arendusasutuste ning rakenduskõrgkoolide strateegilise missioonina võrdsetel alustel õppe- ning teadus- ja arendustööga.

Aruandeaastal viidi läbi toetuskeemi esimese baasfinantseerimise taotlusvoor. Taotlusvooru esitati kokku kaheksa finantseerimistaotlust, millest toetati nelja projekti. 2009. a sisseviidud määruse muudatusega loodi võimalus taotleda Teadmiste-

ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetust jooksvalt ning tänu aktiivsele eelnõustamisele jõudsidki kõik 2008. toetuseta jäänud taotlejad piisava kvaliteediga taotlusteni. Aasta II pooles oli teine aktiivsem taotlemise periood, mille käigus toetati kolme Spinno programmis osaleva kõrgkooli taotlused. Aasta jooksul muudeti Spinno programmielarvet ning suunati osa programmile mõeldud elarvest ümber ettevõtlusõppe toetamisele ning samuti vähendati lähiaastatel ülikoolidele suunatud elarvet viisil, mis võimaldab tagada Spinno toetuse kuni finantseerimisperioodi lõpuni. Nende muudatuste tõttu vähenes võrreldes planeerituga oluliselt 2009. a finantseerimisotsuste maht.

2009.a lõpu seisuga oli meetme raames esitatud kokku 16 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 11 taotlust toetuste kogumahuga 3,53 mln eurot. Eelpooltoodud arvestades võib senist rakendamist ja finantsprogressi hinnata väga heaks.

Kuna aruandlusperioodi ei ole ühtegi lõppenud projekti, ei ole tulemustele võimalik veel hinnangut anda.

Loomemajandus

Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut.

- **Teadmiste ja oskuste arenguprogramm, loomemajandusalased koolitused** (rahastatakse Inimressursi rakenduskavas ESF-ist, kuid programm panustab ka Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava eesmärkidesse). Loomemajanduse valdkonna koolitustel ja seminaridel osales kokku 2009. a jooksul 671 inimest.
- **Ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse programm, loomemajandusalane teadlikkus** (rahastatakse Inimressursi rakenduskavas ESF-ist, kuid programm panustab ka Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava eesmärkidesse). Projektide kõige olulisemaks eesmärgiks oli loomemajanduse teadlikkuse tõstmine. Käsikäes loomemajanduse teadlikkusega on suurt rõhku pööratud ka ettevõtlusaktiivsuse propageerimisele ning julgustamisele. Konkreetselt loomemajandusalase teadlikkuse tõstmise üritustel osales 2009. a 691 inimest. Olulist osa ettevõtlusteadlikkuse- ja aktiivsuse tõstmisel iga-aastase ettevõtlusnädala läbiviimine, otseseid kasusaajaid oli 2009. a 13 000. Lisaks tõusis vähemalt 200 000 potentsiaalse ettevõtja teadlikkus läbi erinevate ürituste ja meedia.
- **Loomemajanduse tugistruktuuride toetus.** Meetme eesmärgiks on ettevõtlusaktiivsuse suurendamine loomemajanduses, loomeettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine ning loomeettevõtjate ja teiste valdkondade ettevõtjate koostöö hoogustamine soodsa tegutsemiskeskonna loomise ja koostöö arendamise kaudu.

Meetme määrus jõustus 20. augustil 2009.a ja juba 15. septembril avati I taotlusvoor. Eelnõustamisele 1. novembril 2009.a laekus 42 projekti üle Eesti. Pooltele neist anti positiivne hinnang ja soovitus esitada toetuse taotlus. 1. detsembriks laekus 21 taotlust neist 11 investeringuteks ja 10 tegevuste elluviimiseks. Aruandeperioodi lõpuseisuga oli taotluste menetlemine pooleli. Seega ei ole võimalik veel meetme rakendamisele hinnangut anda.

Turism

Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng.

- **Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm.** Programmi üldeesmärgiks on suurendada teadlikkust Eesti turismivõimalustest prioriteetsetel välisurgudel ning seeläbi tõsta huvi Eestisse reisimise vastu. Programmi algeesmärkideks on suurendada

sihtturgude potentsiaalsete turistide teadlikkust Eesti kui reisisihi võimalustest ja turismitoodetest ning turismitoodete ostusoovi tekitamine, Eesti kui reisisihi ja turismitoodete kohta välisturgudelt saabuvate infopäringute suurenemine ning informeerida sihtturgude reisikorraldusega seotud ettevõtjaid Eesti kui reisisihi võimalustest ning turismitoodetest. Tegevus viiakse ellu EASi hangetega. Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi tegevuskavade koostamise aluseks on vastav tegevusstrateegia aastateks 2008-2010.

Aruandeperioodil võeti kasutusele uue messistendi kontseptsiooni Eestit kui reisisihti tutvustavatel väljapanekutel. Kontseptsiooni ja eksponentide tööd stendis hinnati Helsingis toimunud messil Matka 2009 parima välismaise messistendi vääriliseks. Kokku tutvustati võimalusi üheteistkümnel välismessil Eesti peamistel turismi sihtturgudel.

Välja töötati Tutvusta Eestit turismi turunduskontseptsioon „Vana maa säravas pakendis“. Suurematest üritustest toimusid 8-9. mail Helsingis Eesti päevad koondnimega „Eesti kutsub külla“. Lõpptarbijatele suunatud meediakampaaniad toimusid Soomes, Saksamaal, Itaalias, Leedus, Rootsis, Norras, Venemaal ja Eestis. Meediakampaaniate eesmärk oli peamiselt huvi Eesti kui reisisihi vastu kasvatamine ning visitestonia.com ja puhkaeestis.ee kodulehtede aadresside kinnistamine infoallikatena reisi planeerimisel.

2009. a planeeritud eelarvevahendeid täielikult ära ei kasutatud. Eelarve alataitmine on tingitud soodsamatest hindadest ja seoses muutunud majanduslikule olukorrale tehtud korrektiiviga tegevuskavas (nt. Londoni kampaania ärajätmine).

Eelnevast lähtudes võib 2009. a läbiviidud tegevuste väljunditele anda hea hinnangu.

- **Turismitoodete arendamise toetamine.** Meetme eesmärgiks on uuenduslike turismitoodete arendamise kaudu suurendada välisturistide huvi Eestit külastada, pikendada külastusaega, vähendada turismi hooajalisust ning tõsta seeläbi Eesti kui reisisihi rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Meetme tingimuste määrus jõustus 19. augustil 2008. Meede avati taotlemiseks septembris.

Meetme voorus laekus 7 eeltaotlust summas 17,6 mln eurot, millest rahuldati 3 eeltaotlust kogusummas 8,4 mln eurot: Vihula mõisa arendamine rahvusvaheliseks turismiatraktsiooniks, Rahvusvaheline Tennisespordi Keskus ja Tenniseakadeemia ning SunWave surfikeskuse rajamine. Kahe esimese nimetatud projekti osas tehti täistaotluste rahuldamise otsused 2009.a. detsembris kogusummas 5,1 mln eurot. SunWave surfikeskuse täistaotluse rahuldamise otsuse tegemine on planeeritud 2010.a. I poolde. Objektide valmimine on planeeritud ajavahemikku 2011- 2013.

Meetme tulemustele ei ole võimalik hinnangut anda, kuna lõppenud ei ole veel ühtegi projekti. Hinnang senisele rakendamisele on hea.

- **Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine.** Toetuse eesmärgiks on uuenduslike turismitoodete arendamise kaudu suurendada välisturistide huvi Eestit külastada, pikendada külastusaega, vähendada turismi hooajalisust ning tõsta seeläbi Eesti kui reisisihi rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Meetme tingimuste määrus jõustus 19. augustil 2008. Meede avati taotlemiseks septembris 2008

2009.a. lõpu seisuga oli meetme raames esitatud kokku 35 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 5 taotlust toetuste kogumahuga 1,65 mln eurot. Taotluste rahuldamise otsuste madala osakaalu põhjuseks oli meetme eesmärkidega nõrgalt seotud projektide suur hulk, taotluste nõrk tehniline ettevalmistustase ning ehitamisega kaasneva detailplaneeringu kehtestamiseks või projekteerimistingimuste väljastamiseks kuluv aeg. Senise rakendamise ja finantsprogressiga võib rahule jääda.

2009. a valmis ka esimene objekt: Tallinna Kontserdimajale elektroakustika ja helitehnika süsteemi soetamine ning paigaldus. Kuna projektide pikkus on kuni kolm aastat, siis suurema osa projektide lõpptähtajaks on planeeritud aastad 2011 – 2012. Tulemustele ei ole võimalik hinnangut veel anda.

- **Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamine.** Meetme eesmärgiks on Eesti sihtkohtade ja turismitoodete tuntuse suurendamine välisurgudel ning alaeesmärgiks rahvuslikul eripäral põhinevate turismitoodete turundustegevuste toetamine.

Meede avati 18.06.2008.a. Avaliku ja kolmanda sektori poolt oli suur huvi, kuid arvestades, et neile oli turismi turunduse toetuse taotlemine esmakordne, võtsid ettevalmistused ja toetuse eesmärkidest arusaamine planeeritust rohkem aega. 2009.a. lõpu seisuga oli meetme raames esitatud kokku 26 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 16 taotlust toetuste kogumahuga 1,23 mln eurot.

Kuna aruandlusperioodi ei ole ühtegi lõppenud projekti, ei ole tulemustele võimalik veel hinnangut anda.

- **Ettevõtja turismiturunduse toetamine.** Meetme eesmärgiks on Eestit külastatavate välis turistide ööbimiste arvu ja turismiteenuste tarbimise suurendamine ettevõtja rahvusvahelise turunduse soodustamise kaudu. Meetme alaeesmärgiks on turismi hooajalisuse vähendamisele suunatud turismitoodete turustamine.

2009.a. lõpuseisuga oli meetme raames esitatud kokku 33 vastavaks tunnistatud taotlust, millest rahastati 22 taotlust toetuste kogumahuga 1,63 mln eurot.

Kokkuvõtvalt võiks rakendamist ja finantsprogressi hinnata heaks. Huvi toetuse vastu oli oodatust suurem.

Kuna aruandlusperioodi ei ole ühtegi lõppenud projekti, ei ole tulemustele võimalik veel hinnangut anda.

- **Turismiinfosüsteemi arendamise programm.** Tegevusi viiakse ellu EASi hangetega. Turismiinfosüsteemi arendamise programmi tegevuskavade koostamise aluseks on vastav tegevusstrateegia aastateks 2007-2010.

Programmi eesmärgiks on tagada hästi korrastatud, kliendikeskne ja kvaliteetne turismiinfo, mis on tehtud kättesaadavaks kõikidele huvigruppidele.

2009 I poolaastal realiseeriti arenduspartner Webmedia AS poolt uus www.visitestonia.com prototüüp turistidele info esitamise funktsionaalsuses ning turismi spetsialistikeskkonna prototüüp andmete sisestuse funktsionaalsuses. Koostati visitestonia.com sisutekstid ning koondati fotomaterjal. Visitestonia.com arenduspartner Tiesto Enator ei suutnud arendust tähtajaks realiseerida ja EAS alustas läbirääkimisi arenduslepingu lõpetamiseks. Juulis 2009 alustas EAS suunatud hankemenetluse läbiviimist visitestonia.com arendamiseks Webmedia ASiga, leping sõlmiti juulis 2009. Visitestonia.com I etapp lansseeriti septembris 2009 eesti, vene, soome, inglise saksa ja rootsi keelsena.

Visitestonia.com külastatavus aastal 2009 kasvas võrreldes 2008. a 155%. Külastajate arv kokku 956 670 külastust (võrdluseks 2008 a 375 373 külastajat).

Kuna planeeritud tegevused on ellu viidud võib senist rakendamist hinnata väga heaks.

- **Turismiinfo jaotuskanalite toetamine.** Meetme eesmärk on suurendada turismiteenuste tarbimist kogu Eestis, tagades turismiinfokeskuste ja külastuskeskuste arendamise kaudu sise- ja väliskülastajatele kvaliteetse turismiinfo kättesaadavuse.

2009. a I poolaastal valmis turismiinfo jaotuskanalite toetamise määrus. Meede avati 2009. a aprillis. Aasta jooksul esitati kokku 6 taotlust, sh 2 taotlust külastuskeskuse väljaarendamiseks. Kokku rahastati 4 taotlust toetuste mahuga 412 tuhat eurot.

Kuna lõppenud on ainult 1 projekt, on meetme tulemustele vara hinnangut anda.

6.2. Prioriteetne suund 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu

6.2.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga

Aruandlusperioodil lõpetatud projektid puudusid.

Tabel 10. Prioriteetse suuna 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ indikaatorid

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 2.1. Eesti T&A on fokusseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele											
Prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkidega seotud T&A kulutuste kasv (T) ⁶	Saavutustase eesmärgist %*		79,87%	84,41%							Eurostat
	Saavutustase		4,1%	2,8%							
	Eesmärk	61,6% (2015)			49,3%					61,6% %	
	esialgne tase	45,1% kogukulutustest (2004)	49,2% kogukulutustest (2006)	52,0% kogukulutustest (2007)							
Käivitatud riiklikud T&A programmid (V)	Saavutustase eesmärgist %*		0	0							HTM; programmi/projekti seirearuanded
	Saavutustase		0	0							
	Eesmärk	6 (2015)			5					6	
	esialgne tase	0 (2006)	0	0							
Eesmärk 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud											
Teadlased, kelle töökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes (T)	Saavutustase eesmärgist %*		0	0							Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0							
	Eesmärk	800 (2015)			200					800	
	esialgne tase	0 (2006)	0								

⁶ HTM-i poolt valitud prioriteetsed eesmärgid Eurostati NABS eesmärkide seas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Tudengid, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides (T)	Saavutustase eesmärgist %*		0	0							Programmide/projektide vahearauanded
	Saavutustase		0	0							
	Eesmärk	1500 (2015)			350-400					1500	
	esialgne tase	0 (2006)	0								
Uued või kaasajastatud teadus- ja arendusasutused (hooned) (V)	Saavutustase eesmärgist %*		0	0							Programmide/projektide vahearauanded
	Saavutustase		0	0							
	Eesmärk	25000 m ² (2015)			6000 m ²					25000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)	0								
Uued või kaasajastatud kõrgkoolihooned (V)	Saavutustase eesmärgist %*		0	0							Programmide/projektide vahearauanded
	Saavutustase		0	0							
	Eesmärk	12000 m ² (2015)			3000 m ²					12000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)	0								
Eesmärk 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud											
Andmebaasis ISI Web of Science ära toodud publikatsioonid, mis on avaldatud tippkeskustes töötavate teadlaste poolt (aastas) (T)	Saavutustase eesmärgist %*		69,7%	96,33%							ISI Web of Science
	Saavutustase		209	289							
	Eesmärk	300 (2015)	209		200					300	
	esialgne tase	0 (2006)	0								
ERF poolt kaasfinantseeritud tippkeskuste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*		100%	100%							Programmide/projektide vahearauanded
	Saavutustase		7	7							
	Eesmärk	7 (2015)	7		7					7	
	esialgne tase	0 (2006)	-		-						

* arvutatakse lõplikust sihtasemest

M – mõjuindikaator

T – tulemusindikaator

V - väljundindikaator

6.2.2 Kvalitatiivne analüüs

Prioriteetset suunda planeeritakse rakendada kokku 11 meetmega. 31.12.2009 seisuga on suunas avatud 3 meedet. 2008. a avanes 2 meedet: „Teaduse tippkeskuste arendamine“ (avatud taotlusvoor) ning „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ (investeeringute kava). 2009. a avanes 1 meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ raames 2 alameetme taotlusvoorud: „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseeritavate teadusteemade raames“ ja „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“. Samas meetmes kinnitati ka programm „E-teadusinfo“ ja alameetme „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ tingimused. 2009. a kinnitati ka meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ tingimused.

Rakendamise hetkeseis

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 6. septembri ja 9. novembri 2007. a korraldustele nr 403 ja 492 on programmidenä planeeritud avada 2010. a järgmised meetmed: „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Tervishoiu teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“ ja „Rahvusvahelise koostöö toetamine“. 2011. a on planeeritud avada meede „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“.

Peale nende on planeeritud rakendada meetmed „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ ja „Biotehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“ avatud taotlusvoorudena 2010. a. 2010. a alguses viiakse läbi ka meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ (3 alameedet) esimene taotlusvoor.

Põhiliseks probleemiks meetmete ettevalmistamisel olid viivitused meetmete ettevalmistamisel. 2009. a ei jõutud riiklike valdkondlike programmide rakendamiseni, kuigi enamus neist oli planeeritud avada 2009. a jooksul. Viivituse põhjustasid läbirääkimised ministriumite vahel ning valdkondlike strateegiate kujundamine. Valdkondlike ERF programmide elluviimise aluseks on riiklikud valdkondlikud programmid, mis koostatakse koostöös MKM-i ja Põllumajandusministeeriumiga. Seejärel on võimalik välja kujundada ERF valdkondlikud programmid. RA ja RÜ on probleemi teadvustanud, palgatud on programmijuhid kolme meetme riiklike ja ERF programmdokumentide käivitamiseks ja elluviimiseks: keskkonnatehnoloogia, IKT ja tervishoiutehnoloogia valdkondades. Meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ alameetmete ettevalmistamine laiapõhjalise töörühma poolt algas 2008. a, kuid alles 2009. a. III kvartali lõpuks jõuti avatud taotlusvoorude väljakuulutamiseni. Samas kinnitati kõik meetme alameetmete õigusaktid planeeritust kiiremini. Meetmete ettevalmistamisega seotud probleemistikku on teadvustatud nii RÜ kui ka RA poolt ning tarvitusele on võetud meetmed rakendamise kiirendamiseks.

Esiolguete prognooside kohaselt ning taotlustes seni edastatud andmetest nähtub, et T&A ja kõrghariduse infra suunas indikaatorid täidetakse. Üheks põhjuseks on, et indikaatorite sihttasemete määratlemisel kasutati koefitsienti, mis põhines toonase ehitusturu hindadele, sellest tulenevalt oli ka indikaatorite täitmise sihttase teistsugune. Peale selle, põhines indikaatorite sihttase potentsiaalsete taotlejate hinnangulisel vajadusel vahendite järele.

Suuna mõju horisontaalsetele teemadele

Mõju horisontaalsetele teemadele arvestatakse projektide valikul, eeltaotlus- ja taotlusvormides peavad taotlejad kirjeldama ja hindama mõju horisontaalsetele teemadele. Samuti pööratakse horisontaalsetele teemadele tähelepanu taotluste hindamisprotsessis. Kõigi meetmete hindamiskriteeriumitena on kehtestatud vastavus rakenduskava eesmärkidele, sh mõjule horisontaalsetele teemadele. Infot horisontaalsete teemadega arvestamise kohta kogutakse taotlejatelt taotlemise käigus, samuti projekti elluviimise käigus toetuse saajatelt RÜle esitatavates aruannetes. Taotlejad ja toetuse saajad annavad hinnangu, kuidas ja mil määral nende poolt elluviidavad projektid mõjutavad horisontaalseid teemasid. Kuna ükski projekt antud alasuunas ei ole lõppenud, ei ole esitatud aruannete põhjal konkreetset mõju horisontaalsetele teemadele võimalik hinnata.

Energiatõhusust ei ole üheski suuna meetmes otseselt ametlikuks valikukriteeriumiks seatud, kuid samas on valdkondlikud ERF programmid ning aparatuuri soetusi toetavad meetmed kaudselt suunatud energiatõhususe tõstmisele, kuna soodustavad uute energiasäästlikumate tehnoloogiate kasutuselevõttu. Samuti toetatakse “Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine” meetme raames energiasäästlikke lahendusi.

Rakendamise finantsprogress

Juba rakendatavate meetmete puhul toimus väljamaksete tegemine prioriteetses suunas prognoosist aeglasemalt. Edasi lükkus mõningate meetmete avamine ning seetõttu oli finantsprogress oodatust tagasihoidlikum kuna ei võetud kõiki prognoositud kohustusi. Juba rakendatavates meetmetes oli väljamaksete tegemine aeglasem kuna taotlejad ei esitanud taotlusi õigeaegselt.

1. Meede “Teaduse tippkeskuste arendamine” (7 projekti). Perioodi jooksul toimus plaanipärane väljamaksetaotluste menetlemine, väljamaksed jäid prognoositust pisut tagasihoidlikumaks. Kohustused on võtmata 11% ulatuses tippkeskustele eraldatud vahenditest, otsust vahendite kasutamise osas 2009. a ei tehtud. Eesti Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia rakendusplaani 2008. a aruande kohaselt on avaldatud seisukoht, et kuna algselt plaanitud valdkondlikku tasakaalustatust konkursil ei saavutatud, siis on ettepanek korraldada tippkeskuste uus voor 2011. a koos tippkeskuste vahehindamisega.
2. Meede “Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine”. Toetuste andmine toimub Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud investeeringute kava alusel, millega on kinnitatud 11 teadusobjekti ja 8 kõrgharidusobjekti rahastamiseks. Investeeringute kavaga on kaetud 100% meetme mahust. Perioodi alguseks oli RÜ teinud otsused 2 projekti rahastamiseks. Perioodi jooksul otsustati taotluste alusel 8 projekti rahastamine. 31.05.2010 (7 projekti) ja 04.12.2010 (2 projekti) saabuvad tähtajad investeeringute kava alusel taotluste esitamiseks. Taotlustega viivitamise põhjuseks on olnud investeeringuettepanekute muutumine või administreerimisprobleemid.

Perioodi jooksul alustati alljärgnevate meetmete rakendamisega:

1. Meede „Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“ ei ole 2010. a alguse seisuga kohustustega kaetud. Selle neljast alameetmest viidi esimene taotlusvoor läbi alameetmes „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste teaduse sihtfinantseerimise raames“. Taotluste rahuldamise otsused tehti 2010. a alguses. Alameetme “Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja

seadmete kaasajastamine” raames lõppes aasta lõpus esimese taotlusvooru taotluste vastuvõtt. Alameetme “Riikliku ja rahvusvahelise tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine” rakendamiseks on plaanis koostada investeeringute kava („Eesti teaduse infrastruktuuri teekaart“) tähtajaga 2010. a teises kvartalis. 2009. a oktoobris kinnitati „E-teadusinfo“ programm. Perioodi jooksul alustati programmi tegevustega, kuid väljamakseid veel ei teostatud.

2. 2009. a mais jõustus meetme määrus “Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine”. 2009. a tehti ettevalmistusi taotlusvoorude väljakuulutamiseks ning esimene eeltaotlusvoor avatakse 2010. a alguses;

Pikaajalisele majandusarengule suunatud T&A valdkondlike programmide („Biotehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, „Rahvusvahelise koostöö toetamine“ jne.) jõustumine on kavandatud 2010. a.

Võrreldes 2009. a kavandatud plaane (kavandati ka RÜ tasandil tegevused kõikidele meetmetele) ja realiseeritud tuleb märkida, et meetme määrused ei jõustunud aasta alguses planeeritud tähtaegadel. Infrastruktuuri meetme osas on RÜ teinud toetuse saajatega ennetavaid kohtumisi enne taotluse esitamist eesmärgiga ennetada võimalikke vigu esitatavates taotlustes ning kiirendada projektide käivitamist. Riigieelarve on infrastruktuuri meetme osas kavandatud toetuse saajatelt kogutud väljamaksete prognooside põhjal, kuid erinevatel põhjustel ei ole toetuse saajad suutnud enda poolt kavandatud täita. Üheks põhjuseks on olnud ka väljamaksetaotluste menetlemise pikk aeg. Üldise abinõuna on kasutusel riigieelarve täitmise igakuine jälgimine ning vajadusel prognooside täpsustamine.

Rakendamise seis maakondade lõikes

Maakondlikult on toetuse saajatena esindatud Harju (2 projekti), Ida-Viru (1 projekt) ja Tartu maakond (2 projekti), enamus projekte on üleriigilised- 70,6% kõikidest projektidest ehk 12 projekti 17-st.

Suuna panus Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkidesse

Prioriteetne suund panustab RSKSi prioriteedi 2 „Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ eesmärkide täitmisesse. T&A ja kõrghariduse infra suuna meetmed on valitud vastavalt kuna Lissaboni strateegia ja RSKSi kohaselt tuleb forsseerida Eesti T&A ja innovatsiooniga seotud tegevusi, mis tagavad teadmispõhisele majandusele ülemineku, et Eesti saavutaks Lissaboni strateegias toodud eesmärgi ning oleks võrdväärseks ja konkurentsivõimeliseks partneriks ELis. Meetmeid viiakse ellu ERF vahenditest, sest on vajadus teha ka investeeringuid T&A infrastruktuuri ning ettevõtete innovatsioonivõimekusse, et luua atraktiivset keskkonda teadmiste ja tehnoloogiamahukatele välisinvesteeringutele. See on nii Eesti T&A ja innovatsiooni kui RSKSi olulisemaid eesmärke. Energiatehnoloogia, biotehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnakaitse ja -tehnoloogia, tervishoiu tehnoloogia ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia meetmed panustavad Lissaboni strateegia konkurentsivõime ja ettevõtluskeskkonna arendamise eesmärkidesse.

Teise fondi reeglite alusel tehtud kulud

Aruande esitamise seisuga on teise fondi tüüpi kulude tegemist kasutatud Teaduse tippkeskuste arendamise meetme kulude osalisel katmisel tippkeskuste töötajate koolituskulude puhul. ESF tüüpi kulude kogumaht on 1 479 eurot, mis moodustab suuna väljamakstud EL toetusest 0,003 %.

Hetkeseis meetmetes

Aasta vältel võib märkimist väärivaks nimetada 3 olulise teaduse infrastruktuuri objekti – Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus, Tallinna Tehnikaülikooli teadusraamatukogu ning Tallinna Tehnikaülikooli uue õppehoone tööde lõppjärku jõudmist ning hoonete avamist kasutajatele, kuid projektide lõpparuannete heakskiitmine, seega ka objektide tulemus- ja väljundindikaatorite täitmise fikseerimine, jääb 2010. a.

1. Eesmärk 2.1 „Eesti T&A on fokuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele“

Selle eesmärgi saavutamiseks on planeeritud käivitada riiklikud valdkondlikud fokuseeritud meetmed – energiatehnoloogia, biotehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnakaitse ja -tehnoloogia, tervishoiu tehnoloogia ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia programmid. Need meetmed panustavad Lissaboni strateegia konkurentsivõime ja ettevõtluskeskkonna arendamise eesmärkidesse. 2009. a ükski valdkondlik programm ei käivitud. Tulemusindikaatori mõõtmise metoodika on muutunud Eurostati uue andmeesituse meetodi tõttu. Indikaatorit „prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkidega seotud T&A kulutuste kasv“ muudetakse sel viisil, et prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkide gruppi, mille alusel arvutatakse T&A % kõigist eesmärkidest arvatakse ka uue meetodi NABS2007 04. grupp: Transport, telekommunikatsioonid ja muud infrastruktuurid. Selle põhjuseks on eelkõige indikaatori loomisel arvestatud loogika, mille kohaselt arvutati seda % Eesti TA&I strateegias prioriteetidena ära toodud eesmärkide alusel. Kuna TA infrastruktuuri ja aparatuuri kaasajastamine on oluline eesmärk, ei saa me sellest mööda vaadata ka rakenduskava eesmärkide seadmisel. Uueks algtasemeks 36,6% asemel on 45,1% ning uuteks sihtasemeteks on 49,3% 2010. a ja 61,6% 2015. a.

2. Eesmärk 2.2 „T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud“

Eesmärki 2.2 on planeeritud saavutada 3 meetme rakendamise kaudu, mis on fokuseeritud teadus- ja arendusasutuste, kõrgkoolide ning rakenduskõrgkoolide infrastruktuuri ning aparatuuri ja seadmete kaasajastamiseks. Antud meetmed panustavad Lissaboni strateegia eesmärkide täitmisse. Juba rakendunud meetme põhjal võib teha järelduse, et eesmärk saab täidetud.

Ühtegi lõpetatud projekti eesmärgi täitmisele kaasa aitavates meetmetes veel ei ole, kui prognooside kohaselt täidetakse indikaatorid esialgsete prognooside kohaselt mitmekordselt. Üheks põhjuseks on, et indikaatorite sihtasemete määratlemisel kasutati koefitsienti, mis põhines toonase ehitusturu hindadele, sellest tulenevalt oli ka indikaatorite täitmise sihtase teistsugune. Peale selle, põhines indikaatorite sihtase potentsiaalsete taotlejate hinnangulisel vajadusel vahendite järele.

Antud eesmärki mõõdetakse 2 tulemus- ja väljundindikaatori kaudu.

Rakenduskavas on toodud ühe väljundindikaatorina uute või kaasajastatud hoonete maht, mille sihtase on teadusasutuste puhul 25 000 m² ning kõrgkoolide puhul 12 000 m². Infrastruktuuri meetme raames on aruande seisuga esitatud taotlusi 12, uute või kaasajastatavate pindade mahuga vastavalt 32 925,5 m² (planeeritud aastaks 2015 25 000 m²) ja 38403,3 m² (aastaks 2015 12 000 m²), neist aastaks 2010 on prognoositud 2 teadushoone valmimine mahus 17 128 m² (kontrolltase 6000 m²) ja kahe kõrgharidusobjekti valmimine mahus 10 846 m² (kontrolltase 3000 m²). Andmetest nähtub, et väljundindikaatorid saavad täidetud.

Rakenduskavas toodud üheks tulemusindikaatoriks on teadlaste arv, kelle töökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes, 2010. a 200 ning 2015. a 800. Teiseks tulemusindikaatoriks on tudengite arv, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides sihttasemetega vastavalt 350-400 (2010) ja 1500 (2015). Seni esitatud taotlustes on vastavad näitajad tulemusindikaatoritena märgitud ühtekokku 709 teadlast (neist 2010. a valmivate objektide puhul 322) ja 5666 tudengit (neist 2010. a valmivate objektide puhul 2301). Taotlustest nähtub, et tulemusindikaatorid saavad suure tõenäosusega täidetud.

Alltoodud tabelis on toodud kokkuvõtlikult informatsioon esitatud investeeringuprojektide ning kavandatud väljund- ja tulemusindikaatorite kohta.

Tabel 11. T&A ja kõrghariduse infra suuna investeeringuprojektid, mille taotlused on rakendusüksusele esitatud:

Objekti nimetus	Valmimise aasta	Kaasajastatav pind m ²	Teadlaste arv	Tudengite arv
Tallinna Ülikooli Narva mnt 27/29 teadusmaja				
Tallinna Tehnikaülikooli teadusraamatukogu	2010	11294	44	
Tallinna Tehnikaülikooli keemiahoone II ehitusjärg	2011	4223,3	70	
Tallinna Tehnikaülikooli materjali- ja tehnikateaduste hoonestik				
Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus	2010	5834	278	
Tartu Ülikooli füüsikum				
Tartu Observatooriumi infrastruktuuri arendusprojekt				
Eesti Biokeskuse geeni- ja biotehnoloogiakeskuse väljaarendamine	2012	4079	120	
Eesti Kirjandusmuuseumi hoone renoveerimine ja juurdeehitus	2011	3140	50	
Eesti Maaülikooli taastuvate loodusvarade teaduskeskus	2012	4355,2	104	
Tartu Ülikooli siirdemeditsiini keskuse väljaarendamine				
KOKKU TEADUS		32925,5	666	
Eesti Maaülikooli tehnikavaldkonna infrastruktuuri kaasajastamine ja ruumiprogrammi optimeerimine	2011	10100	40	1200
Tartu Ülikooli Narva Kolledž	2011	5943,5		650
Tallinna Tehnikaülikooli uus õppehoone	2010	10360		2101
Tartu Lennukolledži õppekeskus	2011	4881		340
Tartu Tervishoiu Kõrgkooli õppehoone	2011	6632	3	1175
Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli Kohtla-Järve õppehoone	2010	486,8		200
Eesti Kunstiakadeemia				
Tallinna Ülikooli Loovalade õppehoone (Balti Filmi- ja Meediakool)				
KOKKU KÕRGHARIDUS		38403,3	43	5666
KOKKU		71328,8	709	5666

Toodud andmed näitavad, et eesmärgi 2.2 osas ületatakse tulemus- ja väljundindikaatorite täitmine võrreldes planeerituga tunduvalt. Rakenduskavas on toodud, et prioriteetse suuna raames kaasajastatakse 20-25% teaduse ja 5-8% kõrghariduse kasutuses olevast pinnast (vastavalt 110 000 m²-st ja 250 000 m²-st). Infrastruktuuri meetme raames esitatud taotlustes toodud andmete põhjal on olukorras, kus 7 taotlust on veel esitamata, kaasajastatavate ning rajatavate pindade maht teadusasutuste puhul ligikaudu 33% (5 taotlust 11-st esitamata) ning kõrghariduse puhul enam kui 15% (2 taotlust 8-st esitamata). Eesmärk oli seatud tagasihoidlikult, kuna puudus ülevaade tegelikest vajadustest. Peale selle oli situatsioon ehitusturul indikaatorite välja töötamise hetkel samuti teine.

3. Eesmärk 2.3 „Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud“

Antud eesmärki saavutatakse meetmetega, mis toetavad teaduse tippkeskusi ning rahvusvahelise koostöö arendamist. Meetmed toetavad Lissaboni strateegia konkurentsivõime tõstmise eesmärgi täitmist.

Eesmärgi tulemusindikaatoriks on Andmebaasis ISI *Web of Science* ära toodud publikatsioonid, mis on avaldatud kalendriaastal tippkeskustes töötavate teadlaste poolt (sihttase 2010 200 publikatsiooni ning sihttase 2015 300 publikatsiooni aastas). 2010. a kavandatud sihttase ületati juba 2008. a. 2009. a avaldati tippkeskuste teadlaste poolt 289 publikatsiooni, seega suure tõenäosusega saab ületatud ka 2010. a sihttase ning 2013. a jõutakse 300 publikatsioonini tippkeskuste kohta aastas. Antud eesmärgi väljundindikaatoriks on ERF poolt kaasfinantseeritavate tippkeskuste arv, kusjuures sihttase – 7 tippkeskust – on saavutatud ning arutuse all on uue tippkeskuste avatud taotlusvooru korraldamise võimalus.

Algatatud uued meetmed:

- E-teadusinfo programm

Meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ raames algatati uus alameede, mille eesmärgiks on Eesti teadus- ja arendusasutuste ning teadusraamatukogude varustatuse tagamine elektroonilise teadusinformatsiooniga. Programmdokument on kinnitatud haridus- ja teadusministri 20. oktoobri 2009 käskkirjaga nr 1039. Alameetme välja töötamise eesmärgiks oli fookuseerida osa vahendeid spetsiaalselt teadusinformatsiooni kättesaadavuse tõstmiseks, et tagada Eesti teaduse konkurentsivõime.

- Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine

Meetme eesmärgiks on tehnoloogiainvesteeringute toel rakenduskõrgharidusõppes ja õpetajakoolituses praktiliste oskuste omandamiseks eeldusi loova õppeinfrastruktuuri arendamine, sealhulgas rakenduskõrgkoolides õppekeskkonna tehnoloogilise kvaliteedi ja turvalisuse tagamine. Meetme määrus on kinnitatud haridus- ja teadusministri 20. mai 2009. a määrusega nr 50.

6.3. Prioriteetsed suunad 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“

6.3.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga

Tabel 12. Prioriteetsete suundade 3 „Strateegilise tähtsustega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“ indikaatorid

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Prioriteetne suund 3: „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“											
Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu											
Ühistranspordiga tehtud sõitude arv (T)	Saavutustase eesmärgist %*	75%	68%	68%							Statistikaamet
	saavutustase	205,4 mln	185,6 mln	184,7 mln							
	eesmärk				224,0 mln. sõitjat					273 mln. sõitjat	
	esialgne tase	207,5 mln sõitjat (2006) täpsustatud andmetel 206,9 mln									
Reisiaja vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	0%							MKM
	saavutustase	42 min, 74 min	42 min, 74 min	42 min, 74 min							
	eesmärk									Vähene mine 10 %	
	esialgne tase	Tallinn-Keila ajakulu 42 min, Tallinn-Tapa ajakulu 74 min (kiirrong)									

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Raudteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0	0	0							MKM
	saavutustase	0	0	0 (töös on 4)							
	eesmärk				Min. 2					Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus											
Inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liiklussõlmedes (T)	Saavutustase eesmärgist %*										MNT
	saavutustase										
	eesmärk				Vähene mine min 85% lähtetasemes					Vähene mine min 85% lähtetasemest	
	esialgne tase	2007. a hukkunuid (H) 7; vigastatuid (V) 53; kokku 60 (tulevikus rekonstrueeritava tel lõikudel: Kaarepere viadukt; Väo-Maardu; Väo-Saue; Pärnu ümbersõit; Valgejõe-Rõmeda)	2008. a hukkunuid 11; vigastatuid 94; kokku 105 (Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-3, V-20; Väo-Saue H-6, V-46; Pärnu ümbersõit H-1, V-7; Valgejõe-Rõmeda H-1, V-21)	2009.a hukkunuid 11; vigastatuid 107; kokku 118 (projektide ja teelõikude arv on kasvanud) (Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-3, V-20; Väo-Saue H-6, V-48; Pärnu ümbersõit H-1, V-7; Valgejõe-Rõmeda H-1, V-21 Mäo möödasõit H-0, V-2 Aruvalla-Kose H-0 V-9)							

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Maanteeprojektide Arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0	0	0							MKM
	saavutustase	0	0 (töös on 7)	0 (töös on 8)							
	eesmärk				Min. 2					Min. 5	
	esialgne tase	0 (2006)									
Rekonstrueeritud TEN-T Liiklussõlmede arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0	0	0							MKM
	saavutustase	0	0	0							
	eesmärk				Min. 2					Min. 3	
	esialgne tase	0 (2006)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Prioriteetne suund 4: „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”											
Eesmärk 4.1. Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega											
Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades (T)	Saavutustase eesmärgist %*	78,7	82,38	N/A							Lennuamet
	saavutustase	Reg.lennujaamad 33,758 tuhat (2007) Reg.sadamad (Triigi-Sõru; Kihnu-Munalaid; Manilaid-Munalaid; Kihnu-Pärnu) 94,532 tuhat (2007) Kokku 128,29 tuhat (2007), langus -1,6%	Reg.lennujaamad 36,977 tuhat (2008) Reg.sadamad 97,31 tuhat (2008) Kokku 134,287 tuhat (2008), kasv 3%	Reg.lennujaamad 41,854 tuhat (2009) Reg.sadamad I-III** kv 82,2 tuhat (sh Piirissaare-Laaksaare 5502 reisijat) (2009) Kokku 124,054** tuhat (2009)							

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
	eesmärk				10% kasv (143,44 tuhat)					25% kasv (163 tuhat)	
	esialgne tase	130,4 tuhat (2005)									
Projektide arv sadamates ja lennujaamades (V)	Saavutustase eesmärgist %*										MKM
	saavutustase	0 (2006)	0 (töös on 2)	0 (töös on 5)							
	eesmärk				Min. 2					Min. 4	
	esialgne tase	Lähtetase määratakse kindlaks peale projektide selgumist									
Eesmärk 4.2. Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur											
Reisija vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	0%							MKM
	saavutustase	56 min	56 min	56 min							
	eesmärk									Vähemine 30% lähtetasemest (Türi-Viljandi lõigul/ eeldab uue veeremi kasutuselevõttu)	
	esialgne tase	Sõiduaeg Türi-Viljandi lõigul 56 min									
Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	10%							TJA
	saavutustase	0%	0%	10%							
	eesmärk				85%					100%	
	esialgne tase	0% (2006)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Uute ühenduste arv TEN-T võrgustikule (V)	Saavutustase eesmärgist %*										MKM
	saavutustase	0	0	0							
	eesmärk				Min. 2					Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)									

* arvutatakse lõplikust sihtasemest

** Statistikaamet avaldab 2009.a IV kvartali andmed 2010. a märtsi lõpuks

M – mõjuindikaator

T – tulemusindikaator

V - väljundindikaator

6.3.2. Kvalitatiivne analüüs

2009. a lõpu seisuga rakendatakse 16 projekti ning meetme vahenditest on väljamakseid teostatud ca 74 mln eurot. Ühtlasi oli 2009. a lõpuks väljamaksete osas saavutatud N+3 kriteerium, mis annab alust eeldada, et projektid viiakse ellu ettenähtud ajaraamis.

Transpordipoliitikas ei ole viimastel aastatel olulisi muudatusi toimunud. Suunda näitava dokumendina kehtib Transpordi arengukava 2006-2013, milles on kajastatud kogu transpordisektoriga seonduv. Oluliselt on aga muutunud majanduskeskkond – majanduslangus sai alguse küll juba 2008. a, kuid drastilised muutused leidsid aset peaaesjalikult 2009. a. Transpordisektoris avaldus see eelkõige nõudluse vähenemise kaudu, seda nii kauba- kui reisijateveos. Maanteeliiklus on vähenenud 2008. ja 2009. a vastavalt 4,7% ja 7,5%, mis on kaasa aidanud liiklusohutuse olulisele paranemisele – võrreldes 2007. a on surmajuhtumeid liikluses pea poole vähem (196, 132 ja 100 aastatel 2007-2009). Liiklusõnnetuste ning vigastatute koguarv on samal perioodil langenud ligikaudu 40%. Tuleb tõdeda, et olukorra paranemine on oluliselt kiirem kui muutused liiklussageduses ning infrastruktuuris, mis viitab sellele, et liiklusjärelvalve ja liikluskäitumise parandamine mõjutavad liiklusohutust suuremal määral kui infrastruktuuriprojektid. Ühistranspordi kasutamise osas on langus ligikaudu samas suurusjärgus maanteeliikluse vähenemisega.

Rakendamise hetkeseis

Kuna lõpetatud projekte veel ei ole ja kõik andmed pole 2009. a kohta veel kättesaadavad pole paljudel rakenduskava indikaatoritel veel mõõdetavaid tulemusi. Seetõttu eesmärgi täitmisele suundades veel ei jõuta ning projektide täpsemat mõju seatud eesmärkidele ei saa veel hinnata. Reaalne ei ole transpordi ÜF ja ERF suunas 2010. a sihttaseme saavutamine ühistranspordi kasutamise osas, kuna projektide mõju hakkab avalduma alles 2013. a. Ühistranspordi osakaalu säilitamine ja keskkonnasäästliku reisijateveo (rong) osakaalu tõus peaksid eesmärgina olema saavutatavad 2015. a.

kuid indikaatorina toodud ühistranspordi kasutajate arv ja selle sihttase 2015. a saavutatav ei ole, sest majandusaktiivsuse langus on vähendanud transpordinõudlust ning rongireisijad moodustavad väga väikse osa (alla 3%) reisijate koguarvust, mistõttu investeeringud raudteeliiklusesse ja sellest tulenevad muutused rongiga reisijate arvus mõjutavad ühistranspordi kasutajate koguarvu minimaalselt. Eesmärgi täitmise iseloomustamiseks sobivad paremini muutused eri transpordiliikide sõitjakäibes ning need tuleks järgnevatel aruannetes välja tuua. Sama eesmärgi mõõtmiseks toodud indikaatori „Reisiaja vähenemine“ sihttase määratakse vastavalt rakenduskavale pärast projektide valikut (indikatiivsena on rakenduskavas toodud eesmärgiks märgitud 45%, mis on aga ebareaalne ning ei oleks ka investeeringuvajadust arvestades mõistlik). ÜFist rahastatakse Tallinn-Tapa raudteelõigu rekonstrueerimist ning uue veeremi kasutuselevõttu, mille mõlema puhul seatakse eesmärgiks reisiaja vähenemine 10%.

Ligipääsetavuse ja liiklusohutuse suurendamine on prioriteetse suuna eesmärgidena 2015. a saavutatavad (kuid mitte 2010. a, kuna projektid ei ole lõpetatud), viimast toetavad ka üldised positiivsed arengud liiklusohutuse vallas. Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise eesmärgina seatud ühendusvõimaluste parandamine maismaast eraldatud perifeersete regioonidega on toodud indikaatori põhjal saavutatav, seda nii 2010. a vaheeesmärgina kui ka 2015. a lõppeesmärgina. Olulised on siinkohal Tartu lennujaama arendamiseks tehtud investeeringud võimaldamaks regulaarlendude käivitamist. 2009. a suvel alustatigi lendudega Stockholmi ja Riiga.

Teise eesmärgi „Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur“ mõõtmiseks toodud indikaatori „Reisiaja vähenemine“ sihttase määratakse vastavalt rakenduskavale pärast projektide valikut (indikatiivsena on rakenduskavas toodud eesmärgiks märgitud 55%, mis on aga ebareaalne ning ei oleks ka investeeringuvajadust arvestades mõistlik). ERFist rahastatakse Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimist, mille puhul seatakse eesmärgiks reisiaja vähenemine 30%, mis eeldab ka uue veeremi kasutuselevõttu.

Reisirongiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. a lõpetatakse Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastavad Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜFist rahastatavatele elektrirongidele lisaks on riigi oma vahendite abil plaanis soetada diiselrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

Teede üldiseks rahastamiseks on pidevalt tõstetud kütuseaktsiisi, mis on võimaldanud teehoiuvahendeid suurendada. Oluliselt on parandatud teekatendite olukorda põhimaanteedel, kus katete keskmine vanus on toodud alla 13 aasta piiri (samal kõrvalmaanteedel ületab vanus 22 aastat ning tugimaanteedel 25 aastat).

Suuna mõju horisontaalsetele teemadele

Transpordi ERF suund panustab regionaalse transpordi arendamisega oma olemuselt ja meetme sisult regionaalse arengu saavutamisele. Energiatõhususse antud meetme toetatavad tegevused ei panusta.

Rakendamise seis maakondade lõikes

Pooled transpordiprojektidest on üleriiklikud ning teised viiakse ellu Harju (6 projekti), Tartu (1 projekt) ja Pärnumaal (1 projekt). Samas kuna projektid on enamuses riikliku tähtsusega, siis ei ole maakondlik võrdlus asjakohane.

Suuna panus Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkidesse

Suund toetab otseselt RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“. Viimasesse panustab suund transpordisüsteemide kitsaskohtade lahendamiseks.

Teise fondi reeglite alusel tehtud kulud

Teise fondi tüüpi kulusid antud suundades tehtud ei ole.

Maanteeamet (RÜ):

Aruandlusperioodil on väljamakseid maanteede sektoris teostatud kokku 34 912 980,38 eurot. Projektide E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe - Rõmeda teelõigu ehitus ja remont ning Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamise kohta on aruandlusperioodil väljamakseid teostatud väiksemas mahus kui toetuse taotluse rahuldamise otsuses võimaldatud kuna hanke pakkumuste maksumused kujunesid eeldatust väiksemaks. Seoses projektide kogumaksumuse muutumisega esitas toetuse saaja RAle projektide rahastamiskavade kohta muudatusettepanekud.

Tehnilise Järelevalve Amet (RÜ):

Aruandeperioodi jooksul kiideti heaks kokku 4 projekti („Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas“, „Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele“, „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil“, „Uue veeremi soetamine“), millest 3 osas (v.a veerem) on aruandeperioodi jooksul tehtud ka väljamakseid. 2010. a jooksul projektide lõpule viimist ette näha pole, mistõttu võib eeldada, et 2010. a lõpuks indikatiivset kontrolltaset (min. 2 projekti) ei saavutata. Aruandeperioodi lõpuks esitati ka projekti „Elektrifitseeritud raudteeliinide kontaktvõrgu rekonstrueerimine“ toetuse taotlus, lisaks esitatakse 2010. a alguses RA-le projekti „Türi-Viljandi raudteelõigu renoveerimine“ rahastamise taotlus. Kõigest sellest lähtudes võib öelda, et 2015. a lõpuks on rakenduskava eesmärkide saavutamise (min. 4 projekti) käimasolevate arengute valguses väga tõenäoline.

Olulise muudatusena laiendati aruandeperioodil võimalike toetuse taotlejate ringi. Seniste potentsiaalsete toetuse saajate ringi laiendati „avalikuks kasutamiseks määratud raudteefrastruktuuri ettevõtjaga“. Kõnealune muudatus lubab edaspidi EL vahendite abil arendada ka Edelaraudtee Infrastruktuuri AS-ile kuuluvat raudtee-infrastruktuuri, mis on 100% ulatuses eraomanduses. Muudatus võimaldab arendada TEN-T raudteevõrgustikust väljaspool asuvat avalikku raudteefrastruktuuri, mis on käesolevaks hetkeks on üsnagi halvas seisukorras.

AS Tallinna Lennujaam (RÜ):

Kui enamjaolt on ehitustegevused lennujaamades lõpetatud, siis teostamata on navigatsiooniseadmete soetus, mis aitab väga oluliselt kaasa lendude regulaarsusele. Uued modernsed navigatsiooniseadmed aitavad vähendada halbade ilmastikutingimustest põhjustatud tühistatud lendude arvu. Ruhnu lennujaamas on investeringu tulemusena loodud tingimused regulaarliini aastaringseks teenindamiseks. Selle positiivset mõju on näha reisijate arvu kasvus.

Tartu lennujaama arendamise tulemusena on lennujaam viidud vastavusse rahvusvaheliste regulaarlendude teostamiseks vajaminevatele nõuetele. 3. juulil 2009 avati rahvusvaheline regulaarliin suunal Tartu-Riia ning 24. augustil 2010 Tartu-Stockholm. Rahvusvaheliste regulaarliinide käivitumise valisid tartlased Tartu 2009. a teoks. Kui 2008. a teenindati Tartu lennujaamas 826 reisijat, siis 2009. a oli reisijaid 9 707. Reisijate arvu kasv kõneleb ilmekalt nõudlusest lennutranspordi järele. Lennujaam suudab teenindada ühe saabuva ja ühe väljuva reisilennuki tunnis ning vastu võtta rohkem kui sajakohalisi Boeinguid. 10. detsembril 2009. a pidulikult avatud rekonstrueeritud reisiterminali tulemusena ollakse võimeline teenindama 140 reisijat tunnis.

Kuussaare lennujaama renoveerimisega on loodud tingimused teenindamiseks suuremaid tsarterlennukeid ja reisijatele ollakse suutelised pakkuma kvaliteetsemat teenust. Kõik see aitab kaasa Saaremaa turismipotentsiaali paremaks realiseerimiseks.

Veeteede Amet (RÜ):

Projekti „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ raames on valminud Virtsu kai nr 8, Kuivastu kai nr 3, Heltermaa kaid nr 1, 2 ja 3 ning Rohuküla kai nr 6. Lõpetatud on Heltermaa sadama akvatooriumi süvendus. Virtsu ja Rohuküla sadama terminalides on tööd lõpetatud.

Projekt „Piirissaare ja Laaksaare sadamate rekonstrueerimine“ on ehitustööd enamuses lõpule viidud ning projekti eesmärgid saavutatud, tehakse viimaseid viimistlusi. Projekti rakendamine lõppeb 2010. a esimesel poolel.

Projekti „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)“ puhul on sõlmitud laevaehitusleping ning lepingujärgsete maksetega on püsitud graafikus. Projekti „Hundipea sadama rekonstrueerimise I etapp“ väljamakseid on tehtud rahastamiskavas ettenähtuga poole väiksemas mahus, kuna ehitustööde hankes esitatud hinnapakkumused osutusid prognoositust oluliselt odavamaks. Lähtuvalt eelnimetatust esitas VTA 06.11.2009 MKMile projekti toetuse taotluse rahuldamise otsuse muudatusettepaneku, mis sai heakskiidu 2010. a alguses.

6.4. Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna arendamine“

6.4.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga

Tabel 13. Prioriteetse suuna 5 „Infoühiskonna edendamine“ indikaatorid

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud											
Interneti kasutajate osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %*		85%	91%							MKM
	Saavutustase/kontrolltase		67%	71%							
	Eesmärk esialgne tase	53% (2005)			66%					78% (2015)	
Interneti kasutamine kodudes (M)	Saavutustase eesmärgist %*		123%	128%							MKM
	Saavutustase/kontrolltase		89%	92%							
	Eesmärk esialgne tase	36% (2005)			52%					72% (2015)	
Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavavusse viimine veebi-käideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative) põhimõtetega (T)	Saavutustase eesmärgist %*										MKM
	Saavutustase/kontrolltase	7% (2006)	N/A	N/A (Uuring kontrolltaseme fikseerimiseks viiakse läbi 2010 II pooles)							
	Eesmärk esialgne tase	7% (2006)			100%					100% (2015)	
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0	13,3%								MKM
	Saavutustase/kontrolltase		4								
	Eesmärk esialgne tase	0 (2006)			15					30 (2015)	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 5.2. Avalik sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv											
Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega (M)	Saavutustase eesmärgist %*	0	76,6%								EMORI uuring
	saavutustase/kontrolltase	-	59%	N/A (2009 uuring lükkus 2010 a algusesse, nii et reaalselt viidi uuring läbi 2010 a alguses)							
	Eesmärk				71%					77% (2015)	
	esialgne tase	67% (2005)									
Riigihanked e-keskkonnas (T)	Saavutustase eesmärgist %*	0									MKM
	saavutustase/kontrolltase	-	N/A	N/A (Uuring viiakse läbi 2010.a)							
	Eesmärk				50%					75% (2015)	
	esialgne tase	0									
E-arveldamine (T)	saavutustase eesmärgist %*	0									MKM
	Saavutustase/kontrolltase	-	N/A	N/A (Uuring viiakse läbi 2010. a)							
	Eesmärk				100%					100% (2015)	
	esialgne tase	0% (2005)									
Paberivaba avalik haldus (T)	Saavutustase eesmärgist %*		49,2%	215,5%							MKM
	saavutustase/kontrolltase	-	49,2 (4 920 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	215,5 (21 540 DVK-s vahetatud dokumentide arv)							

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
	Eesmärk				50%					100% -10 000 vahetatud dokumenti (2015)	
	esialgne tase	Min 42% MV 33% Ametid 11%									
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0	0%								MKM
	Saavutustase/kontrolltase	-	0								
	Eesmärk				30					60 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

* arvutatakse lõplikust sihtasemest

M – mõjuindikaator

T – tulemusindikaator

V - väljundindikaator

6.4.2. Kvalitatiivne analüüs

Infoühiskonna arendamist suunavaks põhidokumendiks on Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatav valdkondlik arengukava „Eesti infoühiskonna arengukava 2013“, mis sätestab infoühiskonna arendamise üldise raamistiku riigis ja seab infoühiskonna arendamiseks eesmärgid ning määratleb neist tulenevad meetmed ja tegevussuunad. Arengukava elluviimiseks koostatakse iga-aastaselt arengukava rakendusplaanid, kus määratletakse mõõdikud ja tuuakse ära kavandatavad olulisemad tegevused ning esitatakse tegevuste prognoositavad maksumused. Prioriteetse suuna meetmed on avatud arvestades infoühiskonna arendamise põhimõtteid arengukavas ja rakendusplaanides fikseeritud prioriteete. Seetõttu ei ole tekkinud meetmete planeerimisel, ettevalmistamisel ja avamisel probleeme.

Prioriteetne suund „Infoühiskonna edendamine“ viiakse ellu kolme meetmega, mis on kõik avatud:

1. Programm „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“,
2. Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu,
3. Infoühiskonna edendamine investeringu kavade kaudu.

Muudatused suuna rakendamisel

Infoühiskonna suunas tehti muudatus rakendatavasse „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programmi“, kus püstitatud eesmärkide paremaks saavutamiseks tekkis aruandeperioodil vajadus suunata programm laiemale sihtgrupile ja täiendada vastavalt ka programmi raames toetatavaid tegevusi sama programmi mahu juures. Uueks sihtgrupiks said poliitikakujundamise eest vastutavad või sellesse panustavad osapooled, kelle infoühiskonna alase kompetentsi ning koosvõime suurendamine võimaldab tõsta infoühiskonda käsitlevate poliitikate kvalitatiivset taset ning tagada selle vastavuse sotsiaalmajanduslikele väljakutsetele. Lähtuvalt kujunenud majandusolukorrast ja arengukava eesmärkide saavutamise nimel lisati infoühiskonna arengukava 2009. a rakendusplaani ja kinnitati vastavalt investeeringute kavas lisaks eelmisel aastal kehtestatud täiendavad prioriteedid:

- Riigi infosüsteemi koosvõime suurendamine sh süsteemide täiustamine ja andmete korrastamine
- Statistilise analüüsi kvaliteedi tõstmine riigi infosüsteemis olevate andmete parema ärakasutamise kaudu.

Rakendamise hetkeseis

Kuna rakendamine on olnud meetmetel lühiajaline ja kõik andmed pole 2009. a kohta veel kättesaadavad pole paljudel rakenduskava indikaatoritel veel mõõdetavaid tulemusi. Seetõttu eesmärgi täitmisele suundades veel ei jõuta ning projektide täpsemat mõju seatud eesmärkidele ei saa veel hinnata. Samas on infoühiskonna suunas mitmed indikaatorid saavutatud ja ületatud, osade puhul ei ole mõõtmine veel võimalik.

Suuna mõju horisontaalsetele teemadele

Prioriteetne suund on 100%-liselt suunatud infoühiskonna arendamisele, seega kõik antud suunas ellu viidavad projektid omavad positiivset mõju infoühiskonnale.

Rakendamise seis maakondade lõikes

Enamus projekte on üleriiklikud (72 projekti ehk 88,9% projektidest ning 97,5% toetussummast). Maakondadest on projekte heaks kiidetud Harjumaal (2 projekti), Ida-Virumaal (2 projekti), Pärnu maakonnas (2 projekti), Tartu maakonnas (2 projekti) ning Võrumaal (1 projekt).

Suuna panus Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkidesse

Suuna meetmed toetavad elektrooniliste ühendusvõimaluste ning avaliku sektori e-teenuste arendamisega RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“. RSKSis on välja toodud, et eesmärgiks on arendada inimeste teadlikkust, oskusi ja motivatsiooni e-teenuste kasutamiseks ning vastav meede on antud suunast ka rakendatav.

Teise fondi reeglite alusel tehtud kulud

Suunas ei ole teise fondi tüüpi kulusid tehtud.

Hetkeseis meetmetes

„Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ programm viiakse ellu aastatel 2007-2013, selle eelarve on 3,2 mln eurot ning see on 100% ulatuses rahastatud ERFist. Programmi elluviijaks on Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus.

Programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ üldeesmärk on tõsta teadlikkust infoühiskonna võimalustest, et aidata kaasa inimeste elu ja tegevust toetava infoühiskonna arendamisele ning tõsta infoühiskonna alase poliitikakujundamise efektiivsust kvaliteetsema

info- ja andmekasutuse kaudu. Programmi eesmärgid lähtuvad vahetult Programmi tegevuste kaudu luuakse eeldused rakenduskavas fikseeritud infoühiskonna edendamise üldeesmärkide – infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavuse suurendamine ning avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv – saavutamiseks.

Programmi 2009.a. tegevuskava kinnitati MKMi poolt 20.02.2009.a., kus pöörati põhitähelepanu kolmele tegevussuunale – riigiportaali „eesti.ee“ tutvustamisele, riigi infosüsteemi võimaluste teavitamisele ning üldise turvateadlikkuse tõstmisele.

Programmi indikaatoriks on avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal, mis tehakse kindlaks iga-aastaste uuringutega. Vastavalt programmile oli 2009.a. indikaatori kontrolltasemeks 58%. E-teenustest teadlike inimeste osakaal on aasta-aastalt kasvanud: 2007 – 43% ning 2008 – 55%.

Püstitatud eesmärkide paremaks saavutamiseks tekkis aruandeperioodil vajadus suunata programm laiemale sihtgrupile ja täiendada vastavalt ka programmi raames toetatavaid tegevusi sama programmi mahu juures. Uueks sihtgrupiks said poliitikakujundamise eest vastutavad või sellesse panustavad osapooled, kelle infoühiskonna alase kompetentsi ning koosvõime suurendamine võimaldab tõsta infoühiskonda käsitlevate poliitikate kvalitatiivset taset ning tagada selle vastavuse sotsiaalmajanduslikele väljakutsetele. Majandus- ja Kommunikatsiooniminister kinnitas 5.augustil 2009 oma käskkirjaga nr 238 programmi uues redaktsioonis. Programmi uuendamise anti programmi elluviijale võimalus suurendada ürituste korraldamisega seotud meeskonna suurust eesmärgina intensiivistada läbi viidavaid tegevusi.

Aruandeperioodi lõpuks on läbi viidud tegevusteks kasutatud 688 713,59 eurot.

Meetme „Infoühiskonna edendamine investeringute kavade kaudu“ määrusega kinnitatud investeringute kava koostamise korda muudeti aruandeperioodil ministri 16.03.2009 määrusega nr 28 ja 25.11.2009. määrusega nr 113. Meede on otseselt suunatud rakenduskavas fikseeritud infoühiskonna edendamise üldeesmärgi avaliku sektori teenuste pakkumise läbipaistvuse ja tõhusalt toimivuse suurendamisele.

Lähtuvalt kujunenud olukorrast ja arengukava eesmärkide saavutamise nimel lisati infoühiskonna arengukava 2009. a rakendusplaani lisaks eelmisel aastal kehtestatud täiendavad prioriteedid:

- Riigi infosüsteemi koosvõime suurendamine sh süsteemide täiustamine ja andmete korrastamine
- Statistilise analüüsi kvaliteedi tõstmine riigi infosüsteemis olevate andmete parema ärakasutamise kaudu.

Tulenevalt uutest prioriteetidest ja arvestades vanu kinnitas Vabariigi Valitsus 28.05.2009.a korraldusega nr 203 rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ 2009.a. investeringute kava 32 projektiga üldmahus 10,7 mln eurot. millest aruandeperioodil jõuti välja maksta 10%. Investeringute kava realiseerimise lõpptähtajaks on 31. detsember 2010. Aruandeperioodil jätkati ka 2008.a. investeringute kava projektide realiseerimist, mille lõpptähtaeg on juuni 2010.a. Aruandeperioodi lõpuks oli projektidele määratud toetusest välja makstud 60%.

Meetme „Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu“. Aruandeaastal kehtis meetme määrusena majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. aprillil 2008.a määrus nr 31 „Infoühiskonna edendamise meetme tingimused avatud taotlemise alusel“ ja alates 11. maist 2009 määrus nr 50 uues redaktsioonis. Uue meetme määrusega laiendati toetuste esitamismõimalusi täiendavalt voorulisele taotlemisele jooksva taotlemisega. Samuti anti RÜle võimalusi esitada toetuse taotlejatele küsimusi oma eeltaotluses mitte piisavalt kirjeldatud osade täiendamiseks ja eeltaotluse kvaliteedi parandamiseks. Samuti lisandus toetuse

taotlejale võimalus anda RÜle selgitusi koha peal. Muudatused meetme määruhes tingis eelmise määruise jäikus, mille tõttu võis konkurentsist langeda toetust väärivad IT projektid.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister kehtestas oma 03. juuni 2009.a käskkirjaga nr 163 rakenduskava prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ eesmärkide saavutamiseks 2009- 2010. a jooksva taotlemise võimalusega rahuldada taotlusi kuni 16 mln euro ulatuses. Jooksvat taotlemist korraldab vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri otsusele Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus, kes alustas toetuse taotluste vastuvõttu 29. juunist 2009.a. Väljamakseid jooksva taotlemisega rahuldatud projektidele aruandeaastal ei jõutud teha, sest väljamaksete tegemise eelduseks on eelnev hanke korraldamine ning hankelepingu alusel tehtud töö üleandmine toetuse saajale, mis erinevatel projektidel võtab aega pärast eeltaotluse heakskiitmist 4-6 kuud.

2008. a välja kuulutatud viide taotlusvooru esitatud projektid on elluviimise staadiumis. Taotluste rahuldamisotsuseid on tehtud 10 mln euro ulatuses 58 projektile ning toetust on välja makstud aruandeperioodi lõpuks 39% rahuldamisotsuse saanud taotluste mahust.

Prioriteetse suuna meetmed toetavad otseselt Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia paremate ühendusvõimaluste prioriteeti. Kuid kaudselt panustatakse ka piirkondade terviklikku ja tasakaalustatud arengusse kui ka infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programmiga Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia prioriteeti haritud ja tegus rahvas.

6.5 Prioriteetne suund 6 HTA „Horisontaalne tehniline abi“ ja Prioriteetne suund 7 „Tehniline abi“

6.5.1. Saavutused aruandlusperioodi lõpu seisuga

Tabel 14. Prioriteetse suuna 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja prioriteetse suuna 7 „Tehniline abi“ indikaatorid

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi											
Eesmärk 6.1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest											
Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv (T)	Saavutustase eesmärgist %*	125%	240%	264%							Kasutusstatistika, mida loeb veebimootor: http://www.struktuurifondid.ee/admin/kasutus/
	saavutustase/kontr oltase	149 873 ⁷	289 187	316 549							
	Eesmärk				114 000 aastas					120 000 aastas (2015)	
	esialgne tase	90 000 aastas (2006)									
Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest (T)	Saavutustase eesmärgist %*	53,3%	93,3%	71,1%							Avaliku arvamuse uuring (2009): http://www.struktuurifondid.ee/uuringud
	saavutustase/kontr oltase	24%	42%	32%							
	Eesmärk				37%					45% (2015)	
	esialgne tase	28% (2006)									

⁷ Mai–detsember 2007

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Eesmärk 6.2. Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik											
Horisontaalsete hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	20%							Struktuurivahendite rakenduskava hindamine http://www.struktuurifondid.ee/public/Struktuurivahendite_rakenduskava_hindamine.pdf
	saavutustase/kontr olltase	0	0	1							
	Eesmärk				2					5 (2015)	
	esialgne tase	-									
Eesmärk 6.3. Personali kogemuste ning kompetentsi kasv											
Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	19,1%	35,9%							Koolitusel osalejate registreerimislehed
	saavutustase/kontr olltase	0	42	37							
	Eesmärk				90					220 (2015)	
	esialgne tase	-									
Prioriteetne suund 7: Tehniline abi											
Eesmärk 7.1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava on tulemuslikult ellu viidud											
Avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele suunatud oluliste rakenduskavaspetsiifiliste meediaürituste ja infopäevade arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	44%	411,1%	411,1%							KA
	saavutustase/kontr olltase	4	37	37							
	Eesmärk									9 (2015)	
	esialgne tase	0									
Prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %*	0%	0%	0%							KA
	saavutustase/kontr olltase	0	0	0							

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas
	Eesmärk									12 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

* arvutatakse lõplikust sihtasemest

M – mõjuindikaator

T – tulemusindikaator

V - väljundindikaator

6.5.2. Kvalitatiivne analüüs

Tehnilise abi meetmete peamiseks eesmärgiks on rakenduskavade tulemuslik administratiivne elluviimine. Tehnilise abi prioriteetsed suunad panustavad sünergias kõikide teiste suundade eesmärkide saavutamisse. Kõrvaleesmärkideks on sealjuures maksimeerida väljamakseid (95%), minimiseerida tagasimakseid (alla 5%), teha rohkem vähemaga.

Rakendamise hetkeseis

Prioriteetse suuna eesmärgi „**Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest**” täitmise hindamiseks on ka 2009. a on uuritud avalikkuse teadlikkust struktuuritoetuse saamise võimalusest ning vahendite rakendatusest. Kui kodulehe www.struktuurifondid.ee külastatavus kasvas 2008. a võrreldes algtasemega rohkem kui 3 korda, andes indikaatori saavutustasemeks 240%, siis 2009. a on sama näitaja kasvanud 264%-le.

2009. a juulis-augustis läbi viidud küsitluse tulemuse kohaselt on teadlikkus Euroopa Liidu struktuuritoetustest 32% protsenti. Saavutustasemest jääb seega puudu veel ligikaudu 13% ja 2010. a seatud kontrolltasemest 5%. Võrreldes 2008. a on toimunud teadlikkuse protsendis langus, olenemata sellest, et kajastuste hulk oli 2009. a väga suur. Vastuolu põhjuseks võib arvata asjaolu, et tarbijateni jõuab info meedia vahendusel killustatult ja erinevate mõistete kujul ning seetõttu seda struktuuritoetustega ei osatud seostada. Teadlikkuse kasvu soovitud protsendini plaanitakse tõsta läbi erinevate kajastuste ja infoürituste, pöörates senisest enam rõhku kogu administratsiooni ühistele teavitusprojektidele. 2015. a seatud saavutustasemeni 45%-ni jõudmine on üsna tõenäoline, arvestades finantsvahendite nappust, on struktuuritoetuse osatähtsus tõusmas, sest vähegi aktiivsed inimesed püüavad ka ise infot hankida, et end erinevate toetuse saamise võimaluste ja reeglitega kurssi viia.

Prioriteetse suuna eesmärgi „**Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik**” osas on eeldatud, et igal aastal võib olla vajalik viia läbi hindamine. Hindamiste alla saab lugeda strateegilisi uuringuid, mille raames uuritakse rakenduskavade arengut ühenduse ning riiklike prioriteetide suhtes. Hindamised võivad olla ka rakendusliku iseloomuga, et toetada rakenduskavade järelevalvet. Hindamisi võib läbi viia enne programmiperioodi, selle ajal ja pärast seda.

2009. a aprillist kuni juulini viidi läbi esimene struktuurivahendite rakenduskavade hindamine, mille eesmärgiks oli välja selgitada kuivõrd hästi on kõigis kolmes rakenduskavas kavandatud struktuurivahendite kasutamine kooskõlas muutunud majandusolukorraga. ning teha hindamistulemuste põhjal vajaduse korral ettepanekud rakenduskavade muutmiseks.

Hindamise tulemuste kohaselt on rakenduskavad põhiosas jätkuvalt asjakohased, kuid muutunud majandusolukorrast ja meetmete rakendamisest saadud kogemustest tulenevalt leiti, et on põhjendatud rakenduskavadesse mõningate muudatuste tegemine. Eelkõige märgiti vajadust tõhustada ja kiirendada mitmete meetmete rakendamist. Samuti tehti ettepanekuid suurendada ettevõtluse ja teiste majanduskriisi taustal tähtsate valdkondade, näiteks tööturu ja sotsiaalse turvalisuse valdkonna meetmete rahastamist. Tähelepanu juhiti ka sellele, et rakenduskavad on kohati liiga infrastruktuuriinvesteeringute kesksed – ligikaudu 70% kõikidest vahenditest on suunatud infrastruktuuriprojektidesse. Lisaks toodi hindamises välja mitu valdkonda, mille rahastamise mahud tasuks muutunud majandustingimustes läbi vaadata, kuna ühelt poolt ei ole enam tegu kõige prioriteetsemate valdkondadega ning teiselt poolt ei ole kulutused konkreetsetele projektidele ja meetmetele kohati piisavalt hästi põhjendatud või läbi mõeldud. Selliste valdkondadena toodi näiteks välja turism ja keskkond, lisaks osa ettevõtluse ning hariduse ja teaduse valdkonna meetmetest.

Hindamise tulemusena koostati konkreetsed ettepanekud nii meetmete eelarvete kui ka sisu muutmiseks. Väljapakutud muudatusettepanekud on mõeldud struktuurivahendite administratsioonile kaalumiseks ja otsustamiseks. Kas ja millises ulatuses neid rakendatakse, sõltub struktuurivahendite administratsiooni sisesest diskussioonist ning Vabariigi Valitsuse ja vajaduse korral ka EK poolt vastu võetud otsustest.

Prioriteetse suuna eesmärgi „**Personali kogemuse ja kompetentsi kasv**” täitmist vaadeldakse korraldusasutuse poolt korraldatud koolituste statistika põhjal. 2009. a toimus koolituskalendri alusel kokku 37 koolitust ja seminari. Enim viidi läbi struktuuritoetuse kesksüsteemi ja operatiivsüsteemi koolitusi (kokku 13 korda). Koolitusi korraldati ka päevakajaliste teemadel, näiteks riigihangete ning õigusaktide muudatuste kohta. Eraldi seminaride sari toimus programmide rakendajatele. Koolitusteemade valiku puhul arvestatakse struktuurivahendite administratsiooni asutuste vajadusi, mille kohta küsib korraldusasutus kaks korda aastas infot. 2010. a on seatud eesmärgiks 90. koolituse toimumine, milline kindlasti ületatakse, sest 2009. a lõpuks on kahe aastaga läbi viidud 79 koolitust. 2007. a rahastati koolitusi veel perioodi 2004–2006 vahenditest. Seega võib väita, et planeeritud koolituste arv saab täidetud, arvestades muutuvat õiguslikku keskkonda, millega kurssi viimine on möödapääsmatu.

Korraldusasutuse hinnang taotletud vahendite kasutamisele on rahuldav. Vahendite planeeritud mahu vähesel kasutamisel on mitmeid põhjuseid. Kuivõrd 2008. ja 2009. a iseloomustab üldine majanduslangus, millega kaasnes finantsvahendite nappus, siis abinõuna rakendatakse riigiasutustes kokkuhoiupoliitikat personalikulude ja üldkulude osas. Selline kokkuhoiupoliitika avaldab aga ka positiivset mõju - tööd tehakse efektiivsemalt ning sisseostetud teenuseid ja asju saab odavamalt. Antud prioriteetsete suundade puhul on oluline, et vahendeid jätkuvalt personali- ja üldkulude katteks programmiperioodi administreerimisaja lõpuni, sealhulgas hindamistele ja uuringutele, millised on päevakajalised programmiperioodi teisel poolel. Seega ei nähta vahendite vähesese kasutatuse osas vajakajäämisi.

Horisontaalsete teemade osas mõju ega vastavust ei hinnata ega infot ei koguta. Meetmetel on kaudne mõju infoühiskonnale ja kodanikuühiskonnale tänu tööhõivele infotehnoloogilistele arendustele andmebaaside ja infovahetuse keskkonna loomise näol.

7. SUURPROJEKTIDE RAKENDAMINE

7.1. Suurprojektide indikatiivne loetelu

Tabel 15. Suurprojektide indikatiivne loetelu

Suurprojekti nimetus	Euroopa Komisjoni poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	Indikatiivne suurprojekti taotluse Euroopa Komisjonile esitamise aeg (planeeritavate projektide puhul, vähemalt kvartali täpsusega)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
Uue veeremi soetamine	EK otsus K(2010)535 27.01.2010	Esitati EK-le 16.01.2009. MKM esitas taotluse RMile uuesti 13.02.2009 kuna eelmine taotlus lükati tagasi. EK-le esitati taotlus uuesti 16.02.2009.	ei
E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus	-	EKle esitatud 17.06.2009.	jah
E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine	N/A	Taotlus kutsuti EK menetlusest tagasi 26.10.2009, sest hangete tulemusena langes projekti maksumus tunduvalt alla suurprojekti piirmäära.	jah
E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus	N/A	Ei esitatud EK-le kuna projekti maht vähenes alla suurprojekti piiri. Ehitushindade ja pakkumuste maksumuste alanemisega on projekti kogumaksumus vähenenud.	ei
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	-	Esitati EK-le 18.12.2009.	jah
Tallinna ringtee Vao-Saue teelõigu ehitus	-	2010.a IV kvartal.	ei
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	-	EK-le esitati 05.02.2010.	jah

7.2 Suurprojektide rakendamine aruaruandlusperioodi lõpu seisuga

Tabel 16. Suurprojektide rahastamistabel (kumulatiivne, MEUR)

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksumusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(e)/(a)*100
	Investeeringu kogumaksumus (a)*=b+c+d	EL osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	KOV ja muu avalik sektor (d)				
Uue veeremi soetamine	83,085 142	70,622 372	-	12,462 771	-	0%	-	0%
E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus	89,476 308	71,581 046	17,895 262	-	-	0%	-	0%
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	63,911 649	47,933 737	-	15,977 912	-	0%	-	0%
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	101,965 396	86,670 587	15,294 809	-	11,526 606	13,3%	18,141 513	11,3%

Ülevaade käimasolevatest suurprojektidest:

- **Uue veeremi soetamine.** Võrreldes suurprojekti taotluse punktis D.1 toodud ajakavaga on projekti elluviimise faasis mahajäämus. Projekti taotluse edastamine EK-le viibis, kuivõrd taotluse ning selle uuringute valmimisele järgnevalt telliti veel täiendavad uuringud, selgitamiseks välja, milline on potentsiaalne kasu, kui kasutada ühtset veeremit (sarnase tehnilise lahendusega elektri- ja diislrongid).. Uuringute tulemusena hangitakse koos projekti raames soetatavate elektrirongidega AS Elektriraudtee poolt omavahenditest lisaks ka vajalikud diislrongid. Et võimaldada projekti õigeaegset valmimist, tehti projektile siseriiklik rahastamisotsus. Tänu sellele, et riigihange kuulutati välja 2009. a juunis, ei ole käesoleval hetkel põhjust kahelda, et projekti tegevustega jõutakse lõpule kavandatud ajakava raamides. Veebruaris 2010 oodatakse rongide kohta lõplikke tehnilisi pakkumusi ning edukas pakkuja loodetakse välja kuulutada aprillis 2010. EK rahastamisotsus projektile on olemas alates 27.01.2010.

- **E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus.** Võrreldes suurprojekti taotluse ajakavaga on mõned viivitused. Projekti esimese etapi ehituse leping oli plaanitud sõlmida oktoobris 2009, kuid sõlmiti alles 18.02.2010, millest tulenevalt ka mõningate ehituse vaheetappide valmimise tähtaegade edasilükkumine vastavalt. Projekti teise etapi Vao sõlme osas on samuti oodata viivitusi. Takistuseks on Tallinna linna pool tellitud detailplaneeringu kehtestamise viibimine. Tehniline projekt on valmis, kuid puudub Tallinna Keskkonnaameti kooskõlastus, mis sõltub Lagedi tee ja Peterburi tee piirkonna detailplaneeringute keskkonnamõtjude strateegilisest hindamisest (sh Pirita jõe Natura 2000 ala hindamise aruanne) ja Lasnamäe tööstusalade üldplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise kinnitamisest ja sealsetest tingimustest. Tallinna Planeerimisameti hinnangul võidakse kiita mõlemad keskkonnamõtjude strateegilised hindamised heaks 2010. a lõpuks, misjärel on võimalik kehtestada Vao detailplaneering ja algsel juhul vajalikud sundvõõrandamised. Protsess kerkinud probleemide lahendamiseks on käimas ja loodetavasti leitakse operatiivne ja kõiki osapooli rahuldav lahendus.
- **Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas.** Tehniline projekt nimetatud objektile valmib aprillis 2010 ning peale seda alustatakse ehituse hankemenetlusega. Planeeritav ehituslepingu sõlmimine juulis 2010.
- **E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus.** Võrreldes suurprojekti taotluse ajakavaga viivitusi esinenud pole. 2009 a. lõpu seisuga on projekti esimene osa - Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus - ehitusfaasis, mis vastab taotluse ajakavale. Projekti teise osa – Aruvalla-Kose teelõigu projekteerimine ja ehitus – puhul on käimas hankeprotsess, mis samuti vastab taotluse ajakavale.

7.3 Mahukate projektide elluviimine

Mahuka projektina käsitletakse neid projekte, mille eelarve (EL osalus) moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest (EL osalus).

Tabel 17. Mahukad projektid

Mahuka projekti nimi*	Projekti kestvus (vastavalt rahastamis- otsusele)	Projekti eelarve (EL osalus) EUR	Projekti väljamaksed (EL osalus) EUR	Rakendamise seis aruandlusperioodi lõpus (ettevalmistavas faasis, rakendamisel, lõppenud)**
ERF-suund:				
3.4.0100.09-0003 "Kärdla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt"	01/01/2008 – 31/12/2013	15 466 619	9 525 662	rakendamisel
3.4.0100.09-0004 "Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)"	01/03/2009- 31/03/2012	14 706 070	2 817 000	rakendamisel

3.4.0100.09-0005 "Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt"	01/03/2009 – 31/12/2010	30 122 199	14 064 886	rakendamisel
3.4.0100.09-0006 "Hundipea sadama rekonstrueerimine"	01/07/2009 – 31/12/2011	21 716 347	1 289 711	rakendamisel
3.4.0100.10-0008 „Raudtee ülesõidukohtade ümberehitus riigi tugimaanteel nr 39 Tartu-Jõgeva-Aravete ja riigi kõrvalmaanteedel nr 14200 Pikkjärve-Tõrve ning nr 14204 Kaarepere-Palamuse“	01/01/2010-30/09/2011	N/A	0	Ettevalmistavas faasis (taotlus menetlemisel)
3.4.0100.10-0009 „Türi-Viljandi raudteelõigu renoveerimine“	14/01/2010 – 31/12/2011	N/A	0	Ettevalmistavas faasis (taotlus menetlemisel)
ÜF-suund				
3.3.0100.08-0001 "Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine"	01/04/2008-28/02/2011	28 836 936	18 683 161	rakendamisel
3.3.0100.08-0003 "Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele"	07/11/2008-31/03/2011	7 726 623	1 160 860	rakendamisel
3.3.0100.08-0004 "Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)"	07/11/2008-31/08/2011	35 382 623	11 301 285	rakendamisel
3.3.0100.09-0005 "Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont"	01/02/2009-31/12/2011	37 058 551	601 544	Rakendamisel
3.3.0100.09-0007 "Pärnu ümbersõidu ehitus"	01/01/2009-01/10/2011	40 903 455	956 997	rakendamisel
3.3.0100.09-0008 "Muuga sadama ühendusteel: idaosa ja tööstusparki ühendava viadukti ning raudteejaama laienduse ja manööverpargi ehitamine"	01/06/2010-31/12/2014	12 846 241	0	Ettevalmistavas faasis
3.3.0100.09-0011 „Elektrifitseeritud raudteeliinide kontaktvõrgu rekonstrueerimine“	01/09/2010-31/12/2012	14 827 502	0	Ettevalmistavas faasis (taotlus menetlemisel)

* Rahastamisotsuse saanud või RA-s menetluses olevad mahukad projektid (investeeringute kava on indikatiivne ja muudetav; investeeringute kavasse pääsemine annab taotlejale õiguse taotluse esitamiseks)

** 1) „Ettevalmistamistavas faasis” - ehitust/soetamist ei ole alustatud, projekti sisutegevused ei ole alanud. Projekti aktiivset faasi valmistatakse ette – käimas on, eeluuringud, hankedokumentide ettevalmistamine või esimene hange

2) Rakendamisel – ehitustegevus toimub, vähemalt osa projekti põhitegevustest toimuvad.

Ülejäänud projektid vastavalt [transpordi investeeringute kavas](#) toodule on ettevalmistavas faasis ning rahastamisaotlust RA-le esitatud pole

8. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

Tabel 18. Kommunikatsioonitegevused

Näitaja (tegevus)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Kokku
1. Teavitussüritused	Saavutus	4	37	45							86
2. Pressiteated	Saavutus	1	6	115							122
3. Ametlikud teated	Saavutus	0	9	6							15
4. Artiklid	Saavutus	1	31	195							227
5. Internet	Saavutus	1	11	45							57
6. Trükimaterjalid	Saavutus	0	1	5							6
7. Kampaniad/ projektid	Saavutus	0	0	16							16
8. Uuringud ja teised tegevused	Saavutus	0	0	1							1

KA andis välja rakenduskavade üleselt 18 struktuurifondidega seotud pressiteadet, ühe artikli, kaks trükimaterjali (toetuse saaja meelespea ja horisontaalpoliitika arvestamise juhise kordustrükk ning kleebisid), tellis kaks täiendavat rubriiki struktuurifondid.ee kodulehele (avalehel kalender infopäevade ja avatud taotlusvoorude kuvamiseks ja graafik toetuste väljamaksete seisu kuvamiseks), soetas reklaammaterjale ja viis läbi ühe uuringu (SF teadlikkuse uuring).

8.1 Parimad näited

2009. a jaanuari lõpust alustas tegevust struktuurifondide rakendamises MKMis kajastav blogi Toetustasku (<http://toetustasku.blogspot.com>), mida aasta jooksul ka korduvalt arendati. Blogisse lisati kohustuste-väljamaksete graafik, kust saab reaajas jälgida MKMi suundades kinnitatud projektide mahtu ning tehtud väljamakseid eelarveaasta ning perioodi lõikes. Samuti on graafikus võimalik võrrelda kohustuste ja väljamaksete seisu aastas planeeritud eelarve ning perioodi mahuga. Graafikut uuendatakse kord nädalas. Blogis on eraldi välja toodud ka toetusmeetmete tabel ning transpordiprojektidega Eesti kaart. Viimases on näha kõikide transpordiprojektide täpsemad asukohad. Blogil on nädalas umbes 200 külastajat. Blogiga paralleelselt toimub teavitus ka Twitteris (<http://twitter.com/Toetustasku>). Blogi tutvustati riigiasutuse blogi eduka näitena ka 8.septembril toimunud Blogifestil.

Mai kuus ilmus maakonna lehtede vahel ning Eesti Päevalehe ja Delovõje Novosti online versioonis struktuurifondidest toetatud projekte tutvustav vaheleht „Tee hea mõte teoks“ (vaid MKMi valdkondi kajastav vaheleht), aasta teises pooles „Eesti Areng“ (kõik struktuurifondide valdkonnad) ning T&A ja kõrghariduse infra suunas kaks tippkeskuseid kajatavat artiklit vahelehtedes „Avasta ja arenda“ ning venekeelses „Познавай и развивайся“). Vahelehtedes kajastati toetusvõimalusi ning edulugusid.

Juunis valmisid ettevõtlustoetusi reklaamivad klipid. Ettevõtluse suunast kajastati Innovatsiooniosakute ning Eksporditurunduse meetmeid. Samuti valmis üks EASi üldiselt reklaamiv vaheklipp. Vaheklippe esitati blogis ning ettevõtlusnädala raames toimunud teabemessil Ettevõtja Eesti.

Ettevõtlusnädalal (oktoobris) toimus Tallinna Lauluväljakul EASi eestvõttel esinduslik ettevõtjatele riiklikke ettevõtlustoetusi tutvustav Toetuste teabemess „Ettevõtja Eesti 2009“. Üritusel jagasid oma teadmisi üle 20 ettevõtlust toetava organisatsiooni ja asutuse ning toimus loenguprogramm erinevate toetusmeetmete tutvustustega kuues saalis. Üritust külastas ca 750 inimest, neist valdav enamus aktiivsete VKE-de esindajad.

2009. a septembrist detsembrini esitleti toetust saanud projekte ETV argipäeva hommikusel saatesarjas „Terevisioon“. 4-6 minutilised videolõigud tellis korraldusamet toetatavate valdkondade laiaulatuslikkuse tutvustamiseks televisiooni vahendusel ning kodulehel. Hommikuprogrammi reiting on Eesti Rahvusringhäälingu hinnangu järgi ligikaudu 50 000 vaatajat iga 10 minuti sees. Rakenduskava valdkondadest tutvustas üks klipp ettevõtluse suuna edulugu ja üks infoühiskonna suunast eesti.ee portaali.

Väga hea tagasiside on saanud EASi poolt taotlejatele korraldatud infopäevad. Näiteks tunti suurt huvi üle Eesti erinevates kohtades tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuse infopäevade vastu, kus oli kokku 221 osalejat.

T&A ja kõrghariduse infra suunas korraldas RÜ koostöös RAGA kaks teadusaparatuuri ja kaks väikesemahulise infrastruktuuri arendamise avatud taotlusvooru infopäeva, mõlema taotlusvooru üks infopäeva toimus Tartus ja teine Tallinnas; infopäevadel osales kokku 200 potentsiaalsete toetuse taotlejate esindajat.

HTM kajastas T&A ja kõrghariduse infra suuna raames toetatud tegevusi ja tulemusi Kanal 2-s (televisiooniklipp tippkeskusest).

Kõrghariduse ja teaduse arenduse ning infrastruktuuri investeeringute teema leidis kajastust ajakirjanduses, sh teaduse tippkeskused leidsid kajastust raadio Kuku saates Kukkuv õun.

Infoühiskonna suunas toimus teavitamine aruandeperioodil vastavalt prioriteetsel suunal planeeritud tegevustele. Avalikkust teavitati 2008.a. välja kuulutatud avatud taotlusvoorude tulemustest (pressiteade ja artikkel). Samuti jätkus programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“, selle teavitustegevustest saab ülevaate RIA kodulehelt (<http://www.ria.ee/29938>). Jooksvast taotlusvoorust teavitamisel kasutati täiendavalt meetme määrusele nõutud vahenditele potentsiaalsete toetuse taotlejate (kohalikud omavalitsused, riigiasutused) meili teel otsesest teavitamisest, mis osutus märksa operatiivsemaks ja sihipärasemaks, kui ametlikud kuulutused meedias ja RÜ kodulehel. Samuti korraldas RÜ neli seminari toetust saanud projektide projektijuhtidele.

Erineva tagasiside (n. ajakirjanikud, kodulehe külastajad) põhjal oli info otsijatel puudus kokkuvõtlikust ja kergesti hoomatavast statistikast toetuste kasutamise kohta. Korraldusamet tellis kesksele toetustega seotud kodulehele (www.struktuurifondid.ee) graafikusüsteemi, mis võimaldab võetud kohustusi kui ka väljamakseid näidata aasta ja kogu perioodi lõikes. Veebi kasutusstatistika järgi oli eelmisel aastal kodulehel külastusi kokku 316 550.

8.2 Hinnang

2009. a oli teavitamistegevustes väga edukas, sest edukalt käivitati struktuurifondide hetkeseisu kajastav blogi, millel on nädalas umbes 200 külastajat. Samuti hakati meedias kajastama 2007-2013 perioodi edulugusid, seda nii trükis kui ka televisioonis.

Juulis-augustis läbi viidud avaliku arvamuse uuringu tulemused näitasid, et 76% vastanutest teadis, et ettevõtlus saab toetust struktuurivahenditest (2008. a oli see samal tasemel). Samas on ERFi kui fondi tuntus aastaga vähenenud 43%-lt 40%-le. Sama tendents oli kõigi fondide puhul. Koostatud vahelehti (Eesti Areng jmt) oli sirvinud 7% vastanutest. Uuringu tulemused polnud aastaga muutunud ja tulevaste teavitustegevuste elluviimisel arvestatakse senisest enam uuringus ilmnenu info tarbijate eelistusi info hankimisel.

Kuna KredExile lisandus tegevustesse tugiprogramm ning sellega seoses tuli ka KredExile planeeritud rohkem esinemisi, pressiteateid ning suurenes kodulehe külastavus. Sügisel viidi läbi ka teavituskampaania tugipaketi meetmetest. Teavituse poole pealt oli 2009. a võrreldes 2008. a aktiivsem.

MKMi kinnitatud kommunikatsiooniplaani kohaselt võib teavitustöö sihtrühma põhjal jagada kaheks: avalikkus (ajakirjanikud, kasusaajad) ja (potentsiaalsed) toetuse saajad. 2009.a heakskiidetud ja käivitunud projektid vastavad 100% esitatud eesmärkidele ning igasuguses teabevahetuses (pressiteated, projekti tutvustavad artiklid ja Toetustasku postitused) on edastatud kokkulepitud sõnumit. Läbiviidud tegevusi avalikkuse teavitamiseks saab hinnata piisavaks ning kanaleid ja võimalusi on kasutatud efektiivselt.

2010. a on täiendavalt plaanis parandada koostööd maakondlike väljaannetega. Eesmärk on tutvustada regionaalsete ajalehtede ajakirjanikele eurotoetuste kasutamise võimalusi majandusvaldkonnas ning ärgitada ajakirjanikke kirjutama toetustest mitte ainult teostatavate projektide raames, vaid selgitada toetuste kasutamise võimalusi ka üksikisikutele ja ettevõtjatele maapiirkondades.

Täiendamisel on MKM kodulehekülge, mille tulemusena on kodulehe külastajal lihtsam mõista erinevate programmide ja meetmete eesmärke ning võimalusi.

9. MAJANDUSKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA SOOVITUSED

- Toetuse saajate jaoks projektide rakendamise lihtsustamiseks on 2009. a jooksul siseriiklikult ette võetud mitmeid meetmeid. Nii on paljudes toetusvaldkondades lihtsustatud taotlemise korda ja lühendatud erinevaid menetlustähtaegu (nt taotluste hindamisel, väljamaksetaotluste menetlemisel jms).

- Seoses finantskriisiga muutus pangalaenu saamine projektide lühiajaliseks rahastamiseks varasemast oluliselt raskemaks. Seetõttu muudeti struktuuri-toetuse seadust eesmärgiga võimaldada toetuse saajatele paindlikemaid väljamakseviise sh ulatuslikumaid ettemakseid, et kulusid ei peaks omavahenditest täies mahus ära tegema enne toetuse laekumist.

- JKS auditi raames toodi välja soovitus põhjalikumalt kontrollida kulude abikõlblikkust.

- JKS auditi raames toodi välja soovitus täpsemalt reguleerida paikvaatluste korraldus ja nende tulemuste fikseerimine.

- JKS auditi raames toodi välja soovitus täpsemalt reguleerida toetuse saaja läbiviidud riigihangete kontrollimine ja kontrolli tulemuste fikseerimine.

- JKS auditi raames toodi välja soovitus täpsemalt reguleerida ühene lähenemine riskide hindamisele ning auditi tulemuste ülevaatamisele ja ennetavate ning parandavate meetmete kasutuselevõtmisele.

- Rakenduskavade hindamise protsessi raames toodi välja valdkonnad ja meetmed, mille osas soovitatakse kaaluda lisavahendite suunamist või uute initsiatiivide algatamist (nt suunata lisavahendeid eksporditurunduse toetamise programmi; suunata lisavahendeid T&A programmi; kaaluda ka riskikapitali tüüpi initsiatiivi käivitamist lisaks olemasolevatele meetmetele; suurendada korterelamute energiakadude vähendamiseks antavate renoveerimislaenude mahtu; suurendada töökohtade loomisele ja säilitamisele suunatud meetmete mahtu.)

Ettevõtluse suund:

- Pingeliselt majandusolukorrast tulenevalt, kus pangad muutusid oluliselt konservatiivsemaks laenu andmisel, suurenes olulisel määral nõudlus KredExi poolt juba rakendatavate meetmete järele ning suurenes vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks. Sellest tulenevalt nähti vajadust reageerida paindlikult muutunud majandusolukorrale ning kinnitati majandusministri käskkirjaga 2009. a kaks täiendavat meetet – ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm ning riikliku ekspordi krediidikindlustuse programm. Täiendavate meetmete eesmärgiks oligi just parandada ettevõtjatele ligipääsu kapitalile, mis kujunenud majandusolukorras on problemaatiline.

- Suurest nõudlusest tulenevalt hakkas aruandeperioodi lõpuks nappima käenduste ja kapitalilaenude väljastamiseks vajalikku sihtkapitali. Taotlus täiendava kapitali saamiseks esitati MKMile detsembris 2009.

- Eksporditurunduse toetuse projektide elluviimisel soovivad ettevõtjad teha jooksvalt senisest rohkem projektide muudatusi tulenevalt muutuvast majandusolukorrast. Muudatuste tõttu on projektide elluviimise maht ja kiirus planeeritust väiksem. Langenud on projektide ettevalmistuse kvaliteet. Teatav seos on siin majanduskriisist tuleneva sooviga kiirelt

tegutseda müügimahtude tõstmiseks. Tulenevalt sellest on EAS tõhustanud eelnõustamist, jätkuvalt tegeletakse ka teavitamisega. Varasemast rohkem on tehtud vähendatud mahus rahastamisotsuseid. Eelpooltoodut arvestades on EAS planeerinud suurendada oluliselt eelnõustamise mahtu, tõhustada teavitust ja nihutada ekspordiplaani koostamise koolituste fookus senisest rohkem planeerimise ja eelarvestamise praktiliste aspektide suunas.

- Arvestades keerukaid majandusolusid ning vajadusega laiendada KredExi tegevusi, jõustus 29.05.2009 seadusemuudatus, millega suurendati ettevõtluselaenude tagatislepingute maksimumpiiri seniselt 51,1 mln eurolt 95,9 mln euroni.

- Soovitus on laiendada tugiprogrammi sihtgruppi (suunatud 7le konkreetsele sektoritele) ja leevendada ekspordikriteeriumi nõuet (ekspordikäive 8 mln ja mitte vähem kui 20% kogukäibest).

- KredExi tagatiste portfelli on jõudnud 1,2 mld-ni (tulenevalt ETS-st võib max tagatiste portfelli olla 1,5 mld). Soovitus muuta ETSi.

- Soovitus ühendada selgema mõistetavuse ja ühtsuse huvides EASi ekspordimeetmed (eksporditurundus-, välismessi- ja ühisturunduse toetus).

Transpordi suund:

- 2008. a maailma haaranud majanduskriisist tingitud muutused kohalikus olukorras ja selle hindamisel löid nõudluse prioriteetide ülevaatamise järele ja tehtud plaanide ajakohastamiseks. Seetõttu nähti vajadust investeeringute kava ja ka rakenduskava muutmiseks. 2009. a muudeti rakenduskava, mille kohaselt toodi sisse ühe võimaliku toetuse taotlejana/ toetuse saajana „avalikuks kasutamiseks määratud raudteeinfrastruktuuri ettevõtja“ ning Tallinna-Tartu maantee ehitus muudeti rakenduskavast rahastamiseks abikõlblikuks.

- Üldisest majanduslangusest tingituna on 2009. a enamus ehitushankeid odavnenu, mistõttu saab vabanevate vahendite tekkimisel ellu viia rohkem infrastruktuuri projekte, et paremini saavutada rakenduskava eesmärgid. Seetõttu tekkis soov muuta transpordi investeeringute kava.

10. SEIREKOMISJONI ETTEPANEKUD RAKENDAMISEKS

- EK ei soovita indikaatoreid rakenduskavast eemaldada ega välja vahetada. Juhul kui on näha, et indikaator ei ole korrektne ning indikaatoreid on vaja muuta, siis oleks õigem lisada uus indikaator mitte vana välja vahetada. Mittetoimivate indikaatorite puhul pigem põhjendada tagantjärgi, miks sihttasel ei saavutatud.
- EK soovib transpordi valdkonnas keskenduda strateegiatele ning valida projekte laiemas plaanis. Tähtis on lisandväärtuse saavutamine mitte vaid projektide elluviimine. Seetõttu peaks rohkem fookuseerima strateegilistesse investeringutesse ning lisandväärtusega projektidesse.
- RM soovib suuremate ning kulukamate projektide puhul tagantjärgi teavitustegevuste mõju hinnata ning seeläbi tegevusi uuendada.
- EK soovib edaspidi seirekomisjonis käsitleda panust horisontaalsetesse teemadesse.
- Lisaks horisontaalsetele teemadele tuleks tõhusamalt hinnata ka meetmete panust energiasäästu.
- Läänemere strateegiat on seirearuandes liiga vähe kajastatud. Oleks soovitud lisada seirearuandesse peatükk Läänemere strateegiast suundade ja valdkondade tasandil, vaid selle peatükiga oleks seirearuanne EK poolt aktsepteeritav. Samuti oleks hea lisada metoodika peatükk.
- Taustaselgitus võiks aruandes olla põhjalikum, miks muudetakse meetmete määruseid? Soovitavalt analüüsi. Miks midagi töötab ja/või ei tööta? Mida saaks tõhusamalt teha ja mis on tehtud ja plaanis? See info võiks edaspidi sisalduda aruandes.
- Järelevalves peaks töö olema sisulisem ning paikvaatlusi peaks rohkem tegema ning järelevalvet peaks rohkem kajastama.
- EK toob välja, et soovib eraldi välja tooduna infot aruandes tehtud muudatus- ja parandusettepanekutest.

LISAD

LISA 1: STRUKTUURITOETUSE MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE

Tabel 19. Horisontaalsete teemadega arvestamine

Indikaator	Lõpetatud projektide arv, millel on olnud positiivne mõju horisontaalsele teemale	Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)
Projekti mõju keskkonnahoiule ⁸	35	23,97%
Projekti mõju võrdsete võimaluste edendamisele	22	15,07%
Projekti mõju infoühiskonna edendamisele	38	26,03%
Projekti mõju regionaalse arengu edendamisele	36	24,66%
Projekti mõju kodanikuühiskonna arengu edendamisele	13	8,90%

⁸

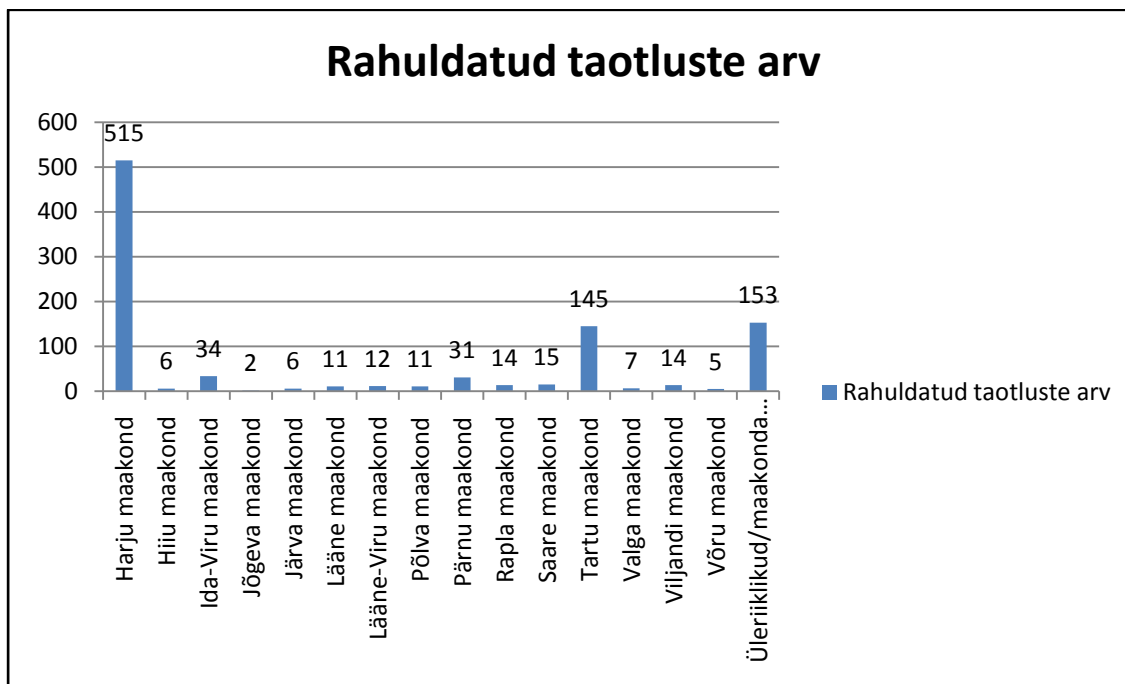
Ehk keskkonnaseisundile

LISA 2: TAOTLEMISE JA RAKENDAMISE SEIS MAAKONDADE LÕIKES

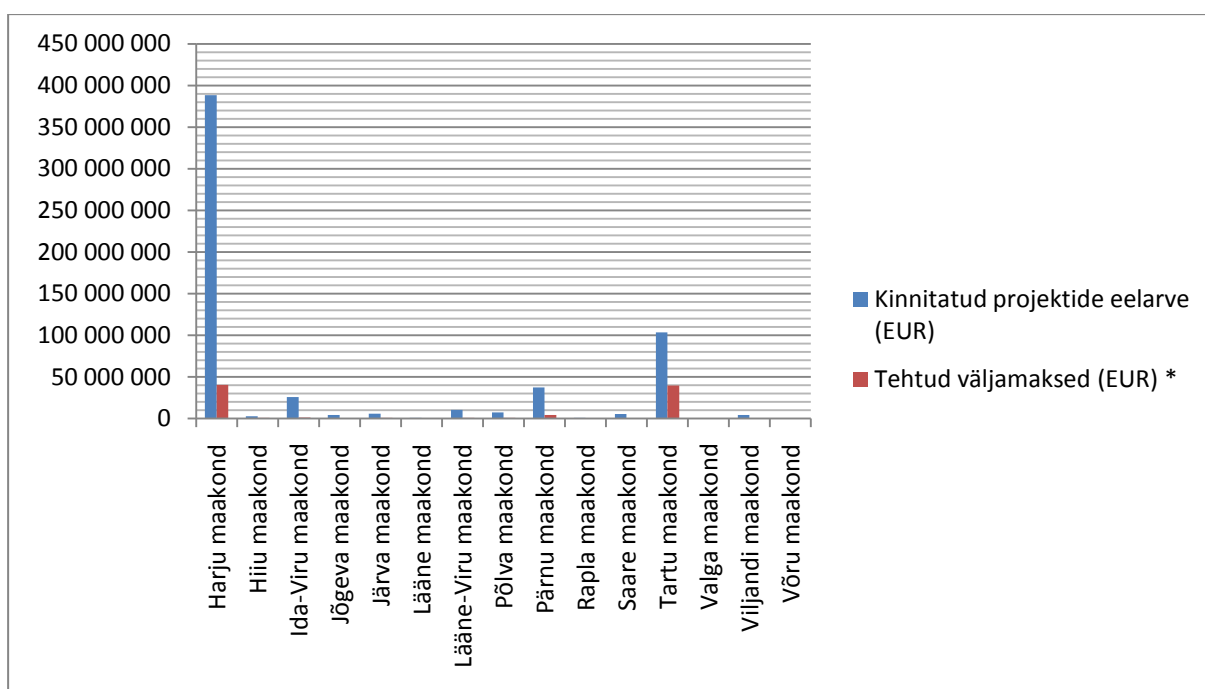
Tabel 20. Taotlemise hetkeseis maakondade lõikes

Maakond		Rahuldatud taotluste arv	Kinnitatud projektide eelarve (EUR)	Tehtud väljamaksud (EUR) *
Harju maakond	Absoluutsummana	515	388 494 829	40 396 179
	Inimese kohta	0,0010	742,43	77,1984613
Hiiu maakond	Absoluutsummana	6	2 711 935	867 859
	Inimese kohta	0,0006	268,03	85,77375228
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	34	25 834 684	1 404 677
	Inimese kohta	0,0002	151,33	8,228005508
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	2	4 569 193	96 793
	Inimese kohta	0,0001	123,75	2,621540816
Järva maakond	Absoluutsummana	6	5 861 189	810 702
	Inimese kohta	0,0002	161,88	22,39014188
Lääne maakond	Absoluutsummana	11	839 810	190 930
	Inimese kohta	0,0004	30,48	6,92979303
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	12	10 615 397	873 956
	Inimese kohta	0,0002	157,56	12,97151358
Põlva maakond	Absoluutsummana	11	7 383 958	1 006 394
	Inimese kohta	0,0004	236,86	32,28208096
Pärnu maakond	Absoluutsummana	31	37 285 721	4 227 309
	Inimese kohta	0,0004	421,01	47,73222067
Rapla maakond	Absoluutsummana	14	1 109 036	432 781
	Inimese kohta	0,0004	30,23	11,79754598
Saare maakond	Absoluutsummana	15	5 489 748	99 650
	Inimese kohta	0,0004	157,55	2,859795248
Tartu maakond	Absoluutsummana	145	103 530 272	39 670 058
	Inimese kohta	0,0010	693,52	265,7372783
Valga maakond	Absoluutsummana	7	745 398	283 273
	Inimese kohta	0,0002	21,75	8,267118531
Viljandi maakond	Absoluutsummana	14	4 441 414	18 898
	Inimese kohta	0,0003	79,49	0,338209516
Võru maakond	Absoluutsummana	5	254 121	4 110
	Inimese kohta	0,0001	6,67	0,107954617
Üleriiklikud/maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	153	568 124 144	264 120 558
	Inimese kohta	0,0001	423,68	196,97
Kokku	Absoluutsummana	981	1 167 290 847	354 504 126
	Inimese kohta	0,0007	870,51	264,37

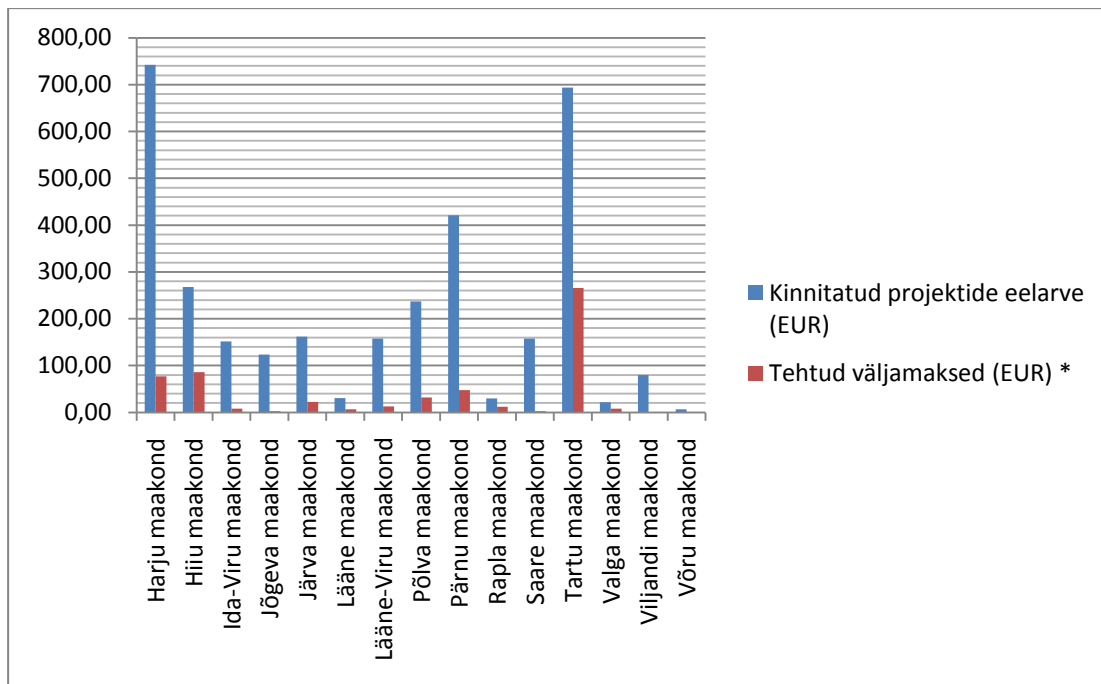
Allikas 27.04.2010

Joonis 1. Rahuldatud taotluste arv maakondade lõikes

Joonis 2. Võetud kohustused ja tehtud väljamaksed maakondade lõikes absoluutsummadena

Joonis 3. Võetud kohustused maakondade lõikes per capita

LISA 3. VAIDED

Tabel 21. Rakenduskava vained

Meede	Vaide sisu	Esitamise sagedus	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes	Edasi-kaebamised
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime		41		
3.1.4 Eksporditurunduse toetus	Vaidlustati taotleja mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	MKM saatis haldusasja faktiliste asjaolude täpsustamiseks EASile uueks otsustamiseks. EAS tegi taotluse menetlemiseks ennistamisest keeldumise otsuse.	-
	Vaidlustati taotleja mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	Peale taotlejapoolsete puuduste (varasema tagasinõude võlg) kõrvaldamist tegi EAS rahuldamise otsuse.	-
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	2	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
3.1.5 Ettevõtja turismiturunduse toetamine	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
3.1.7 Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	4	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
	Varasema vaide korduvvaie. Taotlejad vaidlustasid projektide hindamise tulemused.	4	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
3.1.8 Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise ja eriprojektide toetamine	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	2	Vaide esitaja võttis vaide tagasi	-
3.1.10 Ühisturunduse toetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-

	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	Vaide otsus puudub esialgu veel.	-
3.1.12	Tööstusettevõtja tehnoloogiainvestee ringu toetus			
	Taotleja mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	6	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	6	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
	Taotluse mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	5	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
	Varasema vaide korduvvaie. Taotleja vaidlustas projekti hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
3.1.14	Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine			
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	2	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
3.1.17	Innovatsiooniosakute toetusmeede			
	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-

Teistes prioriteetsetes suundades vaideid ei esitatud.

LISA 4: TAOTLUSTE ARV (KUMULATIIVNE)

Tabel 22. Taotluste arv meetmete lõikes

Meede	Vastavaks tunnistatud taotluste arv	Rahuldatud taotluste arv	Lõpetatud projektid	Katkestatud projektid
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime				
3.1.10 Ühisturunduse toetus	27	19	6	0
3.1.11 Välismessitoetus	158	106	19	2
3.1.12 Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	313	112	17	0
3.1.13 Turismitoodete arendamise toetamine	6	2	0	0
3.1.14 Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	35	5	1	0
3.1.15 Klastrite arendamise toetus	60	51	1	0
3.1.16 Ettevõtlusinkubatsiooni programm	1	1	0	0
3.1.17 Innovatsiooniosakute toetusmeede	163	119	34	7
3.1.18 Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	6	4	1	0
3.1.19 Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	1	1	0	0
3.1.1 Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	1	1	0	0
3.1.20 Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	1	0	0	0
3.1.21 Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	21	0	0	0
3.1.22 Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	1	1	0	0
3.1.2 Turismiinfosüsteemide arendamise programm	1	1	0	0
3.1.3 Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	1	1	0	0
3.1.4 Eksporditurunduse toetus	286	192	4	4
3.1.5 Ettevõtja turismiturunduse toetamine	33	22	0	0
3.1.6 Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamise tingimused ja kord	26	16	0	0
3.1.7 Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	236	169	60	0
3.1.8 Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	16	11	0	0
3.1.9 Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	19	13	2	0
KOKKU	1412	847	145	13
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine				
3.2.1 Teaduse tippkeskuste arendamine	24	7	0	0
3.2.2 Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	10	10	0	0
3.2.3 Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine	116	0	0	0
KOKKU	150	17	0	0

3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud				
3.3.1 Transpordi infrastruktuuri arendamine (ÜF)	11	9	0	0
KOKKU	11	9	0	0
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine				
3.4.1 Transpordi infrastruktuuri arendamine (ERF)	7	7	0	0
KOKKU	7	7	0	0
3.5 Infoühiskonna edendamine				
3.5.1 Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm	1	1	0	0
3.5.2 Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	58	58	0	0
3.5.3 Infoühiskonna edendamine investeeringute kavade kaudu	37	22	0	0
KOKKU	96	81	0	0
3.6 Tehniline abi				
3.6.1 Tehniline abi	4	4	1	0
3.HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)				
Horisontaalne tehniline abi	37	37	22	0
RAKENDUSKAVA KOKKU	1717	1002	168	13

Allikas: SFCS

LISA 5: TEAVE ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMISE KOHTA SEKKUMISVALDKONDADESSE

Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C, eurodes.

Tabel 23. MKM OP kinnitatud projektide eelarvete EL osaluse summa jaotumine sekkumisvaldkondade lõikes

Sekkumisvaldkonna koodid				Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
Prioriteetne valdkond	Rahastamise vorm	Territoriaalne mõõde	Majandustegevuse valdkond	
01	01	00	00	104 109
01	01	00	06	14 478
01	01	00	18	22 089
01	01	01	00	7 731 761
01	01	01	06	929 174
01	01	01	08	191 535
01	01	01	10	7 624 995
01	01	01	16	26 855 966
01	01	01	18	7 915 034
01	01	01	19	7 661 403
01	01	01	22	7 693 952
01	01	05	06	33 873
02	01	00	18	88 085 301
03	01	00	00	1 278 191
03	01	00	18	639 115
03	01	01	00	136 240
03	01	01	01	3 196
03	01	01	03	12 463
03	01	01	06	22 879
03	01	01	11	3 196
03	01	01	12	19 762
03	01	01	13	26 644
03	01	01	16	26 792
03	01	01	18	1 625 527
03	01	01	19	3 140
03	01	01	22	49 352
03	01	03	16	1 388 454
03	01	05	00	42 868
03	01	05	06	3 196
04	01	00	00	1 020 717

04	01	01	00	758 225
04	01	01	01	3 193
04	01	01	04	17 836
04	01	01	05	162 464
04	01	01	06	945 775
04	01	01	08	28 760
04	01	01	12	25 565
04	01	01	13	20 527
04	01	01	15	3 196
04	01	01	16	3 515 255
04	01	01	18	26 204
04	01	01	19	493 983
04	01	01	20	3 196
04	01	01	22	81 647
06	01	00	00	14 406
06	01	00	08	12 974
06	01	01	00	12 077
06	01	01	04	3 196
06	01	01	06	134 349
06	01	01	12	340 541
06	01	01	18	19 160
06	01	01	22	22 369
06	01	05	00	29 864
06	01	05	06	10 846
06	01	05	12	200 099
08	01	00	03	4 467 487
08	01	00	04	58 619
08	01	00	05	1 197 222
08	01	00	06	33 530 474
08	02	00	15	89 476 308
08	02	01	15	17 832 628
09	01	00	00	5 358 510
09	01	00	01	32 403
09	01	00	03	6 679
09	01	00	04	119 985
09	01	00	05	95 867
09	01	00	06	571 202

09	01	00	11	121 066
09	01	00	12	110 269
09	01	00	13	144 792
09	01	00	14	16 473
09	01	00	16	124 336
09	01	00	18	18 911
09	01	00	19	25 565
09	01	00	20	318 126
09	01	00	21	159 304
09	01	00	22	635 115
09	01	01	00	3 614 446
09	01	01	03	406 622
09	01	01	04	447 194
09	01	01	05	471 481
09	01	01	06	7 464 387
09	01	01	07	516 694
09	01	01	08	38 347
09	01	01	10	493 736
09	01	01	11	95 867
09	01	01	12	310 035
09	01	01	13	1 150 118
09	01	01	15	105 167
09	01	01	16	3 465 520
09	01	01	18	233 622
09	01	01	19	405 644
09	01	01	21	12 885
09	01	01	22	2 153 368
09	01	03	05	315 481
09	01	03	06	288 512
09	01	05	00	389 486
09	01	05	03	338 238
09	01	05	05	112 172
09	01	05	06	1 729 200
09	01	05	13	92 768
09	01	05	16	95 867
09	01	05	22	127 593
13	01	00	17	23 962 468

16	01	01	11	7 726 623
16	01	05	11	5 538 037
17	01	05	11	35 382 623
19	01	01	11	70 622 372
21	01	05	11	186 532 537
22	01	01	11	3 035 803
22	01	05	11	39 708 946
29	01	03	11	15 466 619
30	01	01	11	22 949 331
30	01	05	11	29 370 140
32	01	03	11	14 085 000
57	01	00	00	2 126 091
57	01	00	11	41 316
57	01	00	14	842 462
57	01	00	16	25 426 507
57	01	00	17	35 142
57	01	00	19	174 702
57	01	00	20	483 116
57	01	00	22	3 993 197
85	01	00	00	7 592 588
86	01	00	00	402 963
Kokku				842 845 483

Allikas: SFCS

Kood	Nimetus
01	TTA-alane tegevus uurimiskeskustes
02	TTA infrastruktuur (sealhulgas rajatised, seadmed ja uurimiskeskustevaheline kiire võrguühendus) ja konkreetse tehnoloogia oskuskeskused
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskharidusjärgsete õppeasutuste, piirkondlike ametiasutuste, uurimiskeskuste ning teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine
04	Abi teadusuuringuteks ja tehnoloogia arendamiseks, eelkõige VKEdes (sealhulgas juurdepääsuks TTA teenustele uurimiskeskustes)
06	Abi VKEdele keskkonnahoidlike toodete ja tootmisprotsesside edendamiseks (tõhusa keskkonnajuhtimissüsteemi kasutuselevõtmine, saastamist vältiva tehnoloogia juurutamine ja kasutamine, keskkonnasäästliku tehnoloogia kasutamine äriühingute tootmisprotsessis)
08	Muud investeeringud äriühingutesse
09	Muud meetmed teadusuuringute ja uuenduste ning ettevõtluse ergutamiseks VKEdes
13	Kodanikele mõeldud teenused ja rakendused (e-tervishoid, e-valitsus, e-õpe, e-osalus jne)
16	Raudteed

17	Raudteed (üleeuroopaline transpordivõrk TEN-T)
19	Raudteeveerem (TEN-T)
21	Kiirteed (TEN-T)
22	Riigisisesed teed
29	Lennujaamad
30	Sadamad
32	Siseveeteed (TEN-T)
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks
85	Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine
Kokku	

Rahastamise vorm	
Kood	Nimetus
01	Tagastamatu abi
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)
Kokku	

Territoriaalne mõõde	
Kood	Nimetus
00	Ei kohaldata
01	Linnad
03	Saared
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)
Kokku	

Majandustegevuse valdkond	
Kood	Nimetus
00	Ei kohaldata
01	Põllumajandus, jahindus ja metsandus
03	Toiduainete ja jookide tootmine
04	Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine
05	Transpordivahendite tootmine
06	Mujal liigitamata tootmine
07	Energeetiliste maavarade all- ja pealmaakaevandamine
08	Elektri-, gaasi-, auru- ja soojaveevarustus
10	Side

11	Transport
12	Ehitus
13	Hulgi- ja jaekaubandus
14	Hotellid ja restoranid
15	Finantsvahendus
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus
17	Avalik haldus
18	Haridus
19	Inimeste tervishoid
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus
21	Keskkonnaga seotud tegevus
22	Mujal liigitamata teenindus
Kokku	

Asukoha valdkond	
Kood	Nimetus
00	Eesti (NUTS sihtala 2)
Kokku	

LISA 6: NÕUKOGU (EÜ) MÄÄRUSE 1083/2006 artikli 67 JÄRGNE RAHASTAMISTABEL

Tabel 24. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes eurodes.

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku	Avaliku sektori osalus	Erasektori osalus	Rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku	Maksed Euroopa Komisjonilt
3.1	ERF tüüpi kulud	198 392 088	173 238 154	25 153 934	202 258 743	70 600 778
	ESF tüüpi kulud	24 699	24 699	0	24 699	17 884
3.2	ERF tüüpi kulud	51 863 406	51 861 656	1 750	51 863 406	40 779 402
	ESF tüüpi kulud	1 479	1 478	1	1 479	1 067
3.3	CF tüüpi kulud	54 451 749	54 451 749	0	54 451 749	37 821 684
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
3.4	ERF tüüpi kulud	30 435 899	30 435 899	0	30 435 899	11 604 528
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
3.5	ERF tüüpi kulud	9 573 057	9 328 120	244 937	9 573 057	4 608 474
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
3.6	ERF tüüpi kulud	47 856	47 856	0	47 856	15 952
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
3.HTA	ERF tüüpi kulud	5 847 239	5 847 239		5 847 239	4 275 325
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
ERF tüüp kulud kokku		296 159 545	270 758 924	25 400 621	300 026 200	131 884 458
CF tüüpi kulud kokku		54 451 749	54 451 749	0	54 451 749	37 821 684
ESF tüüpi kulud ERF meetmetes (5)		26 177	26 176	1	26 177	18 951

Allikas: SFCS

1. Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Abikõlblikud kulud, mis on toetuse saajate poolt tehtud (sh omafinantseering) ning RÜ poolt välja makstud. Ei sisalda ettemakseid riigiabiskeemides ega riigiasutustele. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksete korral sisaldab toetuse saaja poolt tasutud omafinantseeringut.

2. Sisaldab nii EL finantseeringut, kui ka Eesti avaliku sektori finantseeringut.

3. Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Toetuse saaja poolt tehtud ja RÜ poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab tehtud ettemakseid riigiabiskeemides (omafinantseeringut kajastada kuludokumentide esitamisel). Ettemaksed riigiasutustele ja osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksed kajastatakse kuludokumentide esitamisel.

Andmed võrduvad esimese tabeli tehtud abikõlblike kulude andmetega ja MA aasta I kvartalis esitatud kuluaruande andmetega.

4. Andmed on ilma EK ettemakseteta ja edastatakse MAst, RÜd antud veergu ei täida.

5. Kulud, mis on tehtud ERFi vahenditest, kuid ESFi reeglitele vastavalt (EK Regulaatsioon Nr 1083/2006 Artikkel 34 (2)). Selliste kulude maht ei tohi programmiperioodi lõpuks ületada 10% prioriteetse suuna kuludest.

LISA 7. TUUMIKINDIKAATORITE SAAVUTUSTASEMED KUMULATIIVSELT

Tabel 25. Rakenduskava tuumikindikaatorid

Tuumikindikaatorid	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
loodud töökohtade arv	0	0	191						
millest loodud töökohtade arv meestele	0	0	84						
millest loodud töökohtade arv naistele	0	0	107						
T&A projektide arv	0	0	-						
transpordiprojektide arv	0	0	-						
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud maanteedel prioriteetne suund	0	0	-						
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud raudteedel	0	0	-						
projektide raames rajatud uute teekatete pikkus kilomeetrites	0	0	7,1 km*						
projektide raames rekonstrueeritud teekatete pikkus kilomeetrites	0	0	39,1 km*						
infoühiskonna projektide arv	0	0	81						

Allikas: SFCS

* saavutused projekti rakendamise käigus 2009. a lõpuks (MNT)

T&A ja kõrghariduse infra ning transpordi suundades pole lõppenud projekte, seetõttu ei ole ka tuumikindikaatorite näitajaid saavutatud. Lisatud kilomeetrite näitajad on rakendamisel olevate projekti raames 2009. a lõpuks saavutatud tulemus.